

Тәуелсіздік – рухымызды
асқақтатып, болашаққа
деген сенімімізді
күшейтті.

Елбасы
Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ.

ИНДЕТПЕН КҮРЕС

«МЕН ЕКПЕ
АЛДЫМ!»

6

ТӘУЕЛСІЗДІК – 30

ЖАСАМПАЗДЫҚ ЖОЛЫ:
30 ЖЫЛДЫҢ
30 СӘТІ

12-13

ЖАҚЫНЫҢА ЖАНАШЫР БОЛ!

ХАЛЫҚ САНАҒЫ – 2021

«ҚАЗАҚСТАНДА
ӨРКІМ МАҢЫЗДЫ!»

www.almaty-akshamy.kz

Газет 1988 жылдың 1 шілдесінен бастап шығады | www.almaty-akshamy.kz | №99 (6075) 19 тамыз, бейсенбі, 2021 жыл.

БӘРЕКЕЛДІ!

Сеул төрінде қазақ халқының ұлы перзенті, ақын Абай Құнанбайұлының бюсті
орнатылды. Бұл – корей бауырларымыздың қазақ халқына деген зор құрметінің белгісі.
Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ.

ҰЛЫ АБАЙ МҮСІНІ – СЕУЛ ТӨРІНДЕ!

Газетіміздің өткен санында «АҚШАМ-АҚПАРАТ» хабарлағандай, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Президент Мун Чжэ Иннің шақыруымен Корея Республикасының астанасы Сеул қаласына мемлекеттік сапармен барды. Сапар аясында Қазақстан Республикасының

Президенті Сеулдегі Кибер университетінің аумағына орнатылған ұлы Абай мүсінінің ашылу салтанатына қатысты.

(Президенттің мемлекеттік сапары жайлы жарияланымды газетіміздің 3-бетінен оқыңыздар).

AKIMAT LIVE

Бақытжан САҒЫНТАЕВ:

ЕКПЕ АЛУ – ИНДЕТКЕ ТОСҚАУЫЛ ҚОЮДЫҢ БІРДЕН-БІР ЖОЛЫ

Алматы қаласының әкімі Бақытжан Сағынтаев «Алматы» телеарнасындағы «Akimat LIVE» бағдарламасының дәстүрлі тікелей эфирінде шаһардағы эпидемиологиялық ахуалдың күрделенуі және КВИ дертінің асқынуы туралы хабарлады. Мегаполис басшысы алматылықтарды қауіпті дертпен бірлесе күресуге шақырды.

«Спутник V» және «QazVac» және «Vero Cell» вакциналары ұсынылады

Қала тұрғындарымен апта сайын тікелей эфирде онлайн-байланысқа шығатын қала әкімі Бақытжан Сағынтаев қазіргі эпидемиологиялық ахуал туралы айтты. Қала әкімінің айтуынша, 18 тамыздағы жағдай бойынша мегаполисте коронавирус инфекциясының 125 530 оқиғасы анықталған. Оның ішінде 104 950 симптомды және 20 580 симптомсыз, 2133 анықталмаған пневмония жағдайы тіркелген.

(Жалғасы 2-бетте).

ҚЫСҚА...

- Еліміздің Денсаулық сақтау министрі Алексей Цой өзінің Facebook-тегі парақшасында отандық «QazVac» екпесі Қырғызстанда ресми тіркелгенін мәлімдеді.
- Елімізде Отбасы күні қарсаңында ауыл кітапханаларының кітап қорын толтыру акциясы басталды. Ол 20 қыркүйекке дейін созылады.
- Мегаполистері карантиндік шектеулер 31 тамызға дейін ұзартылды. Сенбі, жексенбі және мейрам күндердегі локдаун әлі өз күшінде.
- Алматылық 3 мың оқушы мектепке қажетті құралдармен жабдықталды.
- Алматыда биыл 6 мыңнан астам тұрғынды баспанамен қамту жоспарлануда.
- Қала көшелеріндегі сырты лас жүк көліктерінің 106 жүргізушісін полиция жауапкершілікке тартты.

AKIMAT LIVE

Бақытжан САҒЫНТАЕВ:

ЕКІПЕ АЛУ – ІНДЕТКЕ ТОСҚАУЫЛ
ҚОЮДЫҢ БІРДЕН-БІР ЖОЛЫ

(Басы 1-бетте)

Тікелей эфир барысында Бақытжан Сағынтаев алматылықтарды COVID-19-ға қарсы екпені тезірек қабылдауға шақырып, қалалықтарға «Спутник V» және «QazVac» және «Vero Cell» вакциналары ұсынылатынын тілге тиек етті.

– 1 қыркүйектен бастап 300 мыңға жуық мектеп оқушылары, 68 мың колледж студенттері, 170 мың жоғары оқу орнындағы студенттері офлайн оқуды бастайды. Біз балаларымызды тәуекелге ұшыратпау, оларды аурудан қорғау, қалада індеттің жаңа өрісуінің алдын алу – әркімнің жеке жауапкершілігі, – деді Б.Сағынтаев.

17 тамызда бір тәулікте коронавирус инфекциясының 1403 жағдайы анықталып, оның ішінде 1319 симптоммен және 84-і симптомсыз науқастар тіркелді. Қазіргі уақытта қуаттылығы 8910 төсек-орын болатын инфекциялық стационарларда 6074 науқас, оның ішінде 188 бала емделуде. Ауруханаға жатқызылғандардың жалпы санының 235-інің жағдайы өте ауыр, 2046-сы ауыр, 3793-і орташа ауырлықтағы науқастар. 603 науқас емделіп шықты. Есесіне, 771 науқас ауруханаға түсті. Жансақтау бөлімдері мен интенсивті терапияда 434 науқас ем алып жатыр. ӨЖЖ аппаратына – 65 адам, инвазивті емес ӨЖЖ аппаратында – 188 науқас жатыр. High flow аппаратына 194 науқас қосылған.

Бүгінде АМСК пен Телемедицина орталығының мобильді топтары үйде 13 532 науқасты бақылауда. Олардың 543-і симптомсыз, 12 687-сі жеңіл, 301-і орташа ауырлықтағы науқастар. Стационардағы емделушілердің жалпы санынан 1462 науқас емделіп шықты. Олар енді әрі қарай амбулаториялық жағдайда емделеді және оқшауланады.

18 тамыздағы дерекке сәйкес, вакцинаны 823 223 адам алды. Оның ішінде 5202 полиция қызметкері, 27 766 мұғалім, 32 395 медицина қызметкері. Вакциналанған адамдардың жалпы санынан 60 жастан аскандар 108 775 адамды (13,2%) құрайды. 648 959 адамға екі компонент егілді.

Бүгінде медициналық ұйымдарда, мектептерде, мәдениет және спорт нысандарында, базарларда және қаланың сауда орталықтарында 167 вакциналау пункттері жұмыс істейді. Бұларда 1038 адамнан тұратын 234 екпе бригадасы жұмыс жасауда. Бүгінде ресейлік «Спутник V», қазақстандық «QazVac» және қытайлық жаңа «Vero Cell» вакциналары салынууда.

АЛМАТЫДА КҮЗДЕ 300 МЫҢ
АҒАШ ОТЫРҒЫЗЫЛАДЫ

Алматы қаласының әкімі Бақытжан Сағынтаев алдағы күзгі ағаш отырғызу маусымы туралы ақпарат берді. Шаһар басшысының айтуынша, ағаштарды жаппай отырғызу елдімекендердегі жолдардың бойына, негізінен Наурызбай мен Алатау аудандарындағы «Алғабас», «Шұғыла» және тағы басқа тұрғын кешендерінің айналасына отырғызылады.

Сонымен қатар, магистральды көшелердің – Рысқұлов, Абай, әл-Фараби даңғылдарының, Тимирязев көшесінің бойына: тротуарлардың, бөлу жолақтарының бойына, ағаш жоқ жерлерге және магистральды көшелердегі үңгілеу жұмыстары аяқталған – Абай даңғылы, Алатау көшесінің бойына отырғызылады.

Үй жанындағы аулаларды көгалдандыру үшін тұрғындармен дәстүрлі «Жасыл аула» акциясы өтеді. Барлығы 300 мың ағаш отырғызу жоспарлануда. Айта кетерлігі, көктемде 64,5 мың ағаш отырғызылды.

Биыл тамыр жаюы төмен әрі ауруға бейім болуына байланысты қала жөке ағашы, сәнағаш, боз аршадан бас тартады. Аудандастырылған ағаштарға, оның ішінде «Қазақстан» терегі мен қарағашқа басымдық беріледі.

Қалалықтардың сұрақтарына жауап бере келіп, әкім «Жасыл Алматы» акциясы аясында Сосновый борда 5,5 мың қарағай отырғызылғанын айтты. «Табиғат» ЭБҰ қорының бастамашыл тобы саябақ аумағына 350 қарағай мен 500 алма ағашын отырғызды.

Жасыл желекті күту үшін скважина жасалды, суару жүйесі тартылды. Ағаштардың 80%-ы автоматты жүйенің арқасында суарылады.

«Жасыл Алматы» акциясы аясында «Сосновый» скверінде, «Западное» зиратының бойына, Б.Момышұлы көшесінің бойына 176 мыңнан астам ағаш көшеті отырғызылды.

Қарағай орманының қарсы бетіне қайың тоғайы отырғызылды, онда 2,5 мың ағаш бар. Археологтармен келісім бойынша Сақ қорғаны айналасына 2 мыңға жуық ағаш отырғызылды. «Боралдай» мен «Зерделі» шағынаудандарында жаңа саябақтар салынууда.

ЖАСЫЛ-ЖЕЛЕКТЕР
ЗИЯНКЕСТЕРДЕН ҚОРҒАЛАДЫ

Қала тұрғындарымен әңгіме барысында ағаштарды зиянкестерден қорғау бойынша кешенді шаралар жайлы да әңгіме өрбіді. Мұндай шаралар бірнеше кезеңде жүзеге асады. Қазір қалада төртінші – екпелерді сыртқы өңдеу жұмыстары жүруде.

Бақытжан Сағынтаев жергілікті ошақтардың жойылуын есептегенде, қалада соңғы 10 жыл ішінде жасыл қорға жаппай өңдеу жүргізілмегенін айтты. Сонымен қатар, кеңес заманынан бері Алматыда жәндіктердің 30 түрі мен ағаштарды кеміретін аурудың 6 түрі бар.

Қазір мегаполисте ескі және ауру ағаштарды кешенді қорғау мен емдеу жұмыстары жүргізілуде. Биологиялық препараттар арқылы ағаштардың діндері өңделуде. Сондай-ақ, ағаш тамырлары коректіндірілуде әрі қабық астына инъекция жасалуда. Бұл ағаштарды қорғаудың заманауи және тиімді әдісі, аурулар мен зиянкестерді жояды, жұқпалы аурулардың алдын алады, сондай-ақ кез келген мөлшердегі ағаштарды арнайы техниканы пайдаланбай коректендіруге мүмкіндік береді. Осындай инъекцияның арқасында инсектицидтер, фунгицидтер, макро және микроэлементтер сияқты әртүрлі заттар тез арада қажетті көлемде түседі және ұзақ уақыт бойы өсімдіктің барлық бөліктерін зиянкестерден қорғайды.

Жол бойына, саябақтар мен аулаларға ағаш отырғызуға, тазалыққа ерекше назар аударылады. Нәтижесінде 2 жыл ішінде қаладағы қоқыс ошақтары 30%-ға азайды. АҚШ пен Германиядан келген көгалдандыру мамандары ірі қалаларда зиянкестермен күресуге 10 жыл жуық уақыт кететінін айтты.

Қала тұрғындары түнде техниканың екпелерді өңдейтінін байқады. Қазір көктемгі өңдеудің 4-ші кезеңі жүріп жатыр. 5-ші кезеңде, қыстың алдында нығайту кезеңі жүргізіледі. Жалпы өңдеу ағаштарды сыртқы бүрку арқылы жүреді, ағаштардың ауруы байқалса, онда олардың тамырлары өңделеді.

Тікелей эфир барысында қала әкімі әдеттегідей Алматының дамуына қатысты шаһар тұрғындарының, БАҚ өкілдерінің сауалдарына және әлеуметтік желі арқылы келген оқырман сұрақтарына жауап берді.

СҰРАҚ:

– Біз Алматы қаласының Алатау ауданына қарасты «Радуга» саяжайының тұрғындарымыз. Бізге 2018 жылы кәріз жүйесі жүргізілген болатын, су берілді. Кәріз жүйесі болса әлі күнге пайдалануға берілген жоқ. Мердігерлер нысанды «Алматы Су-га тапсырдық» дейді, олар болса қабылдаған жоқпыз деп отыр. Бір-біріне сілтейді.

Екінші мәселе, жарықтандыру жайында. Біздің көшелер қараңғы. Кәмелеттік жасқа толмаған балалар көп. Оқу басталса жолға дейін 200 метр жүрулері керек болады. Осы сауалдарымызға жауап берсеңіз...

Бұл сауалға жауап беру үшін Алатау ауданының әкімі Азамат Қалдыбеков эфирге онлайн қосылды:

– Бірінші сұрақ бойынша, «Радуга» саяжайында «Агидель» компаниясы су және кәріз жүйелерін жүргізген болатын. Су тұрғындарға толық жеткізілді, алайда кәріз жүйесін қосу үшін сорғы станциясын салу керек. Бұл бағытта қалалық Энерготиимділік басқармасымен жобалық-сметалық құжаттар дайындалып жатыр. Біздің жоспарымыздағы 17 кәріз сорғы станцияларының ішіне кіріп отыр.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Жарық мәселесі бойынша саяжайларды қарастырмаған болатынбыз. Алатау ауданында жарығы жоқ көшелердің барлығы жарықтандырылды, жартылай жарығы жоқ көшелермен жұмыс істеудеміз. Осы жұмыстар аяқталғаннан кейін саяжайларға да кірісетін боламыз.

СҰРАҚ:

– Мен балалар үйінің түлегімін. Жасым 34-те. 29 жасқа дейін заң жүзінде жетімдер қатарына ене алмай, баспаназға кезекке тұра алмадым. Қазір де мүмкіндік болмай отыр. Маған көмектесуіңізді сұраймын. Қай жерге тіркелетінімді білмеймін, баспанам жоқ. Мені Абай мен Саин көшесі қиылысындағы «Жастар үйінен» 29 жасқа толғаннан кейін шығарып жіберген. Кәмелет жасқа толмаған екі балам бар.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Сіз өзіңіздің жеке ақпараттарыңызды студияда қалдырыңыз, біздің қызметкерлер сізге кейін хабарласады. Көмектесеміз.

СҰРАҚ:

– Медеу ауданында «Широкая щель» аумағында, таулы аймақ болғандықтан жолдар жабық. Жолдың үңгірі тұрғанына 10 жылдай болды. Біз оны орнына келтіре алмай отырмыз. Қалалық мобильділік басқармасы өздеріңіздің қаражаттарыңыздан жасаңыздар дейді, алайда таулы аймақ жері қалаға кіреді ғой.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Онда шынымен де құлаған 2-3 жолдар бар. Бау-бақша серіктестігі болғандықтан, біз онда жұмыстар жүргізбедік. Бірақ адам өміріне қауіп төндіретіндей жағдай болса, қарастырып көру керек.

СҰРАҚ:

– Қонаев пен Мақатаев көшелерінің қиылысында ескі, құраған терек тұр. Сізге екі рет хат жаздым. Мәселені шешу үшін өзіңіздің атыңыздан, әкімшіліктен комиссия жіберуді сұраймын.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Жақсы, ертең тексеруге мамандар жіберемін. Шынымен апатты жағдайда тұрса, тиісті шаралар қолға алынады.

СҰРАҚ:

– Төле би көшесінде не болып жатыр? Не үшін оны қайта қазып жатыр? Жөндеу жұмыстары қашан бітеді екен?

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Төле бидегі бір жолақ қоғамдық көліктерге арналған. Байтұрсынов көшесінен Әуезов көшесіне дейін екі жолақ. Біреуі – қоғамдық көліктерге, екіншісі – қалалық көліктерге арналған. Біз осы аумақтағы рельесті алып, асфальт төсеп, кеңейтпекшіміз. Рельестің жанына бордюр қоямыз. Сонда кө-

шенің екі жағында да 3 жолақтан болады. Қазіргі жөндеу жұмыстары тек осы учаскеде ғана жүріп жатыр. Біз жолды үш учаскеге бөліп тастағанбыз. Қазір үшеуінде де жұмыстар жүріп жатыр. Толық жұмыстар қазан айына дейін аяқталуы керек. 80 шақырым жолды біз орташа жөндеу жұмыстарымен жабамыз. Кейбір бордюрларды ауыстырамыз, арық жүйесі де қалпына келтіріледі. Қалай болса солай орналасқан тұрақтар бар. Осы көшедегі қиылыстардың өзі қауіпті. «Сайран» автобекетінің маңы да жолдан өтуге өте қауіпті. Осы маңайдағы жұмыстардың бәрі дұрыс ұйымдастырылмаған. Көшеге жүргізіліп жатқан орташа жөндеу жұмыстары кезінде бұлардың бәрін ретке келтіреміз. Соңғы рет Төле биге 2013 жылы жөндеу жұмыстары жасалған.

СҰРАҚ:

– «Көлсай» ықшамауданы, Қойгелді 34, 25-үйге көмек керек. 16 тамыз күні сел жүріп, менің үйімнің алдын сел басып қалды. Кешелі бері Медеу ауданынан екі адам келіп, тазалап, бүгін де келеміз деген, бірақ ешкім келмеді. Бізге кім көмек береді, соны айтсаңыздар...

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Комиссия барып, көріп, көмектеседі. Мәселеніз шешіледі.

СҰРАҚ:

– Алатау ауданындағы Сарайшық көшесінде тұрамын. Біздің жер үйлерге канализация қашан жүргізіледі? Одан кейін Көкөзек ауылына 81 автобус кіреді деп еді. Ол қай кезде кіреді?

Бұл сауалға жауап беру үшін Алатау ауданының әкімі Азамат Қалдыбеков эфирге онлайн қосылды:

Сарайшық елдімекені «Алғабас» ықшамауданына кіреді. Шуланов, 109 мекенжайы бойынша Сарайшық көшесінде магистральды кәріз жүйесі бар. Техникалық шартты алып, 9000 теңге төлеп, қосыла аласыздар. Болмаса біз ертең сіздің мекенжайға шығып, түсіндірме жұмыстарын жүргіземіз.

Ал Көкөзек бойынша Қалалық мобильділік басқармасымен бірлесе отырып жұмыстар жүргізілді. Маршрут желілерін оңтайландыру бағдарламасы бойынша жаңадан келетін автобустар санынан сол жаққа жаңа маршрут шығарамыз деген жоспар бар.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Кеше кеңес өткіздік. Қоғамдық көлікке қатысты сұраныс та, талап-тілек те көп. Мұның бәрі ертең автобустың жетіспеушілігіне алып келеді. Бұл салада жүйесіздік орын алмас үшін бұдан былай сұраныстардың бәрін бір жүйеге келтіру жұмыстары жүргізілуде.

СҰРАҚ:

– Мені Гоголь көшесі мен Жібек жолы даңғылы аралығындағы жағдай алаңдатады. Жаңбыр жауған кезде біздің жерасты жолын су басып қалады. Соңғы рет мен Алматы ауданы әкімдігіне хабарласқанмын. Әлгі жердің ластығы сонша, соңғы кездері егеуқұйрықтар пайда болыпты. Коронавирусқа қоса енді егеуқұйрықтар жетпей тұр еді. Көшеге санитарлық өңдеу жасалуы керек.

Б.САҒЫНТАЕВ:

– Жібек жолы даңғылында қауіпті бұрылыс бар, сол жерді су басып қалғаны белгілі. Ал егеуқұйрықтар жайлы ақпарат бұған дейін болмаған. Сіз айтқан мекенжайға жауапты орган мамандары бүгін барып, тексеріп, ертең тазалық, санитарлық өңдеу жұмыстары жүргізіледі.

● ТҮЙІН:

«Akimat LIVE» бағдарламасының зекті шығарылымын қорытындылай келе, Бақытжан Сағынтаев алматылықтарды толғандырған сұрақтардың барлығы жауапсыз қалмайтынын қадап айтты. Тұрғындар талап-тілегі әкімдіктің басты назарында болады және жүйелі түрде оң шешімін табатын болады. Сонымен қатар, шаһар басшысы коронавирус инфекциясы таралуының алдын алу үшін қала тұрғындарын адам аяғы көп жиналатын қоғамдық орындарға, жиын-тойларға бармауға, қазіргі эпидемиология байланысты көпшілікті сактық шараларына барынша жауапкершілікпен қарауға шақырды. Індетті ауыздықтау – өз қолымызда. Белсенді екпе алудан басқа жол жоқ. Екпе алу – індетке тосқауыл қоюдың бірден-бір жолы.

«Akimat LIVE»-та кезекшілік еткендер:
Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ,
Әсел ДАҒЖАН,
Динара МҰРАТ.

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ:

ХАЛЫҚТАРЫМЫЗ – ТАҒДЫРЛАС

Корея – Қазақстанның Шығыс Азиядағы стратегиялық серіктесінің бірі

ЫҚПАЛДАСТЫҚТЫҢ ТЫҢ БАҒЫТТАРЫ АЙҚЫНДАЛДЫ

– Екі елдің арасы алшақ болғанымен, халықтарымыз – тағдырлас. Корея – Қазақстанның Шығыс Азиядағы стратегиялық серіктесінің бірі. Қазір сан салалы байланысымыз қарқынды дамып келе жатыр. Біз осы қарым-қатынасты жаңа деңгейге көтеру үшін өзара сенім мен қолдауға негізделген келіссөздер жүргіздік. Ықпалдастықтың тың бағыттарын айқындадық, – деді Қазақстан Президенті.

Мемлекет басшысы атап өткендей, өткен ғасырдағы тарихи оқиғалар екі халықты жақындата түскені белгілі. Ондаған мың корей азаматтары қазақ жерінен пана тапты. Қазақстан олардың екінші Отанына айналды. Корей жұртының ұлттық батыры, генерал Хон Бом До Қызылорда қаласында жерленген. Президент Мун Чжэ Иннің өтінішімен оның сүйегі Қазақстан Президентінің шешімімен туған жеріне жеткізілді. Бұл шара – екі ел арасындағы өзара сенімнің жарқын көрінісі. Кезінде Қазақстанға жер аударылған корейлердің ұрпағы бүгінде 100 мыңнан асты. Олар қазақ-корей достық қатынасын нығайта түсуге зор үлес қосып келеді. Келесі жылы Қазақстан мен Кореяның дипломатиялық қатынас орнатқанына 30 жыл толады.

Сапар барысында Қазақстан–Корея арасындағы серіктестікті жан-жақты дамытуға баса мән берілді. Тараптар ынтымақтастықты тың қарқынмен жалғастыруға мүдделілігін білдірді. Кеңейтілген стратегиялық серіктестік туралы бірлескен мәлімдеменің қабылданыуы – соның айқын дәлелі. Бұл құжат қазақ-корей ықпалдастығының аясын кеңейтіп, екі ел арасындағы қарым-қатынасты жаңа белеске көтеруге септігін тигізеді. Екіжақты байланыстардың өзегі – сауда-экономикалық ынтымақтастық. Екіжақты ықпалдастыққа тың серпін беру үшін Корея Республикасының Пусан қаласында Қазақстанның Бас консулдығын ашу туралы шешім қабылданды.

КОРЕЯ ЕЛІМІЗДЕГІ ЕҢ ІРІ 10 ИНВЕСТИОРДЫҢ ҚАТАРЫНА КІРЕДІ

Корея – жоғары технологиясы мен инновациялық өнеркәсібі дамыған қуатты мемлекет. Қазақстан – экономикалық өсімі тұрақты әрі инвестициялық ахуалы қолайлы ел. Қазірдің өзінде «Таңғы шық елі» Азиядағы сауда серіктестеріміздің ішінде екінші орында тұр. Бұған қоса, Корея еліміздегі ең ірі 10 инвестордың қатарына кіреді.

Мемлекет басшысы соңғы 15 жылда Корея Қазақстан экономикасына 6 миллиард доллардан астам инвестиция салғанын, «Samsung», «Hyundai» және «Lotte Group» концерндері – біздің ірі инвесторларымыз екенін атап өтті. Өткен жылдың қорытындысы бойынша екі елдің саудасаттық көлемі 5,9 миллиард долларға жеткен. Тараптар пандемиядан кейінгі кезеңде шикізаттық емес тауар айналымын ұлғайтып, оны әртарапандыруға келісті. Сондай-ақ, «Самал жел» бағдарламасын жандандыру жөнінде уағдаластыққа қол жеткізілді. Осы арқылы жаңа инвестиция мен жоғары технологияның елімізге келуіне қолайлы жағдай жасалмақ. «Біз түрлі бағыттағы ауқымды жобаларды бірлесе жүзеге асырудың мүмкіндіктерін қарастырамыз. Бұл ретте ауыр өнеркәсіп пен машина жасау, тау-кен және барлау, баламалы энергетика салаларының болашағы зор. Қазақстанда инновациялық өндірістерге деген сұраныс жоғары. Әсіресе, коммуникация, ауыл шаруашылығы, медицина және фарма-

цевтика жобаларына баса мән береміз», – деді Мемлекет басшысы.

ҮЛКЕН АЛМАТЫ АЙНАЛМА ТАСЖОЛЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫНА КОРЕЯЛЫҚ КОМПАНИЯ ҚАТЫСУДА

Мемлекет басшысы жоғары деңгейдегі келіссөздерден кейін Корея мен Қазақстанның ірі компаниялары басшыларының жиынына қатысты.

– Соңғы 15 жылда Сіздің еліңізден келетін тікелей инвестиция көлемі 6 миллиард доллардан асты. Қазақстанда корейлік капитал салынған 550-ден астам кәсіпорын табысты жұмыс істеп жатыр. Олардың қатарында Samsung, Hyundai, Lotte, Posco, KNOX және басқа да жетекші корпорациялар бар. Осы компаниялардың қатысуымен жалпы құны 2,5 миллиард доллардан асатын 24 ірі жоба жүзеге асырылды. Әсіресе, корейлік SK Engineering & Construction компаниясының қатысуымен жүзеге асырылып жатқан Үлкен Алматы айналма тасжолының (БАКАД) құрылысын аяптуға болады, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысы автомобиль жасау, тұрғын үй құрылысы, металлургия және ауылшаруашылығы сияқты салаларда жалпы құны 1,5 миллиард доллардан асатын келешегі зор үміт күттіретін 16 инвестициялық жобаның іске асырылатыны туралы айтты.

Қазақстанда инновациялық технологияларды дамыту үшін заманауи инфрақұрылым бар екенін атап өткен Мемлекет басшысы Корея компанияларының елімізде 5G жобаларын іске асыру үдерісіне қатысуға, сондай-ақ жер қойнауын пайдалану саласының зор мүмкіндіктерін пайдалануға шақырды. Қазақстанда жер аумағының 25 пайызына ғана геологиялық зерттеу жүргізілгенін айтты. Бұл ретте Мемлекет басшысы асыл және түсті металдарды өндіру бойынша бес дайын жобаның бар екенін атап өтіп, корей компанияларын Қазақстанның жер қойнауын бірлесіп игеруге шақырып, елдегі табиғи ресурстарға бірлесіп зерттеу жүргізуді ұсынды. Кейін табиғи байлықты игеру барысында корей компанияларына құқықтық басымдық берілуі мүмкін екенін жеткізді.

Кездесу қорытындысы бойынша жалпы сомасы 1,7 миллиард АҚШ доллары болатын 34 келісімге қол қойылды. Оның 21-і коммерциялық және 13-і коммерциялық емес құжат. Корей технологиясын тартуға басымдық беретін бірлескен инвестициялық жобаларда жоғары тиімділігі мен өндірістің экологиялық тазалығына басты мән берілген.

ҰЛЫ АБАЙ МҮСІНІ – СЕУЛ ТӨРІНДЕ

Бюсттің жобасы Қазақстанда дайындалып, тұтас мүсіні Кореяда қоладан құйылған. Қасым-Жомарт Тоқаев бюсттің Корея астанасындағы университет аумағына орнатылуының маңызды екенін тоқталды.

– Абай – ұлы ақын ғана емес, кемеңгер ойшыл, әйгілі ағартушы. Сондықтан Абайға арналған бюсттің білім ордасына қойылуы орынды шешім екені сөзсіз. Мұның символдық мән-маңызы айрықша. Ол жұртты ғылым игеруге, білімдар болуға үнеді. Жаңашылдық пен жасампаздықты дәріптеді. Абай мұрасы – біздің елімізге ғана емес, барша адамзатқа ортақ құндылық. Дала данышпанының «Адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озбақ» деген сөзі бар. Бұл қасиеттерді корей халқы да ерекше бағалайтынын білеміз. Осы

құндылықтардың арқасында қазіргі таңда Корея Республикасы озық дамыған мемлекеттердің қатарына қосылып отыр. Былтыр біз Абайдың 175 жылдық мерейтойын атап өттік. Осыған орай, көптеген ауқымды іс-шаралар ұйымдастырдық. Абай шығармалары әлемнің бірнеше тіліне аударылды. Соның ішінде, корей тілінде «Алтын шаңырақта шырқалған ән» атты кітабы жарыққа шықты. Кореяда ұлы ойшылға арналған маркалар әзірленді. Мұның бәрі екі елдің рухани ынтымақтастығын одан әрі нығайта түсері анық. Әсіресе, мәдени-рухани саладағы ынтымағымызды нығайттық. Осындай тығыз қарым-қатынас болашақта да жалғасын табады. Қазақстанның жетекші оқу орнында корей тілі оқытылып келеді. Корейлік студенттер де қазақ тілін оқыл жүргенін жақсы біледі. Бұл, әрине, көңіл қуантарлық ерекше жағдай. Көптеген қазақ жастары корей университеттерінде білім алуда. Біз білім, ғылым және мәдениет саласындағы ынтымақтастықты одан әрі жалғастыра береміз. Бұл өзара байланысты келешекте де достық рухта дамыта түсуге жол ашады, – деді Мемлекет басшысы.

ҚАЗАҚТАР МЕН КОРЕЙЛЕР БАУЫРЛАС ХАЛЫҚТАРҒА АЙНАЛДЫ

Қасым-Жомарт Тоқаев пен Мун Чжэ Ин Корея бизнесінің көшбасшыларымен кездесу өткізді. Жиынға қазақстандық ірі кәсіпорындардың басшылары да қатысты.

– Өткен тарихқа көз жүгіртсек, қазақтар мен корейлердің жүріп өткен жолы күрделі, үлкен сынақтардан сынбай өткенін байқауға болады. Дәлірек айтқанда, Азаматтық соғысқа да, Ұлы Отан соғысына да қатысты. Бабаларымыз көптеген сын тезінен өтті. Соған қарамастан, біздің халықтарымыз бір-біріне ыңыр тірестіре отырып, қиыншылықтарды жеңе білді. Қазақтар мен корейлер бауырлас халықтарға айналды, – деді Мемлекет басшысы.

Бұл ретте Мемлекет басшысы Оңтүстік Корея біздің елдің ірі сыртқы сауда және экономикалық әріптестерінің бірі екенін, корейлік бизнес өкілдерінің азық-түлік, тау-кен байыту, автомобиль және экономиканың басқа да секторында табысты еңбек етіп жатқанын атап өтті. Президент қазақ-корей ынтымақтастығының зор әлеуеті әлі де толық ашылмағанын қадап айтты.

– Қазақстан 75 миллион тұрғыны бар Орталық Азияның экономикалық тұрғыдан ең дамыған елі болып есептеледі. Заманауи құқықтық, салықтық және қаржылық жүйе мен Орталық Азиядағы міндетті төлемдерсіз сауда жүйесі Қазақстанды осы аймақта жұмыс істеуге ең қолайлы алаңға айналдырып отыр. Біз инвестициялық және технологиялық ынтымақтастықтың барлық бағыты бойынша жұмыс істеуге дайынбыз. Ол үшін қаржылық та, материалдық та мүмкіндіктер мен дамыған инфрақұрылым бар. Ең бастысы – бастылықтың саяси ниеті түзу, мемлекеттеріміздің арасында тату байланыс орнаған. Сондықтан біздің ынтымақтастығымыздың болашағына зор үміт артамын. Қазақстан Республикасының Президенті ретінде қол жеткізілген келісімдердің жүзеге асырылуына және жалпы елдеріміздің экономикалық ынтымақтастығын нығайтуға бағытталған барлық іс-қимылдарға мониторинг жүргізіп, жіті бақылап отыратынымды тағы қайталап айтамын, – деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Дайындаған Т.ДЕРЫСАЛИН.
(Дереккөз: Ақорданың Баспасөз қызметі).

САНДАР СӨЙЛЕЙДІ

Биыл Алматының
6000-нан астам
тұрғыны баспанамен
қамтамасыз етіледі.

Мегаполисте
3400-ге жуық
спорт нысаны
жұмыс істейді.

Шаһарда Абай даңғылын
ұзарту
жұмыстарының
70%-ы
аяқталды.

Алматыда соңғы екі жылда
190 мыңға
жуық қала тұрғыны
кәсіпкерлік
курсынан өткен.

Еліміздің бөлшек
тауар айналымының
31,6%-ы
Алматыда қалыптасқан.

«Тәуелсіздіктің мен үшін маңызы...»

Болат ЗАУЫТ,
«Дүние жүзі қазақтары қауымдастығы»
ұйымының маманы:

– Тәуелсіздік әлемнің әр түкпіріндегі сан миллион қазақпен байланыс орнатып, олардың атажұртқа оралуына жол ашты. Егемендіктің арқасында 1992 жылы қыркүйек айында құрылған Дүние жүзі қазақтарының қауымдастығы этникалық қазақтардың көші-қонына, яғни шет елдегі қазақтардың атажұртқа көшіп келуіне айрықша көңіл бөлді.

1990 жылдардың бірінші жартысында Қазақстаннан жаппай көшудің сан алуан факторлары бар еді. Экономикалық дағдарыс өндірістің қысқаруына әкеліп соқты, кәсіпорындар жабылып, жұмысын тоқтатты, адамдар жұмысынан айырылды және оларда ертеңгі күнге деген сенім болмады, алаңдаушылық көңіл күй қалыптасты. Көптеген адам тарихи Отанына оралуға тырысты. Осы кезден бастап шет елдегі қазақ диаспораларының сан мыңдаған өкілі елдегі экономикалық дағдарыс пен тұрмыстың төмендігіне қарамастан, тәуелсіз Қазақстанға ағыла бастады. Олардың арасында белгілі ғалымдар, жазушылар, әртістер, суретшілер, қоғам қайраткерлері бар еді.

Жергілікті әкімшіліктермен байланыс жасап, келген қандас-тардың дұрыс орналасып, жаңа ортаға тез бейімделуіне көмектесті. Еркіндігіміз бен азаттығымыздың арқасында Қазақстан үкіметі көші-қонға айрықша ынта-ықылас танытып, барлық жағдайды жасады. Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігін әлі жарияламаған 1991 жылдың сәуір-маусымында Моңғолиядан бастап, сонау араб елдері мен Түркияға дейін арнайы ұшақтар мен көліктер жіберіліп, ағайындарды жүздеп, мыңдап көшіріп әкелді. Жыл сайынғы көші-қон квотасының саны 20 мың отбасына дейін көтерілді. Бүгінгі тәуелсіз Қазақстан халқының жалпы саны 20 миллионға бет алды.

Перизат ӘЗІМХАНҚЫЗЫ,
№61 бөбекжай-балабақша тәрбиешісі:

– Мен – еліміздің Тәуелсіздігімен құрдас бақытты ұрпақпын. Бабаларымыз ғасырлар бойы сарыла күткен, қол жетпес арманға айналған азаттықтың ақ таңы атқан жаңа заманда өмірге келдім. Мен осынау бодандықтан бостандыққа қол жеткізген халқымның көңіліндей көркем де сәулетті, дархан даланың еркін өскен ұланымын.

Ұзақ жылдар бойы сағынып жеткен Тәуелсіздік бізге тарихымызды тереңнен түсіндірді, асыл мұраларымызды айшықтады. Әдет-ғұрпымызды ұғындырды. Жаны жайсаң, аузын ашса жүрегі көрінетін, заман өтсе де адамшылығы жоғалмаған салт-дәстүрімізбен қауыштырды. Бүгінде көңіліміз орнығып, онға кеткен ойымыз бір арнаға тоғысқандай.

Мен бақыт бесігінде тербелген бейбіт елдің ертеңімін. Өз елімнің тәуелсіздігімен мақтанамын, оңайлықпен келмеген азаттықты сақтап, келер ұрпаққа табыстауға өз үлесімді қоссам деймін. Тәуелсіздіктің құрдасы болу – үлкен жауапкершілік. Сондықтан еліме өз пайдамды тигізсем деймін.

Ақжібек КЕРІМБАЙҚЫЗЫ,
құқықтанушы:

– Ұлы даламызда еркіндік орнап, Тәуелсіздікке қол жеткіздік. 1991 жылғы 16 желтоқсан ресми түрде тәуелсіздіктің таңы атқан күн болып жарияланып, өз тағдырын өз қолына алуы, бір жағынан, зор мақтаныш, қуаныш болса, екінші жағынан, үлкен тарихи жауапкершілік.

Отыз жыл ішінде Қазақ елі осы бір маңызды жауапкершілікті сезіне отырып, болашаққа нық сеніммен қарады, өзінің ұлттық әлеуетіне толық сенді. Артта қалған үш онжылдық кезеңге бүгінгі білімінен қарайтын болсақ, еліміз үшін өте сындарлы және айтулы кезеңдер екені анық.

Отызжылдық тарихымыз өзінің мемлекетшіл ұлт екендігін, мемлекеттілік тарихының кем дегенде үш мыңжылдық шежіресі бар екендігін қазіргі күнде дәлелдеп отыр. Еркіндікті, бостандықты аңсаған бабаларымыздың үміт шырағын іс жүзінде жағып отыру дәл қазіргі ұрпаққа, біздерге бұйырды. Тұңғыш Президентіміз басшылыққа келіп, сан ғасырлық армандар орындалды. Бейбіт өмірге қол жеткізіп, тәуелсіздіктің қадірі арта түсті.

Тәуелсіздігіміздің 30 жылдығы құтты болып, мәңгілік ел болайық!

Дайындаған
А.ҒАЛЫМҒАҒЫҚЫЗЫ.

«АЛАТАУ СЕРІЛЕРІ» – МӘСКЕУДЕ

АКТӨЛҚЫН
ТҮРЛЫҒАҒЫ

Халқымыздың дәстүрлі әндерін ұлықтап, төл өнерімізді жалғастырып жүрген жас әншілеріміз аз емес. Ал жанды, табиғи дауыста, қазақтың жаны мен бітім-болмысынан жаралған дәстүрлі әндерді нақышына келтіріп, жаңаша орындап жүргендер кемде-кем.

Солардың бірі де бірегейі ретінде «Алатау» дәстүрлі өнер театрының дәстүрлі әншілерінен құралған «Алатау серілері» тобын айтуға болады. Өнерпаздар Ресейдің Мәскеу қаласында ұйымдастырылған «Кеш жарық, Қазақстан!» бағдарламасына шақырту алып, ресейлік әншілермен бірлесіп бір сахнада өнер көрсетті. Қазақ өнерін, оның ішінде қасиетті қара домбыраны кие тұтқан оғландарымыз Қызыл алаңда мәскеуліктерге арнап қазақ халқының әуезді әуендерін жырлады. Ою-өрнектермен әсемделген шапандары тұрғындардың назарына ілігіп, өнер көрсеткен сәті әлеуметтік желіге желдей тарады.

Сыршыл сезіммен, қазақ әншілік дәстүрін шегіне жеткізіп, кемерінен асыра, көңіл шалқыта ән шырқаған жігіттеріміздің көкке өрлеген көңіл күйлерінен, от болып жанған көздерінен қазақ болып туғандарын мақтан тұтқандарын байқауға болады. Атақты өнер майталмандарынан тәлім алған серілеріміз ән айтып

қана қоймай, домбыра күмбірін баян мен асатаяқ, дабыл аспаптарымен әсерлей жігіт игеріп, сахнада билеп те, небір рөлдерді сомдап та жүрген «сегіз кырлы, бір сырлы» жігіттер.

«Алатау серілерінің» ән қоржынындағы «Молдабайдың әні», «Алаш ұраны», «Ақ сиса», 90-жылдардың хиті болған «Бозжорға» әні көптің көңілінен шығып жүрген жайы бар.

Шекті бағасы белгіленді

Алматы қаласы әкімдігінің қаулысымен ақ қырыққабаттың шекті рұқсат етілген бөлшек сауда құны белгіленді.

Тиісті қаулы 2021 жылғы 18 тамызда күшіне енді. Құжатқа сәйкес, ақ қырыққабат әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарына шекті рұқсат етілген бөлшек сауда бағасы 30 күнтізбелік күн мерзімге 83 тг/кг мөлшерінде белгіленеді.

Аталған шара нарықтағы өнім құнын тұрақтандыруға және сатушылардың бағаны негізсіз көтеруіне жол бермеуге бағытталған. Бұрын Алматыда осындай реттеу тетігін қолдану оң нәтиже көрсеткен. Жұмыртқаға (1 санаттағы) шекті бағаны белгілеу қалада он өнімнің орташа құнын 500-ден 487 теңгеге дейін төмендетуге мүмкіндік берді.

Қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі. Бағалардың сақталуын бақы-

лауды Алматы қаласы Кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасының мамандары аудандық әкімдіктермен бірлесіп жүзеге асырады.

Бұзушылық 100 АЕК-ке (291 700 теңге), аталған әрекеттер жыл ішінде қайталап жасалған жағдайда 200 АЕК-ке (583 400 теңге) дейін айыппұл түрінде әкімшілік жауапкершілікке әкеп соғады.

Нұр ЖАМАЛ.

ЗИЯНКЕСТЕРМЕН КҮРЕС

Кеміргіштерге қарсы ауқымды науқанның екінші кезеңі 1 қыркүйектен басталады

ГҮЛЖАНАТ
СЕМБАЕВА

47,3 мың гектар аумақты жаппай дератизациялау 1 қарашаға дейін жалғасады. Кеміргіштер пайда болуы мүмкін саябақтар, скверлер, өзен жағалаулары, сондай-ақ арықтар, қоғамдық

көлік аялдамалары арнайы заттармен өңделеді. Бұдан бөлек, 135 мың жеке тұрғын үйді, оның ішінде шаруашылық құрылыстар мен аула аумақтарын өңдеу жоспарланып отыр.

Қала әкімі Бақытжан Сағынтаевтың тапсырмасы бойынша дератизацияның екінші кезеңі (бірінші кезең 21 маусым мен 28 шілде аралығында өтті) қалада белгіленген мерзімнен бұрын басталады. Сондай-ақ, шаһар басшысы кеміргіштер пайда болуы мүмкін базарлар мен басқа да сауда орындарын да қайта өңдеуді тапсырды. Ол үшін мобильді дератизациялық топтардың саны екі есеге – 7-ден 14-ке дейін артты.

Қала тұрғындары үшін дератизацияға өтінім беруге болатын арнайы call-орталық құрылды.

Байланыс телефондары (WhatsApp-пен): +7 705 225-13-31 және +7 707 376-90-71.

Бұл ретте мемлекеттік мекемелер мен кәсіпкерлік объектілерінің ғимараттарын өңдеу осы ұйымдардың өз қаражаты есебінен жүзеге асырылады. Жыл сайын оңтүстік астанада жүргізілетін дератизация кеміргіштер санын азайту және олар арқылы аса қауіпті инфекциялық және инвазиялық аурулардың таралуының алдын алу үшін қажет.

ТҰРҒЫН ҮЙ – БАСТЫ НАЗАРДА

Биыл Алматының 6 мыңнан астам тұрғыны баспанамен қамтамасыз етіледі

Өңірлік коммуникациялар қызметінің баспасөз конференциясында Алматы қаласының Тұрғын үй саясаты басқармасының басшысы **Данияр Қырықбаев** атап өткендей, бүгінде коммуналдық тұрғын үй қорынан баспанаға мұқтаж жандардың кезегінде **30 880** азамат тұр. Оның ішінде:

Оның ішінде **1451** адам жалдамалы баспанаға сатып алу құқығынсыз көше алады, кезекте тұрған **401** адамға пәтер сатып алу құқығынсыз жалға **(185 – көпбалалы отбасылар; 216 – халықтың әлеуметтік осал топтары)** беріледі. Жұмыс істейтін 29 жасқа дейінгі жастар үшін **1050** пәтер сатып алу құқығынсыз

5 жылға жалға берілді, 35 жасқа дейінгі «Алматы жастары» бағдарламасы бойынша **1000** пәтер.

Баспасөз мәслихатында Данияр Қырықбаев Алматы қаласының әкімі **Бақытжан Сағынтаевтың** тапсырмасы бойынша «Шаңырақ», «Бақытты отбасы», «Несиелік тұрғын үй» жеңілдік несиелік бағдарламалары бойынша бастапқы төлем үшін номиналы 1 миллион теңгені құрайтын **2000** қайтарымсыз тұрғын үй сертификаты беру туралы шешім қабылданғанын тілге тиек етті. Тұрғын үй сертификаты жетім балаларға, көпбалалы отбасыларға, мүгедек баласы бар отбасыларға, 1 және 2-топтағы мүгедектерге берілетінін жеткізді. Ол сонымен қатар, 2 шілдеден 17 тамыз аралығында 127 өтінім қабылданып, мақұлданғанын айтып өтті.

«АҚШАМ-АҚПАРАТ»

ЖЕДЕЛСАТЫЛАР ЖАҢАРТЫЛУДА

124 үйдегі 273 лифт ауыстырылды

Құралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ

Алматыда ағымдағы жылға жоспарланған **130** үйдің **58-інде** жөндеу жұмыстары аяқталды. Қазіргі таңда тағы **72** үйдің жөндеу жұмыстары жүріп жатыр.

Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен онлайн-брифингте Алматы қаласы Тұрғын үй саясаты басқармасының басшысы **Данияр Қырықбаев** айтқан болатын.

Спикердің айтуынша, Алматыда **11 мыңнан** астам лифт жұмыс істеп тұр. Сондай-ақ,

5681 лифт тұрғын үй қорында, оның ішіндегі **1005** лифтінің 25 жылдан астам пайдалану мерзімі бар.

«Биыл **124** үйдегі **273** жеделсатыны ауыстыру жұмыстары аяқталды. Жылына **300** лифт ауыстыру мәлішерлемесімен, **2025** жылға қарай қызмет мерзімі өткен ескірген лифтілердің негізгі бөлігі ауыстырылады», – дейді Тұрғын үй саясаты басқармасының басшысы.

Алматыда басқарудың жаңа формаларына көшудің қалалық Жол картасы бекітіліп отыр. Бүгінде **498** МИБ тіркелді және **729** ҚС кондоминиум объектілерін басқарудың жаңа түрі ретінде таңдады. Қалада барлығы **1227** жаңа басқару формасы бар.

Сонымен қатар, Тұрғын үй саясаты басқармасының басшысы Алматыда **8003** контейнер орнатылған 1454 алаң бар екенін айта келіп, ведомстволарында аулалардың тазалығы мен абаттандырылуына ерекше көңіл бөлетінін жеткізді.

«Біз қала тұрғындарының қалдықтарын жинау мен шығаруды **100%** қамтуды қамтамасыз еттік. Бұл қызметтерді қоқыс жинайтын **25** ұйым көрсетеді. **142** контейнерлік алаңға күрделі жөндеу жүргізілді», – деп нақтылады Д.Қырықбаев.

Спикер қол қойылған меморандумдар аясында жеке инвесторлар қалдықтарды бөлек жинауды орнатқан: қосалқы шикізатты жинауға арналған **900** торлы контейнерлер бар екенін тілге тиек етті. Бұл игі іс бойынша жыл соңына дейін барлық аумақты қамту жоспарлануда. Сондай-ақ, ақылы негізде қайталама шикізатты қабылдау үшін **32** пункт бар. Жыл соңына дейін тағы **4** ақылы пунктті ашуды жоспарлап отыр.

Бұл ретте сапасыз жұмыс үшін **10** коммуналдық қызмет пен **11** қоқыс шығарушы ұйымға жалпы сомасы **1,5 млн.** теңге болатын айыппұл салынды. Жалпы алғанда, бірінші жартыжылдықта абаттандыру Ережелерін бұзған заңды және жеке тұлғаларға жалпы сомасы **16,2 млн.** теңге болатын **1109** хаттама толтырылды.

ЖОБА

Спорт алаңдары көбеюде

Рая
ЕСКЕНДІР

Алматыда тағы бір жоба жүйелі түрде жалғасуда. Жаңадан мектеп стадиондары мен ойын алаңдары пайда болып, **40-тан** астам мектептің алаңы қайта жаңартылуда.

Қазіргі уақытта мемлекеттік-жекеменшік әріптестік жобасы аясында **№10, 42, 63, 93, 94, 104, 128, 173, 181, 189** мектептердің спорт алаңы қайтадан жаңғыртылып, жөндеу жұмыстары жүргізіліп жатыр. Қалалық әкімшілік мектеп стадиондары мен спорт алаңдарына жөндеу жұмыстарын жүргізу үшін жергілікті бюджеттен **400 миллион** теңгеден астам инвестиция бөліді. Дәл осы жоба аясында бұған дейін **№40** және **95** мектептердің аумағында спорт алаңдары жаңартылды.

Оқушылар үшін спорт алаңдарының орны ерекше. Салауатты өмір салтын ұстанудың басты кепілі – денешынықтыру пәні. Сондықтан ашық аспан астындағы спорттық жаттықтырулардың оларды ерекше қызықтыратыны белгілі. Сондықтан жергілікті бюджет есебінен биыл **№151, 185, 179, 169, 184, 149, 82, 180, 182, 133, 130, 1, 67, 144, 34, 90, 38, 60, 69, 102, 66, 29, 28, 98, 186, 192, 187, 32, 71, 89, 106, 83** мектептердің және **№1** балалар үйінің, жалпы, **33** мектептің спорт алаңына жаңғырту жұмыстары жүргізіліп жатыр. Бұл шараларға жергілікті бюджеттен **1 млрд.-тан** астам теңге бөлінді.

Сонымен қатар, биылдан бастап Алматы қаласы әкімдігінің мемлекеттік тапсырысымен қала мектептерінде оқушыларға арналған спорт секциялары ашылатын болды. Оқушылар арасында жаттықтыру жұмысын жүргізетін дене шынықтыру мұғалімдерінің айлықтарына үстемеақы қосылады.

ҚАЛА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ

ЖОЛ БЕЛГІЛЕРІ жеткілікті ме?

Айжан
БҮРКІТБАЕВА

Ресми дерек бойынша, ағымдағы жылдың соңғы 7 айында **4 млн.-ға** жуық жол ережесін бұзу жағдайы тіркелген.

ҚР ІІМ Әкімшілік полиция комитеті төрағасының орынбасары **Серік Түсіптің** айтуынша, жыл басынан бері **7180** жол-көлік оқиғасы салдарынан **1017** адам көз жұмып, **9533** адам түрлі дене жарақатын алған. Оның ішінде **1,4 млн.-ы** жылдамдықты асыру, **13 мыңнан** астамы жүргізушілердің автокөлікті мас күйінде басқарғаны сияқты фактілер бар. Елімізде болған **10** жол-көлік оқиғасының **3-еуі** Алматыда тіркеледі екен. Жыл басынан бері шаһарда екі мыңнан аса жол апаты орын алған. Қаладағы жазатайым оқиғалар саны былтырғымен салыстырғанда, **35,9 пайызға** артқан.

Осы тұрғыда қалада жол апаттарының алдын алу мақсатында «Қауіпсіз жол» деп аталатын жедел шара жүзеге асты. Жоба аясында **5 мыңнан** астам жол белгілері жаңартылған. Полиция қызметкерлері мұндай іс-шаралар жол тәртібін жақсартуға ықпал ететінін айтады.

«Биыл мектептер алдында жолды кесіп өтетін балалардың макеттері орнатылды. Автожолдың ең қауіпті учаскелерінде, сондай-ақ, жарықпен жарқыраған маяктары бар патрульдік көліктердің үлгілері бар. Жүргізушілер осы макеттерді көрген кезде жылдамдықты түсіріп, сол арқылы осы қауіпті учаскелерді орташа жылдамдықпен еңсере бастайды», – деді ПД ЖПҚБ бастығы **Бағдат Әшімов**.

Сонымен қатар, қала маңындағы ауылдық округ мектептерінің жанында да жұмыстар жалғасады.

– Жол инфрақұрылымы элементтерін – зебралар мен жасанды кедір-бұдырларды жаңарту бойынша ауқымды жұмыс бұрын да жүргізілген болатын. Алайда, жаңбырдың, қардың әсерінен барлық элементтер жарамсыз болып қалған. Сондықтан дәстүрлі түрде жаңа оқу жылына қарай оқу орындарының маңында зебралар мен жасан-

ды жол ережелерін бұзушылықтарды ретке келтіру жұмыстары басталды. Бұл мектептер маңындағы өткелдерде ғана емес, сонымен қатар балалар көп өтетін, оқу орны жанындағы учаскелерде жүргізілетін болады, – деп толықтырды Бағдат Әшімов.

Биыл қалада Талғар тас жолы мен Хантәңірі көшесінің қиылысында электронды жаңа жол белгілері пайда болды. Бұл қозғалысты жолдағы жағдайға байланысты реттеп отыруға қабілетті құрал.

– Бұл белгі SMD LED технологияларын қолдана отырып, EN12966 еуропалық стандартына сәйкес жасалған және жол белгілерінің түрлі-түсті кескінін жоғары ажыратымдылықпен көрсетуге мүмкіндік береді, бұл жүргізушілердің белгіні қабылдау қа-

метігін жояды. Жол белгілерінің қажетті суреті тәуліктің уақытына сәйкес (бағдарламаға сәйкес) немесе АТЦС басқару орталығынан қашықтықтағы қозғалыс жағдайына орай арнайы электронды блок арқылы көрсетіледі. Ауыспалы ақпаратты бар қозғалыс белгісінің жұмыс режимі **06 сағат 00 минуттан бастап 11 сағат 00 минутқа дейін** жалғасады. **4.1.1 – «Тура қозғалыс» және 4.1.5 – «Тура немесе сол жаққа жүру».** Бұл көлік қозғалысын реттеудің жаңа техникалық құралдары қаланың жол желісіне кеңінен енгізу, күрделі көлік түйіндерінде басқарудың икемді (интеллектуалды) режимдерінің жұмысын қамтамасыз ету үшін орнатылды, – деді Алматы қалалық ПД әкімшілік полиция басқармасының бастығы **Жандос Мұраталиев**.

Баламалы көлікке бақылау

Ал қалада самокат мінгендердің қатысуымен **30-ға** жуық жол апаты орын алған. Оған арнайы веложолдың жоқтығы себеп болып отыр. Құжат талап етілмейтін көлік иелері жаяу жүргіншілер жолымен жүруге мәжбүр. Заң жүзінде самокат қалай бақыланады? Қалалық мобильділік басқармасының мәліметіне сәйкес, қалада жалға берілетін самокаттардың саны бүгінде **2 мыңды** құрайды екен. Қазіргі таңда самокат тізгіншілері мен жаяу жүргіншілер тротуарды өзара бөлісе алмай әлекке түсіп келеді. Тұрғындар, электрлі самокат тізгіндегендер тым үлкен жыл-

дамдықпен жүреді және жол ережелерін жиі сақтамайтынын айтады.

Қалалық мобильділік басқармасының бөлім басшысы **Абылайхан Омарханның** айтуынша, алдағы **10** жылда баламалы транспорт үшін бар жағдай жасалады. Осы бағытта қалада жыл соңына дейін шамамен **10** шақырымдық жол инфрақұрылымы іске қосылмақ.

«Бүгінгі күні Алматы қаласында велоинфрақұрылым стратегиясын дамыту жұмыстары жүргізіліп, сол жоба аяқталуға жақын. Ол стратегияда Алматының **2030-ға** дейінгі бір-бірімен қосылған инфрақұрылымды жолда-

ры қарастырылған. Яғни он жыл шамасында біз жаңадан **140 шақырымға жуық инфрақұрылымды іске қосуымыз керек»,** – деді Қалалық мобильділік басқармасының бөлім басшысы Абылайхан Омархан.

Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес, самокаттар жол қозғалысына арналған техникалық құрал болып табымайды. Яғни жол қозғалысы туралы заң бойынша самокат сияқты көлік құралы жоқ. Бүгінде электрлі самокаттарға жолдар мен трассаларда жүруге үзілді-кесілді тыйым салынған. Олар тек веложолмен жүруге құқылы.

КҮНІГЕ 1,5 МЫҢҒА ЖУЫҚ НАУҚАС ТІРКЕЛУДЕ

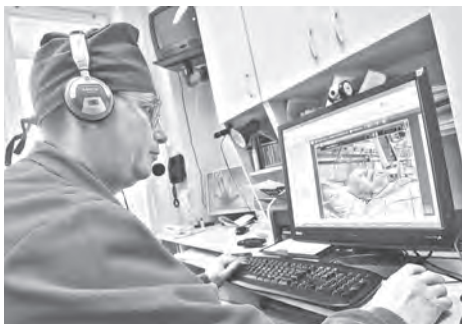
Нұржамал
ӘЛШЕВА

Алматыда эпидемиологиялық ахуал әлі де ушығып тұр. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен баспасөз конференциясы барысында қаланың бас санитарлық дәрігері Жандарбек Бекшин айтты.

Спикердің сөзіне сүйенсек, шаһарда күніге вирус жұқтырып жатқан 1,5 мыңға жуық адам тіркеліп жатыр. Ведомство басшысы соңғы аптада алдыңғы апталармен салыстырғанда симптомды науқастар санының 94%-ға дейін өскенін атап өтті.

- «Ashyq» көшбасшылары мәртебесі бар нысандарға сағат 00.00-ге дейін, ал осы жоба шеңберінде жұмыс істейтін басқа нысандарға сағат 22.00-ге дейін жұмыс істеуге рұқсат етілген.
- Меншік нысанына қарамастан, «Ashyq»-қа қатыспайтын барлық кәсіпорын мен ұйымдардың қызмет көрсетуіне рұқсат жоқ.
- «Ashyq» қатысушылары 2021 жылдың 17-31 тамызы аралығында сенбі, жексенбі және мереке күндері жұмыстарын тоқтатады.
- Қала саябақтарында жай күндері, демалыс және мереке күндері аттракциондарға, бөлшек сауда және қоғамдық тамақтану орындарының қызметтеріне тыйым салу күшінде қалады.
- Сонымен қатар, студенттер көп жиналатын жерлерде – асханаларда, дәретханаларда, демалыс орындарында ауа рециркуляторларын орнату ұсынылған.
- Мектептерде бастауыш, орта және жоғары сынып оқушылары бөлек есіктерден кірулері тиіс. Барлық мектептің қызметкерлері мен оқушылары күн сайын таңертеңгілік филтрлеуден өткізілуге тиіс.

ТЕЛЕМЕДИЦИНА тәулік бойы жұмыс істейді

Айнұр
СЕНБАЕВА

Алматының Телемедицина орталығының жүктемесі өткен аймен салыстырғанда, 3-4 есеге өскен. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен баспасөз конференциясында Телемедицина орталығы басшысының міндетін атқарушы Жұлдыз Бауыржанқызы айтты.

Иә, Алматыда екінші жыл қатарынан телемедицина дәрігерлері бейне және аудио байланыс арқылы үйде COVID-19 індетінен емделіп жатқан науқастардың жағдайын бақылайды. Жалпы, орталық дәрігерлері күн сайын мегаполис тұрғындарынан 5 мыңға жуық қоңырау қабылдайды және емделіп жатқан алматылықтардың нөміріне

57 мыңға жуық шығыс қоңырау жасайды. Жұлдыз Бауыржанқызының айтуынша, олар тәулік бойы жұмыс істейді.

«Алматының Телемедицина орталығы өткен жылдың қыркүйегінде Орталық қалалық клиникалық ауруханасының базасында құрылды. Бүгінде дәрігерлер орта есеппен күн сайын 5 мыңға жуық қашықтан кеңес жүргізеді. Тәулігіне екі рет – таңертең және кешке хабарласамыз. Егер сырқаттанған адамда симптомдар анықталса, мамандар оны тексереді немесе ауруханаға жатқызу туралы шешім қабылдайды. Телемедицина екі негізгі міндетті шешуге мүмкіндік берді: науқастың жағдайы үнемі бақыланады, сонымен қатар денсаулық сақтау жүйесіне түсер жүктің бір жағын көтерісіп жүр», – деді Ж.Бауыржанқызы.

Қажетті тексерулерді жүргізгеннен кейін жедел жәрдем дәрігерлері немесе емханалар науқасты госпитализациялау немесе үйде емдеу туралы шешім қабылдайды. Егер науқас COVID-19-бен сырқаттанса, онда Телемедицина орталығы мен емхана дәрігерлерінің бақылауында болады. Егер денсаулығы нашарласа, дәрігер науқасты үйде жеке тексереді немесе жедел медициналық көмек көрсетіледі. Сонымен қатар, орталық дәрігерлері екпе алған қалалықтардың денсаулығын бақылайды.

Қазіргі уақытта Телемедицина орталығында 76 қызметкер ауысыммен жұмыс істеуде.

ЖАҚЫНЫҢА ЖАНАШЫР БОЛ!

«МЕН ЕКПЕ АЛДЫМ!»

Рахман АЛШАНОВ,
Алматы қаласы Қоғамдық кеңесінің төрағасы,
ҚР Жоғары оқу орындары қауымдастығының президенті:

– Биылғы оқу жылы дәстүрлі форматта басталғалы жатыр. Күз айынан бастап қаламызға шет аймақтан студенттер ағыла-тыны айтпаса да белгілі. Студенттер келгеннен кейін қалада вирустың жаңа толқыны пайда болмайтынына кепілдік жоқ. Жастар байланыс пен қарым-қатынасты қажет етеді. Бұл – студенттік өмірдің мәні. Сондықтан оқуды толық аяқтау үшін біз барлық студентті вакцина алуға шақырамыз. Барлық жоғары оқу орнында вакциналау орталықтары ашылды. Онда студенттерге екпе егілетін болады. Сонда ғана оқу орындары қауіпсіз аймаққа айналатыны сөзсіз.

Сондай-ақ, антиваксерлер қайғылы оқиғалар болған отбасыларға қарап, олардың қазіргі жай-күйін жете сезінсе екен. Сонымен қатар, баршамызға екпе алудан басқа тиімді жолдың жоқ екенін мойындайтын уақыт жетті.

Мереке ҚҰЛКЕНОВ,
жазушы,
Қазақстанның еңбек сіңірген
қайраткері:

– Жалпы, вакцинация адамдар арасында ұжымдық иммунитетті қалыптастыруға септеседі. Бұл – індеттің таралуының алдын алатын бірден-бір құрал. Егер нақты екпе табылса, кеселдің жолы кесіледі. Аурудың адамнан адамға жұғуы бәсеңдейді. Вакцина алмай, бұл індетті жеңе алмаймыз. Соны түсіну керек. Бір жылдары оба дерті белең алған кезде, бір өзеннің бойында арғы бетте 2 ауыл, бергі бетте 1 ауыл ел отырған. Бергі беттегі 1 ауыл түгелімен екпе алған, ал анау 2 ауыл қарсы болып салдырмаған. Сонда 2 ауылдың барлық халқы қырылып қалған. Міне, осындай өте қауіпті нәрседен сақтану үшін бізге вакцина алу керек.

Мерхат ЖЫЛҚЫБАЕВ,
«Жаңғыру жолы» республикалық
жастар қозғалысының төрағасы:

– Бүгінде жаңалықтарды саралап оқитын адамдар аз. Әлеуметтік желіден жағымсыз пікірлер шыға келсе, соған сене кететіндер көбейді. Ал шын мәнінде, өз денсаулығына пайда әкелетін екпе туралы мағлұматты іздейтіндер шамалы. Сондықтан жастарға айтарым, өз денсаулығыңды ойлап, ата-анаңның денсаулығың ойла. Біздің үйде біріміз екпе салдырдық. Біз бір-біріміз үшін жанашырмыз. Сол себептен, осындай қадамға бардық.

Әзірлеген
А.ҒАЛЫМҒАЗЫҚЫЗЫ.

Ковидпен ауырған бала көп

Ақтолық
ТҮРЛЫҒАЗЫ

Бүгінде Алматы қаласының жұқпалы аурулар ауруханаларында ковид жұқтырған 5960-тан астам адам жатыр. Олардың ішінде 195-і бала. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметі алаңында өткен кезекті онлайн-брифингте қалалық Қоғамдық денсаулық басқармасының басшысы Нариман Табынбаев айтты.

«Үшінші толқын өршіп тұрған кездің өзінде Алматы ауруханаларындағы балалар саны 30–40-тан аспайтын. Коронавирустың қазіргі штамымен балалар көп ауырып жатыр. Өткен аптада жұқтыру көрсеткіші тіпті өршіп кетті. Стационарларда 245 науқас бала болды. Өкінішке орай, қайғылы жағдай да орын алды, 1 айлық нәресте қайтыс болды. Коронавирустың жаңа штамы өте қауіпті әрі жұқпалы, балалар оны тез жұқтырады», – деді алаңдаушылық білдірген Н.Табынбаев.

Қазіргі таңда ауруханада жатқан 195 баладан басқа, 2540-ы үй жағдайында ем қабылдауда.

Н.Табынбаев күні кеше ғана Алматыға жеткізілген «Vero Cell» вакцинасы туралы да айтты. «Бұл препаратты қытайлық «Sino-pharm» компаниясы шығарған. Бұл көптеген вакциналар сияқты инактивті. Тиімділігі 72%-ды көрсеткен. Ол да екі дозалы, екінші компонент біріншісінен 21 күн өткен соң салынады. Айтарлықтай өзгерістер тіркелмеген. Ауырсыну, әлсіздік, ұйқышылдық болуы мүмкін. «Vero Cell» вакцинасының ағзаға кері әсері жоқ. Алматыда үлкен сұранысқа ие болып отыр. Өткен тәулікте осы вакцинамен 270 адам егілді», – деді спикер.

Брифинг барысында Алматыдағы медициналық мекемелердің материалдық-техникалық базасы туралы да айтқан Н.Табынбаев соңғы екі жыл ішінде жергілікті

атқарушы органдардың коронавируспен күреске үлкен қаржы бөлгенін атап өтті. «Өткен жылы 20 миллиард теңгеге медициналық жабдықтар сатып алынды. Оның ішінде 2 МРТ аппараты, 2 томография, 250-ден астам ӨЖЖ аппараты, 150-ге жуық High flow аппараты бар және 17 медициналық мекемеге медициналық газ жүйесі орнатылды. Барлық емхана зертханалық диагностикалық қондырғылармен жабдықталған. Эндоскопиялық қондырғылар да сатып алынды. Өйткені, олар коронавируспен ауыратын науқастарға ауадай қажет. Қосымша медициналық төсек-орындар, мониторлар, шприцтер және науқастарды емдеуге қажетті барлық заттар алынды», – деді ҚДБ басшысы.

Спикердің сөзіне сүйенсек, «Жедел жәрдем» қызметі мен перзентханалардың материалдық-техникалық базасы да нығайтылған. Жедел медициналық көмек пен диагностикаға 130 жаңа көлік сатып алынған. Бүгінде Алматыдағы инфекциялық ауруханалардың медициналық тұрғыда жабдықталуы 98%-ды құрап отыр. Сондай-ақ, инфекциялық стационарлар ретінде педагогикалық колледждің жаңа жатақханасы, С.Асфендияров атындағы медициналық университеттің жатақханасы, «Халық Арена» ғимараты пайдаланылуда.

АБЫЗ АҒА

«Жақсы адамның өлген күні болмайды, тек туған күні болады» дегендей, Аманжол ағамыз бүгінде 100-ге келетін еді.

Ардақты азамат, асыл абыз, таны-мал тұлға, көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері, халқына қалтқысыз қызмет еткен еңбек және соғыс ардагері **Аманжол Қалықұлы** 1921 жылдың 22 тамызында Ақмола облысы, Ерейментау ауданында дүниеге келген. Жастайынан жетім қалып, балалар үйінде тәрбиеленген. Тағдырдың талқысына түсіп, жазықсыз жазаланғандардың әулетінен шыққан. Аргы атасы атақты би болған, текті жерден шыққаны білініп тұратын. Кешегі Ұлы Отан соғысының басынан аяғына дейін қатысып, қолына қару алып, қан майданда ерлік көрсетті. Халық арасында «Катюша» деп аталатын ең қаһарлы қарудың взвод, батарея командирі болып, дивизияның штаб бастығы қызметін абыроймен атқарды. Қырғын соғыстан аман-есен оралып, туған елде ширек ғасыр бойы жұмыс істеді. Ақмола облыстық комсомол комитетінің бірінші хатшысы, Ақкөл аудандық атқару комитетінің басшысы, Новочеркасск аудандық партия комитетінің бірінші хатшысы болды. Целиноград облыстық партия ұйымының хатшысы, екінші хатшы қызметін атқарды.

Д.А.Қонаевтың шақыруымен Қазақстан Орталық партия комитетіне лауазымды жұмысқа келді. Алдымен партиялық бақылау комиссиясын, кейін партиялық ұйымдастыру бөлімін басқарды. Бұл салада да еңселі еңбек етіп, көзге түсіп, алдыңғы қатарда болды. 1969 жылдың тамыз айында Алматы облыстық партия комитетінен жоғарылап, Орталық партия комитетінің ғылым және оқу орындары бөліміне жауапты қызметке келдім. 1970 жылдың басында Аманжол аға партиялық бақылау комиссиясын басқаруға келгенде етене таныстық. Содан 15 жылдан аса бірге қызмет жасадық.

1986 жылы Желтоқсан оқиғасынан кейін Д.А.Қонаев орнынан кетіп, Колбин бастаған шенеуніктер келген соң, бәріміз отставкаға кеттік. Аға екеуіміз көп жылдар сырлас болдық. Қызметтеріміз, тілектеріміз бір, үйлеріміз жақын, көрші болған соң, бір топ азамат «колхоз» болып, мерекелерімізді, қуанышымызды, соғым басы, жаңа жыл, мамыр, қазан тойларын бірге өткізетінбіз. Сайдың тасындай, керемет деген зиялы азаматтар: **Темірбек Набин, Қазбек Рахимов, Имаш Канапьянов, Мұрат Қалқатаев, Сьезбек Мұқашев.** Жаңа жылды бір үйден бастап, таң атқанша барлық үйді аралап шығатынбыз! Қайтып келмесе тамаша күндер, айлар, жылдар осылай өтті. Кейін аға екеуіміз ғана қалдық, кейде халқымыздың зиялы азаматы, үлкен дипломат **Сәбит Жадамов** қосылатын.

Таңсәриден **«Динамо»** деген стадионға барып, бірер сағат дене шынықтырып, дем алып қайтатынбыз. Әңгімені аға бастайды, мен костаймын, көптеген жайттарды ойға түсіріп, өткен-кеткенді таразылайтынбыз. Арманы көп болатын.

Жанұясына деген сезімі ерекше еді, әсіресе, **Зияда** жеңгемізді жанындай жақсы көретін, сыйлайтын. Жеңгеміз де оған лайықты адам еді. Асыл жар, аяулы ана, үйдің алтын қазығы болатын. «Прокурорлық көзімен» бір қарағанда жасқанып тұратынбыз.

Ағаға қалжыңдап, «осы сіз де жеңгемізден қаймығатын шығарсыз» дегенде, «ол не дегендерің, қорықсам, үйленер ме едім» деп күлетін. Ағаның үлкен арманының бірі – «өзіме тартқан ұлым болмады» деп қоятын. Бірақ Жаратушы 10 ұлға татитын алтын қыздар берді. Тұңғышы – **Сәуле** филолог, үлкен ғалым, білім беру саласында көп жылдар абыройлы қызмет атқарды.

Ы.Алтынсарин атындағы ғылыми-зерттеу институтында, **«Сорос»** атындағы қорда, біліктілікті жетілдіру саласында болды. **Зәуре** – жақсы кәсіпкер, саудасаттық саласының жақсы маманы. **«Бізді асырап отырған Зәурешім»** деп риза болатын. Өмірінің соңғы күніне дейін қолында болды, қара шаңырақтың иесі. **Раушан** ағадан аумайтын алтын қызы. Ағылшын тілінің нағыз маманы, көптеген жылдар жоғары оқу орындарында дәріс берді. Қазір **«Жапон бірлескен компаниясында»** аудармашы болып қызмет атқаруда. Кенже қызы **Гүлнар** – заңгер, Қырғызстанда үлкен жеке заң компаниясының президенті. Жүкең мақтан тұтатын. **«Гүлға бара жатырмын, арнайы машина жіберіпті»** дейтін. Келген соң **«Ыстықкөлдін жағасында жақсы демалдым, құдаммен бірге болдым, сендерге сарқыт әкелдім»** деп мәз болатын.

Зияда жеңгеміз фәниден бақиға ерте кетті, аз өмір сүрді. **«Арманым – саған бір ұл тауып бермедім»** дейді екен. Табиғат сол кемістікті күйеу балалары арқылы толтырды. **Максұт, Қайыржан, Айдархан, Түрікмен** сынды күйеу балаларын жақсы көретін, аузынан тастамай, үлкен ризалық білдіріп отыратын. Балалары жақсы бақты, күтті, туған күндері, торқалы тойлары үлкен дәрежеде өтетін.

Қарт адамның басты сынағы – әдемі қартаю, сол әдемілігін өмірден өткенше сақтады.

Жүкенді жақсы көретініміз сондай, 80 жасқа толып, жанұя құрғанымыздың 60 жылдығын атап өткенде құрметті қонақ ретінде төрге отырғызып, ақ батасын алып едік. **«Бұрын батаны Д.А.Қонаевтан алушы едік, енді сіз жалғастырдыңыз»** дейтінбіз. Үлкен ақыл иесі, алды-артын терең ойлайтын, ертенгі күндерге де көз жіберіп отыра-

тын. Бірде **«Әбіләкім, менде ұл жоқ қой, алтын қыздарым бар, Құдайға тәуба. Бірақ әйелдің аты әйел ғой, егер қиын жағдайлар болып жатса, сен балалардың басы-қасында боларсың»** дегені бар. **«Жүке, бұл не сөз, сіздің 100 жылдығыңызды балалармен бірге өткіземіз, аз-ақ қалды ғой»** деп жұбататынмын. Тың жүрген адам, аздап ауыратындығы байқалатын. Бір күні Раушан хабарла-сып, **«папам сізді шақыртып жатыр»** деді. Жүгіріп келсем ауырлап қалған екен, мені отырғызып, үлкен папқасын алдырып, мән-жәйді түсіндірді.

Өлім туралы айтпай, **«қиын жағдай болып жатса, мынаны саған тапсырамын»** деді. Папкада барлық рәсімдер жазылыпты: кімдермен ақылдасу, қай газеттерге хабар беру, аудан, қала, облыстармен байланысу жағдайы айтылған. Қазақтың біртуар зиялы азаматы, ағаның сыйлайтын інісі **Сәбит Жада-нов** бар, ағайын-туыстар болып, жанұясымен бас қосып, айтқандарының, жазғандарының бәрін орындадық. Елбасынан көңіл айту хаты келді. Алмалы, Ерейментау аудандарынан, қала, Ақмола облысы әкімшілігінен жауапты адамдар қатысты. Шығарып салу рәсімі көптеген адамдардың қатысуымен ойдағыдай өтті. Кеңсай зиратына, сүйген жары Зияда жеңгеміздің жанына, мәңгілік жер қойнына тапсырдық.

Жанұясы ағайын-туған, жолдастармен бірігіп, жерлеуін, жетісін, қырын, жылдығын жақсылап өткізді, басын тұрғызды. Марқұмның жаны жәннатта, топырағы торқа, иманы жолдас болсын! Құдай артының жақсылығын берсін, жасамаған жасын ұрпақтарына, балашағасына берсін. Біртуар зиялы азамат еді. Оның жарқын бейнесі мәңгілік есімізде сақталады.

Әбіләкім ӘУБӘКІРҰЛЫ,
дербес зейнеткер.

«АҚШАМ-АҚПАРАТ» ХАБАРЛАЙДЫ:

Оралу

Алматыға Ауғанстаннан 42 адам жеткізілді

Кеше Алматы әуежайына Ауғанстаннан еліміздің 25 азаматы (оның ішінде 15 ересек адам және 10 бала) жеткізілді, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Елшілігінің қызметкерлері елге оралды.

Одан басқа, осы ұшақпен Қырғыз елінің өтініші бойынша бауырлас республиканың 14 азаматы және еліміздің елшілігіне көмек сұрап жүрген 1 Ресей азаматы мен 1 Литва азаматы ауған елінен эвакуацияланды.

Еліміздің Қорғаныс министрлігі «Қазақстан Республикасы әрдайым шет елдегі өз азаматтарының мүддесі мен құқығын қорғайды» деп мәлімдеді.

Барынша көмек көрсетіледі

Мемлекет басшысы Ауғанстандағы қазақтарға қатысты маңызды тапсырма берді

Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің ресми өкілі **Айбек Смадияров** Ауғанстандағы этникалық қазақтардың өтініштеріне байланысты Мемлекет басшысы **Қасым-Жомарт Тоқаев** олардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді, қажет болған жағдайда қандастарымызды тарихи Отанына қайтару мәселесі бойынша барынша көмек көрсетуді тапсырғанын мәлімдеді.

Этникалық қазақтар мәселесі Қазақстанның Ауғанстандағы елшілігінің ерекше бақылауына алынғанын атап өткен Айбек Смадияров бірқатар мәліметтер келтірді. **«Біз де бар мәліметтерге сәйкес, Ауғанстан аумағында 15-ке жуық этникалық қазақтардың отбасы тұрады. Нақтырақ, 200-ге жуық этникалық қазақ. Кейбір бұқаралық ақпарат құралдары Ауғанстанда бірнеше мың этникалық қазақтардың тұратыны туралы тексерілмеген ақпарат таратты. Бұл шындыққа сәйкес келмейді. Осыған байланысты ақпаратты мұқият қайта тексеруді және қажетсіз дүрліктірмеуді сұраймыз. Біз тиісті жұмыс жүргізіп жатырмыз және Ауғанстандағы қазақтармен тұрақты байланыстамыз»,** – деді спикер.

Қырағылық күшейтілді

Қазақстанның Қарулы Күштері Ауғанстандағы жағдайдың ушығуына байланысты қырағылықты күшейтті. Бұл туралы ҚК Бас штабының Стратегиялық жоспарлау департаменті басқармасының бастығы **Дәурен Абдуллин** мәлімдеді.

«Қарулы Күштерде қырағылықты күшейту шеңберінде мынадай іс-шаралар жүргізілуде:

- дағдарыстық жағдайлар туындаған кезде жаттығулар, кезекші күштер мен құралдардың іс-қимылдары тәртібі нақтыланды және өткізілді;

- ықтимал бірлескен іс-қимылдарды ұйымдастыру бойынша мемлекеттік органдармен, басқа да әскерлермен және әскери құралымдармен өзара іс-қимыл ұйымдастырылды;

- әуе кеңістігін қорғау бойынша қызмет атқаратын кезекші күштер мен әуе шабуылына қарсы қорғаныс және майдандық авиация құралдарының құрамы ұлғайтылды;

- әскери объектілердің диверсияға қарсы қауіпсіздігі күшейтілді, қоймалар мен арсеналдарды күзету үшін қосымша жасақтар бөлінді;
- арнайы операциялар мен әскери-көлік авиациясы Күштерінің бөлімшелері күшейтілген жұмыс режиміне көшірілді;

- Қарулы Күштердің мемлекеттік шекараны қорғауды күшейту жөніндегі іс-қимыл жоспарлары нақтыланды», – деді Бас штабтың Стратегиялық жоспарлау департаментінің басқарма бастығы.

Қорғаныс министрі **Нұрлан Ермекбаев** өңірдегі жағдайды қадағалау және талдау, күштер мен құралдардың тәулік бойы кезекшілігін ұйымдастыру міндеттерін жүктеді. Жоғары қырағылықты қамтамасыз ету мақсатында әскери қызметшілердің кезекшілік атқаруы бойынша жүктемені тең бөлу қажеттілігі атап өтілді.

«Пайда болған тәуекелдерді үнемі бағалап, қазіргі уақытта біз үшін не маңызды екенін, негізгі күш-жігерді қайда бағыттау керектігін анықтау керек», – деп атап өтті Н.Ермекбаев.

ШЫДАМНЫҢ ДА ШЕГІ БАР!

Тұрғындар аудан әкімдіктерінен өз өтініштеріне бей-жай қарамауды талап етеді

● ӘУЕЗОВ АУДАНЫ

Алматыда жаяу жүргіншілерге арналған жолдар жоқ емес. Алайда, олардың нағыз керек деген жерлерде жоқ екені анық. Жакын күндері балаларымыз мектепке барады. Оқушылардың көпшілігін ата-аналары жетектеп апарғанымен, арасында кішкентай болса да мектепке өздері келетіндері бар. Үлкен жолдардан өтетін немесе мектептің жанында көлік көп жүретін көшелер болады. Міне, сондай кездері жолдардағы жаяу жүргіншілер өтетін тротуарлардың рөлі зор. Жалпы, Жол сақшыларының айтуынша, жол-көлік оқиғасының көбі жаяу жүргіншілердің қатысуымен болады. Ал тұрғындар оны жүргіншілер өткелінің жоқтығынан, жолақ жолдың (жаяу жүргінші жолы) аздығынан деп есептейді. Естеріңізде болса, дәл осы жаяу жүргіншілер жолағы мен жол өткелдерінің аздығы туралы ел Президенті де айтқан болатын.

Меніңше өтпелі жолдар барлық мектептердің жанында болуы керек. Мәселен, «Мамыр-4» ықшамауданындағы №202 мектептің қасында жаяу жүргіншілер өтетін жол жоқ. Сіздерден өтінеріміз, оқу басталғанша дәл осы мектептің қасына арнайы жолағы бар жүргіншілер жолын жасап берсеңіздер екен. Өйткені, тротуары жоқ көше жаяу жүргіншілердің өмірі мен денсаулығына үлкен қатер тудырады. Кейбірі қауіпсіздік ережелерін біле тұра, көліктер көп жүріп жататын жерден көшені қиып өте салатыны бар. Ал жолдан жүгіріп өту жол қозғалысы ережесін бұзумен тең. Ендеше, жүргізушіге де, өзіне де зиянын тигізбес үшін жаяу жүргіншілерге арналған өтпелердің болғаны дұрыс.

«Мамыр-4» ықшамауданы тұрғындарының атынан –
Гүлжан ӘБІШҚЫЗЫ.

● БОСТАНДЫҚ АУДАНЫ

Редакциямызға хабарласқан газетіміздің тұрақты оқырманы Райхан Төңіргергенқызы қаламыздағы жасыл желектің жағдайына алаңдайтынын айтады. «Көктемде бүршік атып, жаздың басында ағаштардың жапырақтары, көгалдар – барлығы кілем төсегендей жап-жасыл болып жатушы еді. Серуенге шыққанда айналаңа қарап, көңілің көтерілетін. Тіпті, сол ағаштардың қасында тұрып суретке де түсетінбіз. Неге екенін қайдам, биыл сол жасыл желектер жаздың ортасы болмай жатып, сарғайып қурап кетті. Биік-биік ағаштардың жапырақтары түсіп жатыр... Тіпті, обал-ақ.

Мен бір ұсыныс айтайын. Қазір көпқабатты үйлердің бірінші қабатында дүкен, шаштараз, нотариус, букмекерлік кеңселер, түрлі жаттығу залдары секілді түрлі мекемелер орналасқан. Жасыл-желекті құтқарудың бірден-бір жолы – сол әрбір мекеме өзінің аумағындағы ағаштар мен көгалдарды өздерінің қамқор-

лықтарына алып, күнделікті суарып, баптаса... сауапты іс болмай ма? Ол біріншіден, Алматының жасыл қорын қайта қалпына келтіріп, айналаңа қуаныш сыйлайды. Екіншіден, ағаштардың қурап-шіріп кетуінен сақтайды. Егер олар шірісе, қыста, қар жауғанда түбі босап, өтіп бара жатқан кез келген адамның басына немесе көліктің үстіне құлауы бек мүмкін. Электр сымдары үзіліп, ток соғуы да ғажап емес. Сондықтан мұндай жазатайым жағдайлар орын алмас үшін оның алдын алу өте маңызды. Ол үшін ағаштарға барынша күтім жасау керек. Сонда ғана біз Алматымызды жап-жасыл жайлы қалаға айналдыра аламыз!» дейді.

Оқырманымыздың ұсынысы орынды. Расында да, әркім өз аумағындағы ағаштар мен көгалдарды суарып, баптап, күтетін болса, жасыл желектің тамырына қан жүгіріп, жайқалып өсер еді... Ойланып, ой қосайық, оқырман!

● АЛМАЛЫ АУДАНЫ

– Жасыратыны жоқ, белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдарды қаланың барлық жерінен кездестіреміз. Олар күн жылына бітті, көпқабатты үйлердің аулалары мен саябақтарды тұрақты мекен етіп алатын болған. Мәселен, Абай даңғылы мен Масаншы көшесінің қиылысында жаяу жүргіншілерге арналған шағын аймақты дәл осы кездерлер мекен етіп алған. Мен күнде жұмысқа келе жатқанда олардың орындықтарда ұйықтап жататынын көремін, – деді Әсел есімді бойжеткен. – Жұрт бұл маңнан бірнеше метр алшақ жүруге тырысады. Себебі, жағымсыз иіс қолқанды қабады. Ол аз десеңіз, қаңғыбастар қала орталығындағы көпқабатты үйлердің аулаларын да өздеріне тұрақ ете бастаған.

– Жібек жолы даңғылындағы №125 үйдің ауласы мен балалар алаңында қаңғыбастар толып жүр.

Бізге күніне бірнеше рет ойын алаңынан мас адамдарды қуып шығаруға тура келеді. Учаскелік полиция инспекторларына еш өкпе жоқ, олар көмектесіп жатады. Бірақ ол қалай болғанда да бізге аздық етеді. Себебі, көшеде жүрген қаңғыбастар айналып келіп, біздің ауламызға тығылады. Олар мұнда тәулік бойы ұйықтайды, сонда отырып тамақтанады, т.с.с. Міне, қаңғыбастар пайда болғалы біздің балаларымыз әткеншекке отыруды, ойнауды қойды. Тіпті, өзіміз де ауладағы орындықтарға отыруға жиіренеміз. «Шыдамның да шегі бар». Алматы көшелерін қаңғыбастардан тазартып уақыт жетті. Ол үшін ең біріншіден, учаскелік полиция инспекторларының жұмысын күшейту керек болар... Яғни жергілікті полиция қызметімен бірге жағдайды пысықтап, мәселені жүйелі шешуді қарастырсаңыздар дейміз», – дейді алмалылықтар.

АУДАН ӘКІМДЕРІНІҢ НАЗАРЫНА!

● ЖЕТІСУ АУДАНЫ

Дәл осы «Құлагердегі» тау боп үйіліп жататын қоқыс қаланың басқа бұрышында жоқ шығар. Қашан көрсеңіз, сасық иісі қолқаны қауып, жан-жағын ластаған қоқыс шашылады да жатады. Ол аздай, қаңғыбастар қоқысты ақтарып, шашып кетеді. Төңіректің бұлайша ластануына қордаланған қоқыстағы тамақ қалдықтарын, сүйек-саяқты тістей қашқан иттердің де үлесі бар. Ауаны лаптап жатқан қоқыстың кесірінен тұрғындар жаздың ыстық аптабында есік-терезелерін ашудан қалды. Қоқыс тазалаумен айналысатын мекеме жұмысшылары да әбден қу болып алған, олар жолға жақын аймақтағы қоқыстарды тазалайды да, «Құлагердің» ішкі жағындағы қоқыстарға қарамайды. Тұншыққан тұрғындар «үнімізді еститін кім бар?» деп отыр.

Сонда тиісті салаға жауапты басшылар мен жұмысшылары қайда жүр? Неге олар қоқысты уақытылы әкетпейді? Ықшамауданның қоқысын бір мезгілде тиіп әкететін болғандықтан, арнайы көлік келгенше бүтін бір ықшамаудан осылай сасып жата бере ме? Дәл осы ықшамауданда аудандық әкімшілік орналасқан. Жауапты саланың мамандары неге бұл жағдайдан бейхабар? Біз ай сайын коммуналдық төлем түбіртегіндегі жан басына бекітілген қаражатты уақытылы төлеп отырамыз. Теңгеміз қайда кетіп жатыр?..

Құрметті редакция! Біздің жанай-қайымызды жеткізсеңіздер екен.

«Құлагер»
ықшамауданының тұрғындары.

Дайындаған Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ.

ХАЛІҢ ҚАЛАЙ, ВЕЛОЖОЛ?

Динара
МҰРАТ

Осыдан 10 жыл бұрын Алматыда алғашқы веложол пайда болды. Тек оңтүстік астанада ғана емес, бүкіл Қазақстан, тіпті, Орта Азиядағы алғашқы атанды

2007 жылы 30-ға жуық адамның қатысуымен ұйымдастырылған әуесқой велоспорттан алғашқы жарыс өтті. Сол кездері «2009–2018 жылдарға арналған қоршаған ортаның ластануын азайту жөніндегі» кешенді бағдарламаның қалалық іс-шаралар жоспарына алғаш рет велоқозғалысты дамыту енгізілді.

Сөйтіп, 2010 жылдың мамыр айында Алматы қаласы Абай даңғылының төменгі (солтүстік) жағында алғашқы веложол құрылысы басталып, 2011 жылы қолданысқа берілді. Оны Достық даңғылынан Жандосов көшесіне дейінгі жолдың жүру бөлігі мен құрылыс аумағы арасындағы жасыл жолақта сала бастады. Одан кейін де бұл бағыт назардан тыс қалмай, жаңа веложолдар пайда болды.

Барлық жұмыстардың нәтижесінде бүгінде оңтүстік астанада вело-инфражүйесі 77,2 шақырымды құрап отыр. Қала әкімі Бақытжан Сағынтаевтың басқаруымен велосипед көлігі мен шағын мобильділікті дамыту жөніндегі сараптамалық кеңес құрылды. Оның құрамына мемлекеттік органдар мен кәсіпкерлер қауымдастығының өкілдері, сондай-ақ қоғамдық белсенділер, Алматы велошабандозының сарапшылары кірді.

Осындай бірқатар шаралар өз жемісін беріп, қазір алматылықтар үшін велосипед ыңғайлы қоғамдық көлікке айналып отыр. Алматы әкімдігінің тапсырысы бойынша велосипед және жаяу жүрудің жаңа стратегиясын әзірлеу мақсатында жүргізілген 2020 жылғы әлеуметтік сауалнама нәтижесі бойынша «Сіз қала ішінде велосипедпен немесе көліктің басқа экологиялық түрімен жүруді бастағыңыз немесе жиірек (Егер сіз пайдалансаңыз) пайдаланғыңыз келе ме?» деген сұраққа респонденттердің 72%-ы «иә» немесе «мүмкін» деп жауап берді. Бұл қала бойынша осы қозғалыс түрлеріне қоғамдық сұраныс әбден пісіп-жетілгенін білдіреді.

Ал сұранысқа ұсыныс бар ма? Қалада жаяу жүргіншілер мен велосипед жолдары қаншалықты ыңғайлы?

Сауалнама деректеріне сәйкес, қала тұрғындарының 80%-дан астамы күн сайын немесе аптасына бірнеше рет жаяу жүреді, олардың 87%-ы Алматыда жаяу жүргіншілер мен велосипедтер үшін көбірек жағдай жасалу керек деп санайды, ал белсенді пайдаланушылардың тек 30%-ы жаяу жүргіншілер инфрақұрылымының қауіпсіздігін жақсы, ал 24%-ы нашар және өте нашар деп бағалайды. Алматы тұрғындарының пікірінше, жаяу жүргіншілер инфрақұрылымын дамыту үшін келесі шараларға баса назар аудару керек:

* Түнгі уақытта жарықтандыруды жақсарту – 47,7%;

* Пандустарды жайластыру, жолдағы кедергілерді жою (қоршаулар, қауіпті арықтар, тұраққа қойылған машиналар, биік жиектер) – 46,7%;

* Қаланың барлық көшелерінде тротуарларды жайғастыру – 46,1%;

* Жасыл кеңістікті ұлғайту – 42,5%.

Велосипед жолдарына келер болсақ, мұнда да басты наразылық қауіпсіздік мәселесіне келіп тіреледі. Сауалнамаға қатысушылардың жартысынан көбі қауіпсіздік шараларын күшейту керек деп санайды.

«Almaty aqshamy» газеті сауалнама нәтижесінен бөлек, велосипедті қоғамдық көлікке айналдырған белсенді тұрғындармен әңгімелесіп көрді. «Almaty aqshamy» сайтының маманы, белгілі журналист, спортқа жаны жақын Бақыт Ойса веложолдар жүйесі қарқынды дамып жатқанымен, велосипедшілер қауіпсіздігіне қатысты сұрақтар жиі туындайтынын айтады.

«Әрине, біздің қала қалай қарқынды дамыса, велоиндустрия да солай қарқын-

Суретті түсірген Самат СЕРІКБАЙҰЛЫ

ды дамып келеді. Жыл сайын жаңа веложолдар жасалып жатыр. Маршруттар ұзарды. Алайда, ол жолдар бойымен велосипедшілерден бөлек, самокатшылар, мопед жүргізушілері жүреді. Электрлі самокаттардың жылдамдығы 50 шақырым сағатқа дейін жетеді. Олардың қатысуымен қаншама жол апаттары тіркелді. Одан бөлек, пандемия кезінде зулаған мопедтер көбейді. Олар тек жаяу жүргіншілерге емес, велосипедшілерге де қауіп төндіруде. Веложолды пайдаланатын азаматтар әлі күнге дейін кім қандай жолмен жүру керек екенін білмей жатады, мәселе сонда», – деді Б.Ойса.

Ардақ Отарханұлы велосипед жолымен жүретін жаяу жүргіншілер мен көлік жүргізушілерінің тәртіп бұзушылығы жайлы айтып берді.

«Алматыда он жыл көлемінде тұрып келемін. Веложолдардың алғашқысы салынған жылға тұспа-тұс келдім. Бірден велосипедке отырдым деп айта алмаймын, бірақ жылдар өте келе сенімді серігім болып кетті. Веложолдар әлі де ұзартылу тиіс деп санаймын. Біраз жерлерге қауіпсіздік үшін барьерлер қойылғанымен, кейбір жолдар әлі күнге дейін қоршалмаған. Салдарынан жүргізушілер

көліктерін веложолдың қақ ортасына қойып қояды. Жаяу жүргіншілер арасында жол мәдениеті жиі сақталмайды. Бізге берілген жол бойымен жүре береді. Мұның барлығы біздің, жаяу адамның да қауіпсіздігіне нұқсан келтіретінін түсінбейді. Жақында пайда болған электрлі самокаттар да тар жолға тамаша болуда», – деп ойымен бөлісті.

Алматы қаласы Полиция департаментінің мәліметтеріне сәйкес, қалада 2-ден 2,5 мыңға дейін электрсамокатшылар мен мопедистер жүреді. Олардың көпшілігі – жеткізу курьерлері. Жыл басынан бері «баламалы көліктің» қатысуымен 29 жол-көлік оқиғасы болып, бір адам қайтыс болған екен. Ресми деректер жоғарыдағы пікір білдірушілердің сөзін дәлелдеп отыр.

Егер Алматы қаласының велоинфрақұрылымын жайластыру тәсілдерінің эволюциясын қарайтын болсақ, онда біз жергілікті билік органдары тарапынан веложолдар қалаға қажет және сұранысқа ие, ал жаяу жүргіншілер аймақтары түрлі сценарийлер бойынша дами алатынын мойындау байқалады: автокөлік жүруі толық жабылуынан бастап, жылдамдық режимін төмендету жобалары, бүкіл жүру жолы бойынша көтеріңкі жаяу жүргіншілер өткеліне дейін.

Осыдан он жыл бұрын алматылық белсенділердің әкімдікке көпжылдық сұраныстарынан кейін Абай даңғылында пайда болған алғашқы эксперименттік веложолдың жаяу жүргіншілерге деген ыңғайсыздығы Еуропалық жобалаушылардың түсінбестігін тудырды. Бірақ 2015 жылы БҰҰДБ аясында шақырылған голландиялық инженерлердің жобасы бойынша пилоттық учаске ұйымдастырылып, ал 2017 жылы әкімдік велоинфрақұрылым параметрлері мен жол қозғалысын тежеудің басқа шараларына қойылатын негізгі талаптарды бекіткен алдын ала жобалау стандартын қабылдады.

Сондай-ақ, 2018 жылы «Vision Zero» бағдарламасын әзірлеу аса қауіпсіз қала тұжырымдамасын дамытудағы маңызды кезең болды. Ол полицейлер емес, қала басшылары қол қойған алғашқы құжат. Сол кезде алғашқы Жол инфрақұрылымы департаменті құрылды, оның негізгі мақсаты жаңа жоспарлау шешімдерімен бірлесіп, жол қауіпсіздігін арттыру жөніндегі жобаларды іске асыру.

Жақында Алматы қаласы Қалалық мобильділік басқармасы жол қозғалысына қатысушыларды қорғау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында веложол жолағын жүріс бөлігінен бөлуге арналған 2 мыңнан астам жол бұғаттағышы орнатылды.

Қазіргі уақытта басқарма «Көлік және коммуникациялар ғылыми-зерттеу және жобалау институты» ЖШС-мен бірлесіп, Алматы қаласының вело және жаяу жүргіншілер инфрақұрылымын дамыту стратегиясын әзірлеуде. Жұмысты ағымдағы жылдың қыркүйек айының соңына дейін аяқтауды жоспарлап отыр.

Стратегияда, сондай-ақ, велоинфрақұрылымды дамыту және микромобильді көлікті пайдаланатын қозғалысқа қатысушыларды жол қозғалысы ережелеріне оқыту мен балаларға велосипед жүргізуді үйрету көзделген. Жобаны іске асыру шеңберінде 2030 жылға дейін 185 шақырымнан астам вело-инфрақұрылымды жайластыру және оның ұзындығын 2,5 есе, яғни 262,8 шақырымға дейін ұлғайту жоспарлануда.

Жалпы, заманауи, қауіпсіз қала концепциясын ұстанатын кез келген шаһар алдымен жаяу жүргіншілерге, баламалы көлік иелеріне ыңғайлы болуы тиіс. Дұрыс жобаланған веложолдар тек велосипедшілердің ғана емес, басқа да азаматтардың өмірін сақтап қалатыны анық. Сондықтан жыл сайын салынып жатқан веложолдар сапасы артып, қауіпсіздік шаралары әлі де қолға алынса. Баламалы көлік иелеріне жол жүру ережесі кеңінен түсіндірілуі тиіс. Мұның барлығы бір басқарманың басындағы мәселе емес, соған қатысты әкімшіліктің барлық органдарының жұмыла көтерер жүгі.

БІЗДІҢ САУАЛНАМА

Веложүргізушілерді толғандыратын мәселелер

Жұмыс немесе оқу орындарын велосипед сақтау орындарымен, душ, киім ауыстыратын бөлмелермен қамтамасыз ету – 28%

Жүргізушілер мен жаяу жүргіншілер тарапынан жанжал деңгейін төмендету – 37%

Жолда жүру кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету – 68%

Веложолдар жүйесін дамыту – 59%

СЕМЕЙ ЯДРОЛЫҚ СЫНАҚ ПОЛИГОНЫ: АҢЫЗ ЖӘНЕ АҚИҚАТ

Қазақстан Тәуелсіздігінің 30 жылдығы Семей ядролық сынақ полигонының жабылуының отыз жылдығымен тұспа-тұс келді. Бұл күн адамзаттың жаңа тарихына еніп, әлемнің көптеген елдері азаматтарының санасын дүр сілкіндірді. 1991 жылғы 29 тамызда сол кездегі Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев «Семей ядролық сынақ полигонын жабу туралы» 409 нөмірлі Жарлыққа қол қойды. 1945 жылы әлемдегі алғашқы ядролық жарылыстан кейін 46 жыл өткен соң ғана, талай адамның ажалына себепкер болған полигон мәңгілікке жабылды. Бұл – КСРО-ның әскери-өнеркәсіптік кешеніне ғана емес, сонымен бірге АҚШ, Ұлыбритания, Франция және Қытай кірген ядролық клубтың басқа мүшелеріне қарсылық еді. Қазығын жаңа қаққан, әлемге таныла қоймаған жас мемлекет үшін бұл батыл қадам болды.

БЕЙБІТШІЛІК пен МЕЙІРІМДІЛІК миссиясы

Күрес жалғасуда

Үш онжылдық ішінде бітімгершілік саласында үлкен тәжірибе жинақтап, антиядролық қозғалыстың ардагерлері, белсенділері мен еріктілері өздерінің алдағы қызметінің перспективаларын анықтады.

Жаңа сын-қатерлерді ескере отырып, бүкіл әлемдегі қарусыздану процесі үшін күресті жандандыру және Жердегі барлық ядролық полигондардың жабылуына қол жеткізу және басқалардың пайда болуына жол бермеу басты мәселе болды. Жаппай қырып-жоятын қарудың барлық түріне толық тыйым салу, оларды адамзат өркениетінен шығару, мұның өзі көп жылғы ядролық сынақтардың зардабын көрген қазақ халқы үшін аса маңызды болып саналады.

Қозғалыс ядролық қару бар елдердің парламентарийлері арқылы ядросыз әлем құруға және жалпы қарусыздану бойынша өзара түсіністік пен ынтымақтастық принциптерін растайтын жаңа серпін беруге дайын. Бұл ретте Қазақстанның БҰҰ жанындағы ядролық сынақтар мен техногендік атомдық апаттардан зардап шеккендерге көмек көрсетудің халықаралық қорын құру туралы бастамасын іске асыру қажет.

Осыған байланысты Невада тұрғындары БҰҰ-ның «Семей аймағын қалпына келтіру» бағдарламасын іске асыруды жандандыруды және халықаралық ұйымдарды оны қаржыландыруға шақыруды жоспарлап отыр. Ядролық сынақтардан келтірілген зиянның ауқымы еліміздің оны жоюға қаражат жұмылдыру мүмкіндігімен салыстыруға келмейді.

«Радиация. Экология. Денсаулық» проблемалық комитетінің мақсатты қызметі экологиялық медицина, реабилитация, генетика, әлеуметтік қорғау саласындағы жобалар мен бағдарламаларды әзірлеу мен ілгерілетуді жалғастырады. Себебі, адам денсаулығы – ең шешуші фактор.

Ғалымдар мен мамандардың бірлесуінің нәтижесінде Қазақстан Республикасы халқының денсаулығын жақсарту, экологиялық жағдайды жақсарту, жоғары сапалы азық-түлік өнімдерін шығару және т.б. инновациялық технологиялар банкін құру қажет.

Қозғалыс өзінің дамуының жаңа тарихи кезеңінде Қазақстан мен бүкіл ғаламшардың жастарын зорлық-зомбылық пен қауіп-қатерден азат әлем үшін күреске тартуды негізгі, басым және өзекті мақсат деп санайды және бұл ядросыз әлем үшін планетарлық қозғалысқа жаңа қуатты серпін береді.

2019 жылғы қыркүйекте Нұр-Сұлтан қаласында «Невада–Семей» халықаралық антиядролық қозғалысының отыз жылдығына арналған халықаралық конференцияға қатысушылар алдында сөйлеген сөзінде Олжас Сүлейменов әлемдік қоғамдастықты ғаламшарымыздағы ядролық сынақтарды толығымен тоқтатуға ғана емес, қолданыстағы ядролық қаруды толығымен жоюға күш біріктіруге шақырды. Мәселенің тұжырымы қазір біздің елдегі бейбітшілік пен қауіпсіздікке бей-жай қарамайтындардың назарын аударады.

Валерий ЖАНДӘУЛЕТОВ,
«Невада–Семей» халықаралық
антиядролық қозғалысының
вице-президенті.

Тарих көшінде

1949 жылы Семей полигонындағы алғашқы жарылыс құпия түрде өтті. Кейін жылына 20-ға дейін жарылыстар іске қосылды. Жалпы алғанда, 1945 жылы 6 тамызда американдық әскерилер тастаған Хиросима бомбасынан 2,5 мың есе көп заряд жарылды.

Бірте-бірте халық Семей полигонын да ядролық жарылыстар жүріп жатқанын, салдарынан адамдар ауырып, қаза тауып жатқанын білді. Біздің ұлы ғалым, Ғылым академиясының президенті Қаныш Сәтбаев Бахия Атчабаров бастаған мамандары бар экспедицияны жабдықтады. Олар 1957 жылдан 1961 жылға дейін жергілікті жерлерде зерттеулер жүргізді. Нәтижесінде 12 том – жұмыс қорытындылары сақталды, бірақ аталмыш мәліметтер белгілі себептермен құпия болып келді. 1961 жылы оны ешкім жарияламас та еді. Тіпті, КСРО Ғылым академиясына бір топ ғалым осы материалдармен жүгінген кезде, оларды зерттеп: «Жоқ, мұның бәрі өтірік. Онда ешқандай зиянды әсер болған жоқ және болуы мүмкін емес» деп жауап берген. 40 жыл өткеннен кейін, Семей облысында әртүрлі уақытта өмірден кеткен адамдардың ауру тарихын зерттей отырып, статистер лейкемия немесе радиациямен байланысты аурудың бірде-бір жағдайын таппады. Көбінесе адамдар туберкулезден, дизентерия сияқты тривиальды аурулардан кетті деп жазылған. Сонымен бірге, планетамызда 16 жыл бойы жер мен атмосферада ашық сынақтар жүргізілді.

1962 жылы Никита Хрущев Жаңа жердегі супербомбаны сынақтан өткізді. Әрине, бұл әлемдік қауымдастықты дүр сілкіндірді, содан кейін ғана Атчабаров экспедициясының материалдарына қызушылық оянып, материалдар зерттелді және бұрынғыдай атом бомбаларын ауада, суда, жер бетінде сынаудың қажеті жоқ, бірақ енді жер астына кетуіміз керек деген қорытындыға келді. Жүз метрлік баған бұрғыланғаннан кейін заряд түбіне қойылып, үсті бәрі бетонмен құйылады. Бетон қатқаннан кейін, оны жаруға болады. Мұндай сынақ түрі халық үшін қауіпсіз деп түсіндірілді. Бірақ жұртшылықты тағы алдады.

Осылайша біз 1989 жылға дейін сеніп келдік. Ол кезде адамдар жаңаша ойлай бастады. Сөз бостандығы тіпті әскери адамдарға да әсер етті. Жоғарғы Кеңестің депутаты қызметіндегі Олжас Сүлейменовке бір адам қоңырау шалып: «Мен Шаған аэродромының ұшқышымын, Семей полигонынан алыс емес. Біз кімге қоңырау шаларымызды білмей, сіз жоғарыдағыларға жеткізе аласыз деген үмітпен өзіңізге хабарласуым: 12 ақпандағы сынақтар кезінде радиоактивті газдардың шығуы орын алды, ал бұлт бірнеше ондаған шақырым жерде біздің қаланың үсті-

нен өтті. Мұнда біздің балаларымыз, отбасыларымыз өсіп-өніп жатыр, сондықтан біз мұндай бассыздыққа көне алмаймыз». Әскери қызметкер тағы бір сөзінде: «Радиоактивті газ жерасты сынақтары кезінде үнемі шығарылады, бірақ атомшылар сынақтар кезінде пайда болған бұлтты тұрғын ауылдарға, қалаларға тиіп кетпеуі үшін далаға қарай айдайды. Бірақ далада да адамдар, шопандар тұрады емес пе?!», – деді.

1963 жылдан кейін де қуатты радиоактивті шығарындылар жалғасын тапқан екен. 1989 жылы 28 ақпанда Жазушылар одағы ғимаратының жанында мыңдаған адам митингке жиналып, «Невада–Семей» антиядролық қозғалысы құрылды. Оның көшбасшысы болып Олжас Сүлейменов сайланды. Оған депутат ретінде 10 минуттық тікелей эфир беріліп, ол оны адамдарға шындықты айтып, антиядролық қозғалыстың құрылуы туралы хабарлау үшін пайдаланды. Нәтижесінде XX ғасыр тарихында алғаш рет Қазақстан халқы өз жерін, өз өмірін қорғауға көтерілді. Полигон маңындағы облыстардан екі миллионнан астам қазақстандық «Полигон жойылсын!» ұранына қосылды.

Аталған митингте Олжас Сүлейменовтің еліміздің барлық қоғамдық, шығармашылық, діни ұйымдарына, мүдделі Халықаралық ұйымдарға оқыған үндеуі қабылданды.

Үндеу мынандай сөздермен басталды: «Отандастар! Бізге бұдан былай үнсіз қалуға болмайды. 40 жылдан астам уақыт біздің жерде атом бомбасын жарып жатыр. Одан тек Семей облысының тұрғындары ғана емес, орталықта орналасқандықтан күллі қазақ зардап шегуде. Жер шарында ешкім көпұлтты Қазақстан сияқты радиациядан уланып жатқан жоқ. Бір онжылдықта орташа өмір сүру ұзақтығы төрт жылға қысқарды, ауру мен өлім туу деңгейінен екі есе жоғары көрсеткішке жетті. Халықтың жойылуының басты себептерінің бірі – радиация. Ол ұлтын да, жасын да, діни көзқарасын да ажыратпай, жолында тұрған бәрін қыруда. Біздің ақырзаманды тынымсыз күтуде құқығымыз жоқ!».

Өтініште мынадай талаптар қойылған: Қазақстандағы атом полигондарын жабу; әскери мақсаттар үшін ядролық материалдар өндіретін кәсіпорындарды жабу және олардың қуатын табиғат пен адамға келтірілген залалды жоюға қайта бағдарлау; атом өнеркәсібінің қалдықтарын көму пункттеріне қоғамның бақылауын белгілеу; «өлі» аумақтарды анықтау және оларды шаруашылық айналымнан шығару мақсатында экологиялық карта жасау, мұндай жерлерде олар қалпына келтірілгенге дейін нан өсіруге және мал бағуға тыйым салу;

КСРО Денсаулық сақтау министрлігі халықты алдамауы керек, елдегі радиация құрбандарының санын ашық айтсын. Үндеуді митингке қатысушылар бірауыздан қабылдады.

Жүргізілген жұмыстар өз нәтижесін берді. Қазақстан мен бүкіл әлемдегі соғысқа қарсы қоғамдастық мақтанатын алғашқы жеңістердің бірі – 1989 жылы Семей полигонында жоспарланған 18 ядролық жарылыстың 11-і тоқтатылды. Тек жетеуін орындау мүмкін болды, соңғысы сол жылдың 19 қазан күні болды. Бұл жетістік – Қазақстан халқының ерік-жігерінің нәтижесі. Осылайша қарағандылық 130 мың кенші митинг өткізіп, сынақтар жалғасқан жағдайда мерзімсіз ереуілді бастау туралы қарар қабылдады. Оларды Семей, Павлодар, Өскемен және Жезқазғанның жұмысшылары, сондай-ақ 1989 жылғы 14 қарашада Үкіметке және КСРО Халық депутаттарына үндеу жасаған ҚазКСР Жоғарғы Кеңесі қолдады, онда Қазақстанның қайғы-қасірет шеккен жеріндегі ядролық жарылыстарды дереу тоқтату туралы шұғыл өтініш айтылды. 1989 жылғы 20 қарашада еліміздің Жоғарғы Кеңесі қаулы қабылдады, оның шеңберінде Семей және Жаңа Жер полигондарындағы ядролық жарылыстар тоқтатылды. 1989 жылдың 19 қазанынан бастап Кеңес Одағы атом қаруын сынауды тоқтатты.

Біз қолданған демократияның қысқа сәтінен сең қозғалды және барлық 5 полигонды дәйекті түрде өшірді. Естеріңізге сала кетейік, Қазақстан Президентінің Жарлығымен Семей полигоны жабылғаннан кейін ядролық сынақтарға қарсы наразылықтарда Жаңа Жердегі (Ресей), Невададағы (АҚШ), Муруроа атоллсындағы (Канада, Франция) және Лобнордағы (ҚХР) полигондар жабылды.

Ядролық полигондарды жабуда Қазақстан бастан кешкен моральдық және материалдық залалды қиыншылықтарға қарамастан, әлемге халықтың ізгі ниетін біріктіру мүмкіндігін көрсетті.

Қазақстан өз аумағындағы ядролық сынақ полигонын бірінші болып жапқан-дықтан, әлемде бірінші болып өзін өз еркімен «ядролық қарусыз мемлекет» деп жариялады. Содан кейін әлемнің ең биік мінберлерінде Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев ұсынған және жариялаған басқа да бейбіт бастамалар болды.

Қазақстандықтар ядросыз әлем үшін күресте әрқашан алдыңғы қатарда болды. Олжас Сүлейменов 1984 жылы әлем жазушыларының София кездесуінде сөйлеген сөзінде бейнелі түрде былай деді: «Бірінші атомның жарылуы адамзаттың алдағы құлдырауының белгісі болды. Бұл бізге соңғы ядролық жарылыс Адамның ұлы нәсілінің моральдық құлдырауының соңы болуы мүмкін екенін ескертеді».

ҰБТ

Талапкерлер студент атанды

Рая
ЕСКЕНДІР

Биылғы жылғы мемлекеттік білім гранты иегерлерінің толық тізімі жарияланды. Ұлттық бірыңғай тестілеу сынағын тапсырған 145 мың талапкердің 88 мыңнан астамы шекті балл жинады. Яғни мектеп бітірушілердің 60 пайызы мемлекеттік сынаққа қатысты. Білім грантына ие болғандардың ендігі міндеті – өздері түскен оқу орнына 25 тамызға дейін құжаттарын тапсыру.

Биыл гранттардың саны 5 мыңға артты. Яғни өткен жылы білім беру гранттарының саны 51 мың болса, биыл 56 мыңға жетті. Сондай-ақ, гранттарды бөлу кезінде алғаш рет азаматтардың әлеуметтік осал санаттағы топтарына арнайы квоталар бөлінді. Осы жылы білім беру гранттарының конкурсына барлығы 75 мыңнан астам өтініш берілді. Бұл өткен жылмен салыстырғанда, 13 мыңға артық.

Жалпы, биылғы жылы талапкерлер үшін «Педагогикалық ғылымдар» бағыты бойынша – кемінде 75 балл, «Денсаулық сақтау» – кемінде 70 балл, «Ауыл шаруашылығы және биоресурстар», «Ветеринария» – кемінде 60 балл, басқа жоғары оқу орындарына оқуға түсу үшін – кемінде 50 балл қажет болған еді. Сонымен қатар, биылғы жылы Ұлттық бірыңғай тест тапсыру кезінде заң бұзған 19 талапкердің нәтижесі жойылды.

«БОЛАШАҚ»

Өтініш беру жалғасуда

«Болашақ» халықаралық стипендиясын тағайындау конкурсына құжаттарды қабылдау әлі де жалғасып жатыр. Бүгінге дейін 1 мыңнан астам өтініш түсті.

Құжаттарды қабылдау 28 қазанға дейін жалғасады. Жалпы, 2021 жылға «Болашақ» бағдарламасы бойынша 1055 стипендия бөлінді. Олардың 555 стипендиясы магистратура, резидентура, докторантура және тағылымдама бағдарламалары және 500 стипендия ғылымдар санаты бойынша беріліп отыр. Стипендиялар маусым, тамыз және қараша айларында тағайындалады. Екінші тағайындауға – 250, үшінші тағайындауға 205 стипендия беріледі.

Жеке кабинетте үміткерге бірегей код беріледі. Арнайы кодты олар конкурстық іріктеу кезінде пайдаланады.

«Халықаралық бағдарламалар орталығы» АҚ президенті Айнұр Кәрібозованың айтуынша, үміткердің жеке деректері де бірегей сәйкестендіру жүйесінің көмегімен кодталған. Іріктеу кезеңдеріне кешенді тест, тәуелсіз сараптамалық комиссия мүшелерімен жеке әңгімелесу және шет елде кадрлар даярлау жөніндегі Республикалық комиссия отырысында құжаттарды қарау кірді.

2021 жылы стипендиаттар 80 мамандық бойынша академиялық оқуға түсіп, 137 мамандық бойынша тағылымдамадан өтеді. Биыл бұл тізімге «Инклюзивті білім беру», «Вирусология», «Урбанистика», «Жаңа материалдар технологиясы» сияқты өзекті мамандықтар кірді.

Сонымен қатар, «инновациялар және жаңа технологиялар», «индустриялық инженерия», «жаратылыстану ғылымдары», «әлеуметтік ғылымдар», «білім беру», «медицина» және «креативті индустрия» сияқты бағыттарға басымдық беріліп отыр.

МӘСЕЛЕ

БІЛІМ САУДАҒА ТҮСПЕУІ ҚАЖЕТ

Жоғары оқу орнын бітіріп, өзі қалаған сала бойынша диплом алу – әркімнің де арманы һәм мақсаты. Бірақ кез келген оқу ордасы төрт жыл оқығанын бағалап, студенттің білім-біліктілігіне қарап дипломды бере салмайды. Мамандығы бойынша диплом алып шығу – студент үшін үлкен тәжірибе екенін ескерсек, еліміздің білім беру жүйесінде «дипломдық жұмысын» жазу міндеті барын білеміз. Бұл – студенттің диплом алуға дейінгі мамандығы бойынша ұстаздары мен арнайы бекітілген ғылыми жетекшісі алдында барлық қарым-қабілеті сыналатын соңғы қадам.

Гүлжанат
СЕМБАЕВА

Дипломдық жұмысты студенттердің көпшілігі бітіруге дейін бір жыл ішінде жазып шығады. «Жұмысты жазып, бір жыл қиналғанша, ақшасын төлеп біреуге жаздырғаным артық». Елімізде осындай оймен жүрген студенттердің саны артып барады. Оған әлеуметтік желідегі «диплом жұмысын арзан бағада бірнеше күннің ішінде жазып беремін» деген жарнамалардың көптігі дәлел. Ол жарнамаларды ашып қарасаңыз, бағасы 50 мыңнан бастап кете береді. Мұндай сұраныстың көп болғаны сонша, диплом жазатындар кезектеп, бір жыл бұрын бірнеше жұмыс алып қояды екен. Араларында болашақ мұғалім, IT маманы, тіпті, дәрігер барын ескерсек, алаңдайтындай-ақ жағдай. Еңбегінің өтеуін алып, соған сәйкес тиісті деңгейде диплом жұмысын жазу қағидасы бойынша

жазып беретіндер бар. Десек те, алдымен ақшасын алып, жұмысты жазбай, ақыр аяғы не диплом жұмысы жоқ, не ақша жоқ із-түссіз жоғалып кететін жауапсыздар да табылады.

Осындай алаяқтарға алданғандардың бірі Дина есімді (есімін өзгертуді сұрады) алматылық қыз белгілі бір оқу орнын осыдан үш жыл бұрын бітірген. Еңбекке ерте араласып, студент кезінен нәпакасын өзі

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Әйгерім ЕРІЕШҚЫЗЫ, заңгер:

БАСҚАҒА ЖАЗДЫРУДЫҢ ӨЗІ – ҚЫЛМЫС

Автордың жеке құқығы мемлекет тарапынан қорғалады. Диплом жұмысын өзге адамға жаздыру кеңінен таралып барады. Негізі, заң бойынша дипломды өзі жазбай, басқаға жаздырудың өзі – қылмыс. Мұндай жұмыстарды жазатындар көбінесе басқалардың ғылыми жұмыстарын көшіріп басып, пайдаланады. Шығарманы немесе оның бір бөлігін түпнұсқасын өзгертпей, өз атынан жариялағанда, із жасыру үшін түрлі әдістер қолдану да жиі кездеседі. Мысалы, мәтінге кейбір өзгертулер енгізу, басқа сөзбен алмастыру, т.б. деген сияқты. Өзгертулер көп болса, плагиатты дәлелдеу оңайға түспейді, арнайы салыстырып тексеруді қажет етеді. Плагиаттық жасап, басқа біреудің шығарма-

сын иемденіп, еңбегін пайдаланған адам авторлық құқықты бұзғаны үшін заң алдында жауапқа тартылады.

Басқа жұмысты көшіріп жазған жұмысты қабылдауды студенттерден бастап, оқытушылар дұрыстап қолға алғаны жөн. Сондай-ақ, «ұрлық» үшін тәртіптік жауапкершілікті қаталдату керек: курстық, дипломдық жұмыс, диссертациялар, ғылыми мақалалардағы плагиаттыққа біріншіден, ескерту жариялау, тіпті, қатаң сөгіс беріп, ЖОО-нан шығару сынды амалдар қолдану керек. Диссертацияның мәтінінде табылған плагиат тұлғаның ғылыми кандидатық дәрежесінен және докторлықтан айыру үшін осы шарттың өзі жеткілікті.

Қазірден бастап ғылыми жұмыстардың мазмұнына бақылауды күшейту керек (мұндай жұмыс осы шақта негізінде ғылыми жетекшілермен, кейде диссертациялық комиссиялардың мүшелерімен жасалады). Қажетінше, осындай жұмыстарды ғылыми жетекшілерге ғана артып қоймай, әрбір ЖОО-ның бақылауында болуға тиіс деп ойлаймын.

2021 жылы жоғары оқу орындарының дипломын жасау және оны пайдалану фактілері бойынша 57 қылмыс тіркелді. Жалған дипломдарды пайдалану фактілері негізінен жұмыс барысында, оның ішінде мемлекеттік орындарға жұмысқа орналасқанда анықталады.

ОЙТАМЫЗЫҚ

«ЖАСТЫҚ ШАҚ – ӨМІРЛІК КАПИТАЛ»

Айым
НҰРМАН

Студенттік шақ – адам өміріндегі ерекше кезең. Ал студенттер уақытын қайда, қалай өткізіп жүр? Алматылық студенттердің жай-күйі қалай?

Бүгінгі студенттердің көбі еңбекке ерте араласып кеткен. Әлбетте, жастарға қосымша табыс көзі артық етпейді. Дегенмен, заң талаптары да есте ұстаған жөн. Мамандардың айтуынша, кәсіпкерлікке толған студенттер жұмыс істеуіне болады. Бірақ міндетті түрде еңбек шарты болғаны ләзім. Бізде жастар көбіне еңбек келісімін жасауды ойлай қоймайды. Жалақысын уақытылы алып, өз құқығын қорғай алуы үшін заңгер-

лер мұндай жағдайға жол бермеу керектігін алға тартады. Жастықтың бір күні бүкіл өміріне азық екені қаперде болғаны жөн. Мұхамеджан Тазабек студенттермен өткізген бір кездесуінде: «Жастық шақты өмірлік капитал деп қабылдау керек. Қандай пайдалы нәрсеге жұмсаймын деп өлшеп, бағамдап алу керек. Жастықтың жалынын пайдалы іске жұмсамасақ, білімді тәрбиемен көмкермесе, көптің қамына қызмет қылмасақ, келген жерімізден береке тауып, барған жерімізден бата алып жүрмесек, бәрімізді абыройлы ақсақал, қазыналы қарт болатын тұғыр күтіп тұрған жоқ», – деген еді. Осыдан кейін қазіргі жастардың «күнкөріс қамы» деп руханы азық болмайтын жұмыстарда күнелтіп жүргеніне ішін ашиды-ақ...

Қуаныш ШОНБАЙ, кәсіпкер:

СТУДЕНТТІҢ МІНДЕТІ – ІЗДЕНУ

«Александр Македонский 25 жасында жарты әлемді бағындырған, ал менің әлі тындырған ештеңем жоқ» деген ой маза бермейтін. Абай атамның өзі «Сауданың тегін үйреніп, ойлап, мал ізде» деп айтып кетті емес пе? Сондықтан мен жастарға өзінің қолынан келетін істі неғұрлым ертерек табуға қам жасаса, нәтижесін ерте көретінін айтқым келеді. Қазіргі заманның дерті – жастар тренингтен тренингке баруға, ақпарат жинауға құмар. Бірақ оларды өмірінде қолданып жатқандары шамалы. Жұрттың көбі бірден байып кеткісі келеді. Жеңіске жету үшін де дайындық керек қой. Ізденбей жатып, бірден бастық болуды қалайды. Ал адам өміріндегі ең пайдалысы – дайындық кезеңі, ол – студенттік шақ. Нағыз білім жинап, оқытын кез. Ал біздің кейбір жастар бұл уақытта арзан күлкіге беріліп, қыдырып жүреді. Сондықтан да оқымай жатып, бірден жұмысқа кірісіп кету, дайындық мезгілінен аттап өту, мезгілсіз гүлдеген ағаш үсікке шалдығытындай, бізді жеңіліске әкелуі мүмкін. Барлығы өз уақытымен болуы керек. Жастық шақ – бойдағы қабілетті ашуға берілген мүмкіндік. Адам өзіне ұнайтын нәрсесін тапса, онымен табанды түрде айналысса, түбі жеңіске жетеді. Бір нәрсенің өзіне ұнайтынын-ұнамайтынын тек істеп көргенде ғана білесің. Студенттік шақта әр нәрсенің басын түртіп, әр нәрсесмен шұғылдана беру керек. Қандай сала болса да, өзінді сынап көру арқылы пісіп-жетілесің. Студентке қойылатын басты талап – іздену.

Үміт МАДИЯРБЕК, студент:

ЖАС КЕЗІНДЕ КӨҢІЛ – ГҮЛ

Жаз басталысымен бос уақытым көбейді. Әуелі бір сауда орталығына сатушы болып орналастым. Бірақ ойлана келе, күнделікті түсіп отыратын ақшаға бола уақытымды сарп етпей, болашағыма әсер ететін іспен айналысқан жөн деп шештім. Бірден ағылшын курсына жазылдым. Алдағы уақытта оқуымды шет елде жалғастырғым келеді. Адам – өз өмірінің қожайыны. Сондықтан бос уақытымды дер кезінде тиімді нәрсеге арнауға тырысып жүрмін. Таңертең кетіп, кешке келіп, кептелісте уақытымды жоғалтқым келмейді. «Жас кезінде көңіл – гүл» дейді ғой, жастық энергиямды тіл үйренуге жұмсап жатырмын.

ҚАЗАҚСТАН
ТӘУЕЛСІЗДІГІНЕ

30 ЖЫЛ

Төрехан
ДАНИЯРОВ

ЖАСАМПАЗДЫҚ ЖОЛЫ:

Бүкіл халқымыз заман ағымына ілесе білуге тиіс. Өзгерістерге бейімделе алатын жұрт қана уақыт тынысын дөп басады. Біз білімді әрі білікті, ұқыпты және жауапты, іскер де еңбекқор жұрт болуымыз қажет. Бұл – Ұлы Абай айтқандай, «толық адамның» айқын көрінісі. Оған қоса, әркімнің жеке қасиеті мен мақсаты елдік мүддемен тығыз астасып, патриотизмге ұласуы керек. Сонда ғана мемлекетшілдік идеясы басты құндылыққа айналады.

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ.

2006 жыл ел өмірінде қазақстандық ұлттық идеяның тұжырымдамасы негізделіп, дамудың жоғары динамикалық, ұзақмерзімді бағдарлары қалыптасқан жыл болды. Ішкі саясатта, экономикада, сыртқы саясатта Қазақ Елі мәні мен маңызы жоғары ірі-ірі оқиғаларды бастан өткерді. Қазақстандық мүдденің көпвекторлық бағытын ұстанған ел билігі Ресеймен, Қытай Халық Республикасымен, АҚШ-пен, Еуроодақпен, Орта Азия және мұсылмандық Шығыс мемлекеттерімен ынтымақтастықтың ықпалды деңгейін қалыптастыра білді. Ресейге, АҚШ-қа, Ұлыбританияға, Қытайға, Бельгияға, Испанияға, Малайзияға, Түркияға, Иорданияға және т.б. мемлекеттерге ресми іссапарлар нәтижелілігімен ерекшеленді. Елбасы жыл бойы 11 Саммитке (Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы, Шанхай ынтымақтастық ұйымы, Ұжымдық қауіпсіздік жөніндегі шарт ұйымы, ЕурАзЭҚ, Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес, Түркітілдес мемлекеттер, Үлкен сегіздік Саммиттері және Орталық Азия мемлекеттері басшыларының бейресми саммиті, т.б.) қатысты. Ал ішкі саясатқа келер болсақ, осы бір жыл аясында елдегі демократиялық реформаларға да айрықша басымдық беріліп, оның бағдарламасын даярлау мен нақтылау жөніндегі мемлекеттік комиссияның бес отырысы өткізілді. 2006 жылы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Тәуелсіздігіне – 15 жыл, Желтоқсан көтерілісіне – 20 жыл толды.

Бұл жылы Қазақ Елі Тәуелсіздігіне – 15 жыл толды! Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев Нұр-Сұлтандағы Бейбітшілік және Келісім Сарайында өткен Тәуелсіздігіміздің 15 жылдығына арналған салтанатты жиында «Қазақстандық жол: тұрақтылықтан – жаңару арқылы өркендеуге» деген тақырыпта баяндама жасады.

ТӘУЕЛСІЗДІК ШЕЖІРЕСІ

2006

ЖЫЛДЫҢ БАСТЫ
ОҚИҒАЛАРЫ

1. ҚР Президентінің инаугурациясы.
2. Нұрсұлтан Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы.
3. ҚР Тәуелсіздігіне – 15 жыл! «Тәуелсіздік таңы» ескерткішінің ашылуы.
4. Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының II съезі.
5. Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңестің II Саммиті.

6 ҚАҢТАР

Еліміздің жаңа Мемлекеттік Әнұраны бекітілген күн. Оның негізі ретінде халқымыздың арасында кеңінен танылған, атакты композитор Шәмші Қалдаяқов 1956 жылы ақын Жүмекен Нәжімеденовтің сөзіне жазған «Менің Қазақстаным» патриоттық әні тандап алынды. Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаев әнге Мемлекеттік Әнұран жоғары мәртебесін беру үшін және әннің анағұрлым салтанатты шырқалуы мақсатында музыкалық туындының бастапқы мәтінін өңдеп,

өзгеріс енгізді. Қазақстан Парламенті палаталарының 2006 жылғы 6 қаңтардағы бірлескен отырысында «Мемлекеттік рәміздер туралы» Жарлыққа тиісті түзету енгізіп, еліміздің жаңа мемлекеттік Әнұраны бекітілді.

11 ҚАҢТАР

«Ақорда» резиденциясында Қазақстан Республикасы Президентінің инаугурациясы өткен күн. Мемлекет басшысының жаңадан қызметке кірісуі әлем мемлекеттерінің назарын Қазақстанға аударып, инаугурация сыртқы саясаттағы дипломатиялық қызметке жаңа серпін берді. Халықаралық қауымдастықтағы Қазақстанның мәртебелі рөлін ұлықтау, әлемнің өркениетті елдерімен өзара ынтымақтастық пен ықпалдастық тұрақтылығын сақтап қалу, одан әрі дамыту ел билігі үшін аса маңызды еді. Сондықтан да инаугурация рәсімі аяқталысымен-ақ, Нұрсұлтан Назарбаев салтанатты шараға құрметті қонақ ретінде қатысқан бірқатар мемлекеттер басшыларымен екіжақты қарым-қатынасты одан әрі дамыту мақсатын көздеген келіссөздер жүргізді.

25 ҚАҢТАР

Санкт-Петербургте ЕурАзЭҚ-тың мемлекетаралық кеңесінің Саммиті өтті. Оған мүше мемлекеттер басшылары Өзбекстанның Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа қосылуы туралы құжат қабылдады. Нұрсұлтан Назарбаев ЕурАзЭҚ-тың экономикалық комиссиясын құруды ұсынды. Қазақстан мен Ресей мемлекеттері басшылары атом энергиясын бейбіт мақсатта пайдалану саласындағы екі ел ынтымақтастығын дамыту жөніндегі бірлескен Мәлімдемеге қол қойды.

1 НАУРЫЗ

Елбасы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында өзінің Қазақстан халқына дәстүрлі Жолдауын жариялады.

26 СӘУІР

Қазақ КСР-нің халық әртісі, өнертану ғылымының докторы, профессор және академик, Мемлекеттік сыйлықтың иегері, қазақ музыкасының зерттеушісі, көрнекті ғалым, атакты композитор Ахмет Жұбановтың туған күні. Еліміз атакты тұлғаның 100 жылдық мерейтойын ЮНЕСКО көлемінде (14-15 қыркүйекте Ақтөбе облысында салтанатты жиын болды) атап өтті.

15 МАУСЫМ

Қытай Халық Республикасында Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер басшыларының Саммиті өтті.

17 МАУСЫМ

Мемлекет басшысы Алматыда өткен Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңестің Саммитіне қатысты.

18 МАУСЫМ

Тәуелсіз Қазақстанның ғарыштық тарихының жаңа жолы ашылды. «Байқоңыр» ғарыш айлағынан қазақстандық тұңғыш ғарыштық байланыс және тарату серігі – «KazSat» ұшырылды.

17 ШІЛДЕ

Санкт-Петербургте Үлкен сегіздіктің Саммиті өтті. Оның жұмысына Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Төрағасы ретінде Нұрсұлтан Назарбаев та қатысып, сөз сөйледі. Саммит барысында Елбасы ҚХР төрағасы Ху Цзиньтаомен, АҚШ президенті Джордж Бушпен, Франция президенті Жак Ширакпен, ГФР канцлері Ангела Меркельмен, Үндістан премьер-министрі Манмохан Сингхпен екіжақты ынтымақтастық мақсатын көздеген келіссөздер жүргізді.

12-13 ҚЫРКҮЙЕК

Елбасы Нұр-Сұлтанда «Дін, қоғам және халықаралық қауіпсіздік» тақырыбымен өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының II съезіне қатысып, сөз сөйледі. Форум жұмысына 26 мемлекеттен 29 делегация келді. Олардың арасында әлемнің барлық діндері мен конфессияларының – ислам, христиан, иудаизм, буддизм, даосизм, синтоизм және т.б. өкілдері болды.

30 ЖЫЛДЫҢ 30 СӘТІ

ҚАЗАҚСТАН
ТӘУЕЛСІЗДІГІНЕ

ЖЫЛ
30

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ 50 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАСТАМАЛАРЫНАН:

2006 жылы:

- Қазақстан Республикасы АӨСПК-ке төрағалық етті.
- 2006 жылғы 12-13 қыркүйекте өткен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының II съезінде Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаев ең таяу жылдардың бірін халықаралық діни және мәдени толеранттылық жылы деп жариялау туралы ұсыныс енгізді.

2006 жылы қыркүйектің 18-і күні Алматыда Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаевтың қатысуымен «ТӘУЕЛСІЗДІК ТАҢЫ» монументі ашылды.

12-13 қыркүйекте Нұр-Сұлтанда «Дін, қоғам және халықаралық қауіпсіздік» тақырыбымен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының II съезі өтті. Оған 26 мемлекеттен 29 делегация келді.

18 ҚЫРКҮЙЕК

2006 жылы қыркүйектің 18-і күні Желтоқсан көтерілісінің 20 жылдығына орай Алматыда Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаевтың қатысуымен «Тәуелсіздік таңы» монументі ашылды. Атақты қазақ сәулетшісі әрі дизайнер Тимур Сүлейменовтің жобасы бойынша жасалған монумент Желтоқсан даңғылы мен Сәтбаев көшесінің қиылысында орналасқан.

— Жастарды алаңға шығуға итермелеген желтоқсандағы оқиға еліміздің тәуелсіздігінің жаршысы болды. Бұл оқиғаға ұлтшылдық сипатын беруге талпыныстар жасалды. Саяси бюроға олай емес деп түсіндіруге, соған орай қабылданған арнаулы қаулының күшін жоюға тура келді. Ұлттаралық қақтығыс деп түсіндіру пиғылдары да болды. Мүлдем олай болмағанын тарихтың өзі көрсетіп берді. Жастар бар болғаны әділеттілікті, теңдікті, тәуелсіздікті қалады, — деді «Тәуелсіздік таңы» ескерткішінің ашылу рәсімінде сөз сөйлеген Нұрсұлтан Назарбаев.

● БІЗДІҢ ДӘЙЕКТЕМЕ:

Монумент үш бөліктен тұрады. Ол қызыл және ақ граниттен жасалған екі пилоннан тұрады. Алғашқысы өткен мен болашақ арасындағы қақтығысты, жарылысты, халықтың өзіндік сана-сезімінің сілкінісін білдірсе, екіншісі мемлекеттің тәуелсіздігі мен бостандықтың салтанат құруын меңзейді. Композицияға сондай-ақ, ұшуға ұмсынған әйелдің мүсіні енгізілген. Ол оң қолына татулыққа шақыру нышаны іспетті орамал ұстаған. Ал сол қолында бостандыққа талпынысты, ұшу белгісін білдіретін қанатын жайған құсты ұстаған. Ескерткіштің үшінші бөлігі — оюлы панно. Осы тарихи оқиғаға орай Алматыдағы бұрынғы Бейбітшілік даңғылы Желтоқсан деп аталды.

26–29 ҚЫРКҮЙЕК

Қазақстан Президенті Америка Құрама Штаттарына ресми сапармен барды. Кездесу Вашингтонда АҚШ конгресмендерімен басқосудан басталды. Нұрсұлтан Назарбаев АҚ үй басшысы кіші Бушпен жүздесіп, екі ел арасындағы еларалық және халықаралық мәселелерді талқылады. Джордж Бушпен халықаралық саясатқа қатысты өзекті мәселелерді талқылады. Нұрсұлтан Назарбаев Вашингтондағы Қазақ Елінің Тәуелсіздік монументінің ашылу салтанатына қатысты.

«Бүгін — Қазақстан мен АҚШ тарихындағы ерекше күн. Біз алғаш рет шет елде Тәуелсіздік монументін ашып отырмыз. Тәуелсіз еліміздің символына айналған бұл ескерткіштің АҚШ астанасында бой көтергенін мақтан тұтамыз. Біздің халқымыздың еркіндік пен тәуелсіздікке деген ұмтылысын білдіретін осы тамаша ескерткіш Қазақстан мен АҚШ-тың ортақ құндылықтарға негізделген тығыз қарым-қатынастары мен стратегиялық әріптестік байланыстарын біріктіретін дәнекер боларына сенемін», — деді

Қазақстан Президенті Тәуелсіздік монументінің ашылу салтанатында сөйлеген сөзінде.

15 ҚАРАША

2006 жылдың қараша айында Ұлттық банк теңгенің символын жасауға бәйге жариялаған еді. 30 мыңнан астам сурет келіп түскен бұл бәйге 2007 жылдың 29 наурызы күні өз мәресіне жетті. Ұлттық валютамыздың жаңа дизайнымен әспеттелген 200, 500, 1000, 2000, 5000 және 10000 теңгелік банкноттары айналымға шықты. Оларда мемлекеттік рәміздеріміз, еліміздің сәулет нысандары мен табиғи ландшафтары бейнеленген. 2007 жылғы мамыр айында Тайландта өткен валюта конференциясында Қазақстанның 10 мыңдық теңгесі «Үздік жаңа банкнот» аталымы бойынша бірінші орынға ие болды.

17 ҚАРАША

Түркияда түркітілдес мемлекеттер басшыларының VIII Саммиті өтті. Елбасы қатысқан бұл алқалы жиында мемлекеттераралық ынтымақтастықты көздейтін Анталия Декларациясына қол қойылды.

20–22 ҚАРАША

Нұрсұлтан Назарбаев ресми сапармен Ұлыбританияға барды. Сапар аясында мемлекетіміздің басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігінің Королевасы Елизавета II-мен, премьер-министр Тони Блэрмен кездесіп, екіжақты қарым-қатынастың өзекті мәселелері бойынша пікір алмасты.

4 ЖЕЛТОҚСАН

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Бельгия астанасы Брюсселге барып, Еуропалық одақтың және НАТО-ның басшыларымен кездесулер өткізді.

15 ЖЕЛТОҚСАН

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев Нұр-Сұлтандағы Бейбітшілік және Келісім Сарайында өткен Тәуелсіздігіміздің 15 жылдығына арналған салтанатты жиында «Қазақстандық жол: тұрақтылықтан — жаңару арқылы өркендеуге» деген тақырыпта баяндама жасады.

«Бүгін барша қазақстандықтар еліміздің ең ұлық мерекесі — Тәуелсіздік күнін атап өтуде. Азат Қазақстанның ең қастерлі құндылығы — ел тәуелсіздігіне тура он бес жыл толды...»

Біз — ежелден ер деген даңқы шыққан халықтың ұрпағымыз.

Біз — ел бірлігі жолында әрқашан намысын бермеген халықтың ұланымыз.

Біз — алтын күн бедерленген көк байрағын әлем биіктерінде желбіреткен бейбітшіліктің азаматымыз.

Біз — кең байтақ жерінде бірлігі жарасқан алуан ұлттан тұратын біртұтас халықпыз.

Біз — қазақстандықтармыз және мұны зор мақтанышпен айтамыз. Қазақстан мемлекетін құру, қазақстандық болу — бізге тағдыр сыйлаған ұлы бақыт. Біз оны әрдайым зор мақтаныш сезіммен ұрпақтан-ұрпаққа табыстайтын боламыз. Ендеше, әрдайым бар болайық, бір болайық, ата-баба армандаған азат елімізбен жарқын болашаққа бірге барайық. Тәуелсіз еліміздің әрқашан туы биік, тұғыры берік болсын. Қазақстанның тәуелсіздік күні мерекесі құтты болсын!

(Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 15 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзінен).

31 ЖЕЛТОҚСАН

Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан халқын Жаңа жыл мейрамымен, ел мұсылмандарын Құрбан айт мерекесімен құттықтады.

«Біз биыл ел тәуелсіздігінің 15 жылдық мерекесін зор табыстармен атап өттік. Бұл жылдар барша қазақстандықтар үшін қайырлы жылдар болды. Түбегейлі экономикалық реформалардың нәтижесінде туған Қазақстаннымыз әлем таныған қуатты мемлекетке айналды. Ауылымыз абаттанып, қалаларымыз

көркейіп, Астанамыз әлемдегі ең әдемі қаланың біріне айналып келеді. Еліміздегі еңбектеген баладан еңкейген қариямызға дейін мемлекеттің қамқорлығына алынып, оларға берілетін әлеуметтік төлемдер де еселеп өсті. Келесі жылдан бастап барлық мемлекеттік

қызметкерлердің жалақысы тағы да 30%-ға артатын болады. Тұрғын үй құрылысы да қарқынды өсіп, жүздеген мың қазақстандықтар қоныс тойын тойлады. Өткен жылы елімізде көптеген мектеп, аурухана, мәдениет үйлері мен басқа да әлеуметтік нысандар салынды. Осы үрдіс келер жылы да жалғасын табатын болады. Ел мәдениетін өркендетуге, қазақ тілінің дәрежесін көтеруге нақты қадамдар жасалды. Менің Ресей, АҚШ, Еуроодақ, Қытай сапарларында болғаным еліміздің дүние жүзіндегі мерейін үстем ете түсті».

(Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың Қазақстан халқын Жаңа жыл мерекесімен құттықтауынан).

СТАТИСТИКА:

2006 жылы Президент республика өңірлеріне 14 рет, шет елдерге 24 рет ресми сапарға шықты. Бір жыл ішінде барлығы 2200-ден астам түрлі материалдар, 1500-ден астам қызметтік, талдамалы және ақпараттық-анықтамалық құжаттар қаралып, 98 Заң қабылданып, 233 Жарлыққа қол қойылды. Елбасы 90 күн (оның 48 күні — шет елде, 42 күні республика аймақтарында) іссапарда жүрген екен. Жыл бойы 500-ден астам протоколдық шараларға қатысыпты.

ЖЫЛ ТҮЙІНІ:

2006 жылы ішкі саясатта мемлекетіміздің экономикалық қуатын арттыруға бағытталған көптеген стратегиялық құжаттар қабылданды. Елбасы ұсынысымен экономиканы тиімді басқарудың жаңа институционалдық негіздері қаланды: ұлттық компаниялардың және мемлекеттің меншіктік үлесі бар акционерлік қоғамдардың қызметін үйлестіруді мақсат еткен, мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі «Самұрық» холдингі мен дамуының ұлттық институттарын тиімді басқаруға жауапты «Қазына» тұрақты даму қоры құрылды. Бұл жылы Мемлекет басшысы Алматыда ақпараттық технологиялар паркін, Солтүстік Қазақстан облысында посткеңестік кеңістікте аналогы жоқ «Биохим» өндірістік кешенін, Ақмола облысында «KazSat» ғарыштық аппараттарын басқарудың жер кешенін, Ақтөбе облысында мыс рудасын өңдеу-байыту фабрикасын, Орал қаласында газ-турбин стансасын, Қарағандыда заманауи неміс технологиясы бойынша құрылыс және керамика кірпіштерін шығаратын зауытты іске қосты.

Сыртқы саясатта, Қазақстан — АҚШ, Қазақстан — ҚХР, Қазақстан — Еуроодақ мемлекеттері арасында достық қарым-қатынас пен стратегиялық әріптестікті нығайтудың нық қадамдары айқындалды. Қазақ билігі халықаралық қауымдастықпен, өркениетті алпауыт елдермен мемлекетаралық жаңа сипаттағы саяси диалог қалыптастыра білді. Нұрсұлтан Назарбаевтың Ресейде өткен «Үлкен сегіздік» Саммитіне қатысуы Қазақстанның халықаралық аренадағы өсіп келе жатқан мәртебелі беделін көрсетсе керек. Ерекше ата кетер құжаттар — XXI ғасырдағы Қазақстан-Қытай ынтымақтастығының стратегиясы мен Экономикалық ынтымақтастықты дамыту концепциясы екіжақты сауда-экономикалық байланыс болашағының негізін қалады. Еуроодақпен Энергетика саласында өзара ынтымақтастық туралы бірлескен Мәлімдеме, Ядролық энергияны бейбіт мақсатта пайдалану жөніндегі ынтымақтастық туралы Келісім жасалды. Қазақстан Еуроодақтың Орталық Азия мен Каспий аймағындағы стратегиялық әріптесіне айналды.

(Жалғасы бар. Деректер мен суреттер ашық интернет көздерінен алынды).

ДҮЙСЕНБІ
23 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

6.00 Әсем әуен
6.30 Бақытты отбасы
7.00 Ура, каникулы!
8.00 Таңғы студия
10.00 Sau bolashaq
10.15 Ура, каникулы!
11.45 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 4 серия
13.00 Телехикая. Махаббатым жүрегімде 2 серия
14.00 Телехикая. Шыңғыс хан 13 серия
15.00 Күндізгі жаңалықтар
15.15 Дневные новости
15.30 Телесериал. Ангел в сердце 1, 2 серия
17.30 Телесериал. Первая половина моей жизни 9 серия
18.30 Pararazzi
19.00 Қорытынды жаңалықтар
19.30 Итоговые новости
20.00 Басты назарда (тікелей эфир)
20.40 Телехикая. TikTok House 1, 2 серия
21.55 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 5 серия
23.10 Қорытынды жаңалықтар/Итоговые новости (повтор)
0.10 Мужской кино клуб
2.10 Басты назарда (қайталау)
2.40 Тіл қорғаны
3.00 Алматы тұнған тарих
3.25 Сәуле-ғұмыр
4.10 Әсем әуен
4.40 Алматы кеші
5.55 Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

6.00 Әнұран
6.05 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
6.30 «Ауылдастар»
7.00 «TANSHOLPAN». Таңғы ақпаратты-сазды бағдарлама. Тікелей эфир
10.00 «Ғашықтық дерті». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 жж.)
12.00 «Қызық екен...»
13.00 Дисней ұсынады. «СҮЙКІМДІ СОФИЯ». Мультхикая. (АҚШ, 2015-2016 ж.ж.)
14.00 «Теледәрігер»
15.00 «Біздің полиция»
15.20 «Замандастар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
17.00 AQPAPAT
17.15 «Қанатсыз құстар». Телехикая. (Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2019 ж.)
18.00 «ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00 AQPAPAT
20.40 «ЗАМАНДАСТАР». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
22.30 «ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами)
23.30 «Жарқын жүздесу». Ток-шоу.
0.30 «САНА». Ток-шоу
1.35 AQPAPAT
2.15 «Теледәрігер»
3.05 «Ауылдастар»
3.30 «Біздің полиция»
3.50 Әнұран

ХАБАР

6.00 ҚР Әнұраны
6.00 Хабарлайын
7.00 Тікелей эфирде «Таңғы хабар»
10.00 «Ән әлемі»
10.30 «Тарих. Тағдыр. Тұлға». Илияс Есенберлин

11.30 Телехикая. «Қарлығаш ұя салғанда 2»
13.00 Телехикая. «Сырлы қала»
15.00 Телехикая. «Алпыстан асып барамын»
16.00 Телесериал. «Родина ждет»
18.00 Мегахит. «Бронкская история»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Індетпен күрескен Қазақстан». Вакциналау тарихы
20.45 «Как боролись с эпидемиями в Казахстане». История вакцинации
21.00 Итоги дня
21.30 Телехикая. «Сырлы қала»
23.30 Телесериал. «Родина ждет»
1.15 Телесериал. «Тот, кто читает мысли»
2.00 ҚР Әнұраны

АСТАНА

6.00 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
6.30 «Қара ой» деректі драма
7.00 «Ұрланған тағдыр» түрік телехикаясы
8.00 М/ф «Маша и медведь»
9.50 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
11.20 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
12.20 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.00 «Айтарым бар» ток-шоуы. Тікелей эфир
15.00 «Менің жолым» деректі фильм
15.30 «Сүлеймен Сұлтан» түрік телехикаясы
17.00 «Аладдин» телехикаясы
18.00 «Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00 ASTANA TIMES
20.30 «Қазақы карантин» отандық телехикая
21.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55 «Қош келдіңіз»
1.45 ASTANA TIMES
2.15 «Біреудің есебінен» деректі драма
3.00 «KazNet» ғаламторға шолу
3.20 «Үздік әзілдер»
3.50 «Интерны» т/сериал
4.35 «Біздің ауыл»
5.05 «Отбасы»
5.30 «Бірегей»

7-КАНАЛ

06.00 Т/п «Қуырдақ»
07.00 «ОЯН, QAZAQSTAN» таңғы бағдарламасы
09.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 Т/п «Регина+1»
11.00 Х/ф «Добро пожаловать в капкан»
13.00 Т/х «Бастық боламын»
14.00 Скetchком «Q-елі»
15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.10 Т/с «Тайная жизнь моего секретаря»
17.30 Х/с «Гранд» 3 сезон
18.00 Т/с «Выбор матери»
19.00 Вечерняя программа «Студия 7»
19.30 Х/с «Скорая помощь»
21.30 Т/х «Ата-ана, бала-шаға»
22.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
00.00 Х/с «Гранд» 3 сезон
00.30 Х/ф «Опасный бизнес»
02.40 Скetchком «Q-елі»
03.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
05.00 Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ

06.00 Ризамын (қазақша)
06.50 «Любимец учителя» анимациялық фильмі (қайталау)
08.30 Тұсаукесер! «Личное дело» телехикаясы (қайталау)
09.40 «Ифсет» түрік телехикаясы (қазақша)
11.00 «Ананди» үнді телехикаясы (қазақша)
13.00 Тұсаукесер! «Құзғын» түрік телехикаясы (қайталау)(қазақша)
14.00 КИНО. Джош Хартнетт, Юэн Макгрегор «Чёрный ястреб» боевигінде (қайталау)
17.00 Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы
18.10 КИНО. Брюс Уиллис «Акт мести» боевигінде (қайталау)
20.00 Информбюро (қазақша/орысша)
21.00 Тұсаукесер! «Ворон» түрік телехикаясы
21.50 КИНО. Нуми Рапас, Уиллем Дэфо «Тайна 7-ми сестёр» фантастикалық боевигінде (қайталау)
00.30 «Ананди» үнді телехикаясы (қайталау) (қазақша)
02.00 Кел, татуласайық! (қазақша)
03.30 1001 анекдот (қазақша)
05.00 Әзіл студия (қазақша)

KTK

07.00 ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы. С субтитрами на русском
07.50 «ЯСМИННИЦА ТАҒДЫРЫ», түрік телехикаясы. С субтитрами на русском
09.20 «ПАРИЖСКАЯ ТАЙНА», детективная мелодрама (повтор)
11.30 «И СНОВА БУДЕТ ДЕНЬ», мелодрама (повтор)
16.00 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама
18.00 «СЕНСІЗ ӨТПЕС КҮНДЕРІМ». Өзбек телехикаясы. Тұсаукесер! С субтитрами на русском
19.30 КЕШКІ ЖАҒАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.35 «БЕГЛЯНКА», мелодрама.
23.40 «ЛЕКТОР», остросюжетный детектив.
01.15 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
02.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу (қайталау)
02.45 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы (қайталау)
03.25 «ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
04.10-
04.40 КЕШКІ ЖАҒАЛЫҚТАР (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

7.00 Әнұран
7.05 «Зілтеміршілердің толағай табысы». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
7.15 ФУТЗАЛ. Қазақстан Чемпионаты. «Қайрат» – «Каспий»
8.40 «Жалғыз қолаға қанағат қылдық». Олимпиада қорытындысы.
9.00 ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты.
4 тур «Алтай-2» – «Қарағанды» (Әйелдер)
11.20 «Тобыл жағасындағы байрақты турнир». Арнайы репортаж
11.35 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Швейцария – Турция

13.40 «Қоржында қос қола». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
14.00 ҚАЗАҚ КҮРЕСІ. ҚР Кубогы. Командалық жарыс. Финал. (55, 60, 66, 74, 82, 90, + 90 кг)
15.00 «BAQ LIGA. ФУТБОЛ». Арнайы репортаж
15.25 ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 3 тур «Атырау» – «Тараз» (Ерлер)
17.15 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу
18.10 MMA. «ALASH PRAID»
0.10 «Дзюдо. Бір қолаға қанағат». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
Әнұран

balapan BALAPAN

7.00 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05 Анимация. Отандық / «Еркелер»
7.15 Анимация. Отандық / «Сәби»
7.30 Анимация. Отандық / «Ғажайып әлем»
7.40 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
7.55 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
8.10 Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая.
8.35 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
9.00 Анимация. Отандық / «Еркетай»
9.15 Анимация. Отандық / «Көжектер»
9.25 «Клео мен Кукин» Мультхикая.
9.40 Тұсаукесер! «Расулдың хикаялары» ситкомы
10.00 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
10.20 Анимация. Отандық / «Балақайлар»
10.30 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
10.40 Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
10.50 Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
11.10 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
11.20 «Винкстер клубы» Мультхикая.
11.50 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
12.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы
12.10 Анимация. Отандық / «Сәби»
12.30 «Көке» ситкомы
12.45 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
12.55 «Маймылдар мекені» Мультхикая.
13.20 Анимация. Отандық / «Еркелер»
13.30 Анимация. Отандық / «Әли мен Аяя»
13.40 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
13.50 «Расулдың хикаялары» ситкомы
14.10 Анимация. Отандық / «Еркетай»
14.20 «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
14.45 «Үкілі әуен» телехикаясы
15.20 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
15.35 Анимация. Отандық / «Көжектер»
15.45 «Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
15.55 Анимация. Отандық / «Балақайлар»
16.05 Анимация. «Сәби»
16.25 «Мумилер өлкесі» Мультхикая.
16.55 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
17.05 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»

17.25 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
17.40 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
18.00 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
18.10 Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
18.30 «Тәжірибе алаңы» танымдық бағдарламасы.
18.40 Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
18.50 «Венди» Мультхикая.
19.20 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
19.30 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
19.40 «Көке» ситкомы
20.00 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
20.20 Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая.
20.45 «Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
20.55 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
21.15 Тұсаукесер! «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
21.40 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
21.50 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
22.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы
22.10 «Сыңырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.25 Анимация. Отандық / «Еркелер»
22.35 Анимация. Отандық / «Балақайлар»
22.45 «Маймылдар мекені» Мультхикая.
23.10 «Клео мен Кукин» Мультхикая.
23.25 Анимация. Отандық / «Әли мен Аяя»
23.35 Анимация. Отандық / «Көжектер»
23.45 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
23.55 «Бесік жыры» – Әнұран
0.00 Эфирдің жабылуы

TALIM TV TALIMTV

06.05 Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат
06.40 Рухани байлық
07.30 Sygum story
08.10 Ой-талқы
09.00 «Тәтті time» – Аспаз уақыты
09.40 Dara til
10.10 Қалақай
10.30 «Саморазвитие» – Маржан коуч
10.50 Ем болсын
11.00 «Маңызды мәселе» – Қайталау
12.20 Қазақ спортының классикасы
13.10 Ем болсын
13.20 Абайдың жолы
14.00 Ем болсын
14.10 Тәлім history
14.50 Ем болсын
15.00 «Сырласайық» – Қайталау
16.00 «Үлкен үй-3» – телехикая
17.00 Ем болсын
17.10 «Summary 100 кітап»
17.30 Ем болсын
17.50 «Бабалар сөзі – өсиеті» – Терме
18.00 Кешкі өңгіме
19.10 Емен-жарқын
20.00 «Маңызды мәселе» – Тікелей эфир
21.00 «Үлкен үй-5» – телехикая
22.00 Talim Speakers
22.30 Проза параграфы
23.00 «Менің анам, менің әкем» – Ата-ана туралы сыр
23.30 «По душам» – Психологиялық бағдарлама

СЕЙСЕНБІ 24 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

6.00	Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости
7.00	Телехикая. Шыңғыс хан 13 серия
8.00	Таңғы студия
10.00	Ура, каникулы!
11.45	Телехикая. Бәрібір сені сүйем 5 серия
13.00	Телехикая. Махаббатым жүрегімде 3 серия
14.00	Телехикая. Шыңғыс хан 14 серия
15.00	Күндізгі жаңалықтар
15.15	Дневные новости
15.30	Телесериал. Ангел в сердце 3, 4 серия
17.30	Телесериал. Первая половина моей жизни 10 серия
18.30	Алматинские каникулы
18.45	Crime time
19.00	Қорытынды жаңалықтар
19.30	Итоговые новости
20.00	Akimat live (прямой эфир)
20.40	Телехикая. TikTok House 2, 3 серия
21.55	Телехикая. Бәрібір сені сүйем 6 серия
23.10	Crime time
23.20	Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости
0.20	Мужской кино клуб
2.20	Akimat live (повтор)
2.55	Обо всем без купюр
3.25	Сәуле-ғұмыр
4.15	Әсем әуен
4.40	Алматы кеші
5.55	Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

6.00	Әнұран
6.05	«Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
6.20	AQPARAT
7.00	«TANSHOLPAN». Таңғы ақпаратты-сазды бағдарлама. Тікелей эфир
10.00	«Ғашықтық дерті». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
12.00	«Қызық екен...»
13.00	Дисней ұсынады. «СҮЙКІМДІ СОФИЯ». Мультхикая. (АҚШ, 2015-2016 ж.ж.)
14.00	«Теледәрігер»
15.00	«Қайсар жан».
15.20	«Замандастар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
17.00	AQPARAT
17.15	«Қанатсыз құстар». Телехикая. (Qazaqstan) Ұлттық телеарнасы, 2019 ж.)
18.00	«ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00	AQPARAT
20.40	«ЗАМАНДАСТАР». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
22.30	«ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.)
	(с субтитрами)
23.30	«Жарқын жүздесу». Ток-шоу.
0.30	«САНА». Ток-шоу
1.35	AQPARAT
2.15	«Теледәрігер»
3.05	«Қайсар жан».
3.25	«Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
3.45	Әнұран

ХАБАР

6.00	ҚР Әнұраны
6.00	Хабарлайын
7.00	Тікелей эфирде
	«Таңғы хабар»
10.00	«Ән әлемі»

10.30	«Тарих. Тағдыр. Тұлға». Мұстафа Шоқай
11.30	Телехикая. «Қарлығаш уя салғанда 2»
13.00	Телехикая. «Сырлы қала»
15.00	Телехикая. «Алпыстан асып барамын»
16.00	Телесериал. «Родина ждет»
18.00	Мегахит. «Расправа»
20.00	Қорытынды жаңалықтар
20.30	«Індетпен күрескен Қазақстан». Вакциналау тарихы
20.45	«Как боролись с эпидемиями в Казахстане». История вакцинации
21.00	Итоги дня
21.30	Телехикая. «Сырлы қала»
23.30	Телесериал. «Родина ждет»
1.15	Телесериал. «Тот, кто читает мысли»
2.00	ҚР Әнұраны

АСТАНА

6.00	«Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
6.30	«Қара ой» деректі драма
7.00	«Ұрланған тағдыр» түрік телехикаясы
8.00	М/ф «Маша и медведь»
9.50	«Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
11.20	«Қара ниет 2» түрік телехикаясы
12.20	«Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.00	«Айтарым бар» ток-шоуы. Тікелей эфир
15.00	«Менің жолым» деректі фильм
15.30	«Сүлеймен Сұлтан» түрік телехикаясы
17.00	«Аладдин» телехикаясы
18.00	«Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00	ASTANA TIMES
20.25	«Қазақы карантин» отандық телехикая
20.55	Loto 5/36. Прямой эфир
21.00	«Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00	«Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25	«Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55	«Қош келдіңіз»
1.45	ASTANA TIMES
2.15	«Біреудің есебінен» деректі драма
3.00	«KazNet» ғаламторға шолу
3.20	«Үздік әзілдер»
3.50	«Интерны» т/сериал
4.35	«Біздің ауыл»
5.05	«Отбасы»
5.30	«Бірегей»

7-КАНАЛ

06.00	Т/п «Қуырдақ»
07.00	«ОЯН, QAZAQSTAN» таңғы бағдарламасы
09.00	Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00	Т/с «Выбор матери»
11.00	Х/с «Скорая помощь»
13.00	Т/х «Бастық боламын»
14.00	Скетчком «Q-елі»
15.00	Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.10	Т/с «Тайная жизнь моего секретаря»
17.30	Х/с «Гранд» 3 сезон
18.00	Т/с «Выбор матери»
19.00	Вечерняя программа «Студия 7»
19.30	Х/с «Скорая помощь»
21.30	Т/х «Ата-ана, бала-шаға»
22.00	Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
00.00	Х/с «Гранд» 3 сезон
00.30	Т/с «Анна-детектив»
01.30	Скетчком «Q-елі»
03.00	Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
05.00	Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

05.58	ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00	Ризамын (қазақша)
06.50	Әзілдер күнделігі

07.20	Информбюро (қайталау)
08.30	Тұсаукесер! Телехикаясы «Саған сендім» (қайталау)
09.40	Түрік телехикаясы «Иффет» (қазақша)
11.00	Үнді телехикаясы «Ананди» (қазақша)
13.00	Тұсаукесер! Түрік телехикаясы «Құзғын» (қайталау) (қазақша)
14.00	What's up? (қазақша)
14.30	Дмитрий Ульянов, Мария Машкова «Идеальный враг» детективті телехикаясында
17.00	Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы
18.10	КИНО. Рутгер Хауэр «Слепая ярость» боевикінде
20.00	Информбюро (қазақша/орысша)
21.00	Тұсаукесер! «Ворон» түрік телехикаясы
21.50	КИНО. Роб Шнайдер «Животное» фантастикалық комедиясында
23.30	«Ананди» үнді телехикаясы (қайталау) (қазақша)
01.20	Кел, татуласайық! (қазақша)
03.20	Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері (қазақша)
04.00	1001 анекдот (қазақша)
05.00	Әзіл студия (қазақша)

КТК

07.00	ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30	«ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы. С субтитрами на русском
08.20	«ЯСМИННИҢ ТАҒДЫРЫ», түрік телехикаясы. С субтитрами на русском
09.50	НОВОСТИ (повтор вечернего выпуска)
10.30	«БЕЗ ФИЛЬТРОВ»
11.50	«ЛЕКТОР», остросюжетный детектив (повтор)
13.50	«БЕГЛЯНКА», мелодрама (повтор)
16.00	«НЕ ПАРА», детективная мелодрама
18.00	«СЕНСІЗ ӨТПЕС КҮНДЕРІМ». Өзбек телехикаясы. Тұсаукесер! С субтитрами на русском
19.30	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00	«АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу
21.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.35	«БЕГЛЯНКА», мелодрама.
23.40	«ЛЕКТОР», остросюжетный детектив.
01.15	«НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
02.00	«АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу (қайталау)
02.45	«ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы (қайталау)
03.25	«ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
04.10-	
04.40	КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

7.00	Әнұран
7.05	ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. «Доп дода».
8.05	Қорытынды бағдарлама «Жалғыз қолаға қанағат қылдық». Олимпиада қорытындысы.
8.20	ФУТЗАЛ. Қазақстан Чемпионаты. «Каспий» – «Атырау»
10.10	«Әлемді мойындатқан Шардара». Арнайы репортаж
10.40	ФУТБОЛ. УЕФА Конференция Лигасы. Плей-офф. «Шахтер» (Қазақстан) – «Маккаби ТА» (Израиль)

12.30	«САМБОШЫЛАР ЕЛ КУБОГЫН САРАПҚА САЛДЫ».
	Арнайы репортаж
12.45	ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 4 тур «Алтай» – «Алматы» (Әйелдер)
14.15	«BAQ LIGA. ФУТБОЛ».
	Арнайы репортаж
14.40	ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Италия – Уэльс
16.50	ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКИО 2020. ЦЕРЕМОНΙΑ ОТКРЫТИЯ. Прямой эфир
20.05	«Қоржында қос қола». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
20.25	ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу
21.20	ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 3 тур «Павлодар» – «Алтай» (Ерлер)
22.45	ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКИО 2020. ШОЛУ
23.15	ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЙ БОКС. «BATYR PROMO-TION»
2.45	«Тобыл жағасындағы байрақты турнир». Арнайы репортаж
3.00	Әнұран

balapan BALAPAN

7.00	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05	Анимация. Отандық / «Еркелер»
7.15	Анимация. Отандық / «Сәби»
7.30	Анимация. Отандық / «Ғажайып әлем»
7.40	«Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
7.55	Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
8.10	Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая.
8.35	Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
9.00	Анимация. Отандық / «Еркетай»
9.15	Анимация. Отандық / «Көжектер»
9.25	«Клео мен Кукин» Мультхикая.
9.40	Тұсаукесер! «Расулдың хикаялары» ситкомы
10.00	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
10.20	Анимация. Отандық / «Балақайлар»
10.30	«Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
10.40	Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
10.50	Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
11.10	Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
11.20	«Винкстер клубы» Мультхикая.
11.50	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
12.00	«Өнертапқыш» танымдық жобасы
12.10	Анимация. «Сәби»
12.30	«Көке» ситкомы
12.45	Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
12.55	«Маймылдар мекені» Мультхикая.
13.20	Анимация. «Еркелер»
13.30	Анимация. Отандық / «Әли мен Аяя»
13.40	Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
13.50	«Расулдың хикаялары» ситкомы
14.10	Анимация. «Еркетай»
14.20	Тұсаукесер! «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
14.45	«Үкілі әуен» телехикаясы
15.20	Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
15.35	Анимация. «Көжектер»

15.45	«Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
15.55	Анимация. Отандық / «Балақайлар»
16.05	Анимация. «Сәби»
16.25	«Мумилер өлкесі» Мультхикая.
16.55	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
17.05	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
17.25	«Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
17.40	Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
18.00	«Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
18.10	Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
18.30	«Тәжірибе алаңы» танымдық бағдарламасы.
18.40	Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
18.50	«Венди» Мультхикая.
19.20	Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
19.30	Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
19.40	«Көке» ситкомы
20.00	Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
20.20	«Супер Зак» Мультхикая.
20.45	«Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
20.55	Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
21.15	«Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
21.40	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
21.50	Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
22.00	«Өнертапқыш» танымдық жобасы
22.10	«Сиқырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.25	Анимация. Отандық / «Еркелер»
22.35	Анимация. Отандық / «Балақайлар»
22.45	«Маймылдар мекені» Мультхикая.
23.10	«Клео мен Кукин» Мультхикая.
23.25	Анимация. Отандық / «Әли мен Аяя»
23.35	Анимация. Отандық / «Көжектер»
23.45	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
23.55	«Бесік жыры» – Әнұран
0.00	Эфирдің жабылуы

TALIM TV TALIMTV

06.05	Сүбелі сөз – сұхбат
06.40	Рухани байлық
07.30	Балалық шаққа саяхат
08.10	Ғибратты ғұмырлар
09.00	Talim Speakers
09.40	Repost times
10.10	«Шам түбіндегі ертегі» – Балалар уақыты
10.30	Orkeni style
10.50	Ем болсын
11.00	«Маңызды мәселе» – Қайталау
12.20	Қазақы өңгіме
13.10	Ем болсын
13.20	Қышқыл – мысқыл
14.00	Ем болсын
14.10	Қазақ спортының классикасы
14.50	Ем болсын
15.00	«Сырласайық» – Тікелей эфир
16.00	«Үлкен үй-5» – телехикая
17.00	Ем болсын
17.10	Тамашаліке
17.30	Ем болсын
17.50	«Балалар сөзі – өсиет» – Терме
18.00	Кешкі өңгіме
19.10	Өнер қырандары
20.00	«Маңызды мәселе» – Тікелей эфир
21.00	«Үлкен үй-5» – телехикая
22.00	Айтыстар. Алтын қор.
22.30	ОңLine
23.00	Семейный доктор
23.30	Айтыс – файтс

СӘРСЕНБІ
25 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

- 6.00 Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости
7.00 Crime time
7.10 Телехикая. Шыңғыс хан 14 серия
8.00 Таңғы студия
10.00 Sau bolashaq
10.15 Ура, каникулы!
11.45 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 6 серия
13.00 Телехикая. Махаббатым жүрегімде 4 серия
14.00 Телехикая. Шыңғыс хан 15 серия
15.00 Күндізгі жаңалықтар
15.15 Дневные новости
15.30 Женский киноclub. Человек-амфибия
17.30 Телесериал. Первая половина моей жизни 11 серия
18.30 Бәрі біледі
19.00 Akimat live с акимом города Алматы (прямой эфир)
19.45 Қорытынды жаңалықтар
20.15 Итоговые новости
20.40 Телехикая. TikTok House 3, 4 серия
21.55 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 7 серия
23.10 Цикл документальных фильмов «Алматы. Тәуелсіздік белестері»
23.40 Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости (повтор)
0.40 Мужской киноclub
2.40 Алматинские каникулы
2.55 COVID-19. Телемедицина
3.20 Сәуле-ғұмыр
4.05 Әсем әуен
4.40 Алматы кеші
5.55 Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

- 6.00 Әнұран
6.05 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
6.20 AQPAPAT
7.00 «TANSHOLPAN». Таңғы ақпаратты-саязды бағдарлама. Тікелей эфир
10.00 «Ғашықтық дерті». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
12.00 «Қызық екен...»
13.00 Дисней ұсынады. «СҮЙКІМДІ СОФИЯ». Мультхикая. (АҚШ, 2015-2016 ж.ж.)
13.40 «АЙДАҒАРЛАР. БЕРК САҚШЫСЫ». Мультхикая. (АҚШ, 2013-2014 ж.ж.)
14.00 «Теледәрігер»
14.50 «Тұлға».
15.20 «Замандастар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
17.00 AQPAPAT
17.15 «Қанатсыз құстар». Телехикая. (Qazaqstan) Ұлттық телеарнасы, 2019 ж.)
18.00 «ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00 AQPAPAT
20.40 «ЗАМАНДАСТАР». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
22.30 «ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами)
23.30 «Жарқын жүздесу». Ток-шоу.
0.30 «САНА». Ток-шоу
1.35 AQPAPAT
2.10 «Теледәрігер»
3.00 «Тұлға».

- 3.25 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
3.50 Әнұран

ХАБАР

- 6.00 ҚР Әнұраны
6.00 Хабарлайын
7.00 Тікелей эфирде «Таңғы хабар»
10.00 «Ән әлемі»
10.30 «Тарих. Тағдыр. Тұлға». Сағадат Нұрмағанбетов
11.30 Телехикая. «Зәуре»
13.00 Телехикая. «Сырлы қала»
15.00 Телехикая. «Алпыстан асып барамын»
16.00 Телесериал. «Родина ждет»
18.00 Мегахит. «Узник»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Индустрия»
21.00 Итоги дня
21.30 Телехикая. «Сырлы қала»
23.30 Телесериал. «Родина ждет»
1.15 Телесериал. «Тот, кто читает мысли»
2.00 ҚР Әнұраны

АСТАНА

- 6.00 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
6.30 «Қара ой» деректі драма
7.00 «Ұрланған тағдыр» түрік телехикаясы
8.00 М/ф «Маша и медведь»
9.50 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
11.20 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
12.20 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.00 «Айтарым бар» ток-шоуы. Тікелей эфир
15.00 «Менің жолым» деректі фильм
15.30 «Сүлеймен Сұлтан» түрік телехикаясы
17.00 «Аладдин» телехикаясы
18.00 «Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00 ASTANA TIMES
20.25 «Қазақы карантин» отандық телехикая
20.55 Loto 6/49. Прямой эфир
21.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55 «Қош келдіңіз»
1.45 ASTANA TIMES
2.15 «Біреудің есебінен» деректі драма
3.00 «KazNet» ғаламторға шолу
3.20 «Үздік әзілдер»
3.50 «Интерны» т/сериал
4.35 «Біздің ауыл»
5.05 «Отбасы»
5.30 «Бірегей»

7-КАНАЛ

- 06.00 Т/п «Қуырдақ»
07.00 «ОЯН, QAZAQSTAN» таңғы бағдарламасы
09.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 Т/с «Выбор матери»
11.00 Х/с «Скорая помощь»
13.00 Т/х «Бастық боламын»
14.00 Скetchком «Q-елі»
15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.10 Т/с «Тайная жизнь моего секретаря»
17.30 Х/с «Гранд» 3 сезон
18.00 Т/с «Случайный кадр» Премьера!
19.00 Вечерняя программа «Студия 7»
19.30 Х/с «Скорая помощь»
21.30 Т/х «Ата-ана, бала-шаға»
22.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
00.00 Х/с «Гранд» 3 сезон
00.30 Т/с «Анна-детектив»
01.30 Скetchком «Q-елі»
03.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
05.00 Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

- 05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00 Ризамын (қазақша)
06.50 Әзілдер күнделігі (қазақша)
07.20 Информбюро (қайталау)
08.30 Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы (қайталау)
09.40 «Иффет» түрік телехикаясы (қазақша)
11.00 «Ананди» үнді телехикаясы (қазақша)
13.00 Тұсаукесер! «Құзғын» түрік телехикаясы (қайталау) (қазақша)
14.00 What's up? (қазақша)
14.30 Дмитрий Ульянов, Мария Машкова «Идеальный враг» детективті телехикаясында.
17.00 Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы
18.10 What's up? (қазақша)
18.30 КИНО. Роб Шнайдер «Животное» фантастикалық комедиясында (қайталау)
20.00 Информбюро (қазақша/орысша)
21.00 Тұсаукесер! «Ворон» түрік телехикаясы
21.50 КИНО. Адам Сэндлер «Большой папа» комедиясында
23.40 «Ананди» үнді телехикаясы (қайталау) (қазақша)
01.30 Кел, татуласайық!
03.30 1001 анекдот (қазақша)
05.00 Әзіл студия (қазақша)

КТК

- 07.00 ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы. С субтитрами на русском
08.20 «ЯСМИННИН ТАҒДЫРЫ», түрік телехикаясы. С субтитрами на русском
09.50 НОВОСТИ (повтор вечернего выпуска)
10.30 «БЕЗ ФИЛЬТРОВ»
11.50 «ЛЕКТОР», остросюжетный детектив (повтор)
13.50 «БЕГЛЯНКА», мелодрама (повтор)
16.00 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама
18.00 «СЕНСІЗ ӨТПЕС КҮНДЕРІМ». Өзбек телехикаясы. Тұсаукесер! С субтитрами на русском
19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР
20.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу
21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.35 «БЕГЛЯНКА-2», мелодрама.
23.40 «ЛЕКТОР», остросюжетный детектив.
01.15 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
02.00 «АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу (қайталау)
02.45 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы (қайталау)
03.25 «ЭЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
04.10-
04.40 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

- 5.30 Әнұран
5.35 «Жалғыз қолаға қанағат қылдық». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
5.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКУО 2020. ПЛАВАНИЕ. Прямой эфир
8.50 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу

- 9.45 «ИТОГИ ОЛИМПИАДЫ». 5-выпуск. Специальный репортаж
10.00 ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 4 тур «Жетісу» – «Қуаныш» (Әйелдер)
11.20 «Қоржында қос қола». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
11.35 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Северная Македония – Нидерланды
13.40 «САМБОШЫЛАР ЕЛ КУБОГЫН САРАПҚА САЛДЫ». Арнайы репортаж
13.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКУО 2020. ПЛАВАНИЕ. Прямой эфир
18.10 «Тобыл жағасындағы байрақты турнир». Арнайы репортаж
18.30 ММА. «OKTAGON»
23.30 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКУО 2020. ШОЛУ
0.20 «Зілтеміршілердің толағай табысы». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
0.35 Әнұран

balapan BALAPAN

- 7.00 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05 Анимация. Отандық / «Еркелер»
7.15 Анимация. Отандық / «Сәби»
7.30 Анимация. Отандық / «Ғажайып әлем»
7.40 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
7.55 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
8.10 Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая.
8.35 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
9.00 Анимация. Отандық / «Еркедай»
9.15 Анимация. Отандық / «Көжектер»
9.25 «Клео мен Кукин» Мультхикая.
9.40 Тұсаукесер! «Расулдың хикаялары» ситкомы
10.00 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
10.20 Анимация. Отандық / «Балақайлар»
10.30 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
10.40 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
10.50 Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
11.10 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
11.20 «Винкстер клубы» Мультхикая.
11.50 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
12.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы
12.10 Анимация. «Сәби»
12.30 «Көке» ситкомы
12.45 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
12.55 «Маймылдар мекені» Мультхикая.
13.20 Анимация. Отандық / «Еркелер»
13.30 Анимация. Отандық / «Әли мен Айя»
13.40 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
13.50 «Расулдың хикаялары» ситкомы
14.10 Анимация. Отандық / «Еркедай»
14.20 «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
14.45 «Үкілі әуен» телехикаясы
15.20 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
15.30 «Көңілді жексенбі» отбасылық сайысы.

- 15.55 Анимация. «Балақайлар»
16.05 Анимация. «Сәби»
16.25 «Мумилер өлкесі» Мультхикая.
16.55 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
17.05 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
17.25 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
17.40 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
18.00 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
18.10 «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
18.30 «Тәжірибе алаңы» танымдық бағдарламасы.
18.40 Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
18.50 «Венди» Мультхикая.
19.20 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
19.30 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
19.40 «Көке» ситкомы
20.00 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
20.20 «Супер Зак» Мультхикая.
20.45 «Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
20.55 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
21.05 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
21.15 «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
21.40 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
21.50 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
22.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы
22.10 «Сиқырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.25 Анимация. «Еркелер»
22.35 Анимация. «Балақайлар»
22.45 «Маймылдар мекені» Мультхикая.
23.10 «Клео мен Кукин» Мультхикая.
23.25 Анимация. Отандық / «Әли мен Айя»
23.35 Анимация. Отандық / «Көжектер»
23.45 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
23.55 «Бесік жыры» – Әнұран
0.00 Эфирдің жабылуы

TALIM TV TALIMTV

- 06.05 Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат
06.40 Рухани байлық
07.30 Syrgu story
08.10 Ой-талқы
09.00 Балалық шаққа саяхат
09.40 Пруст Сауалнамасы
10.10 «Қалақай» – Балалар уақыты
10.30 Қазақ білсін
10.50 Ем болсын
11.00 «Маңызды мәселе» – Қайталау
12.20 Talim Speakers
13.10 Ем болсын
13.20 Емен-жарқын
14.00 Ем болсын
14.10 Dara til
14.50 Ем болсын
15.00 «Сырласайық» – Қайталау
16.00 «Үлкен үй-5» – телехикая
17.00 Ем болсын
17.10 «Баланы бала деменіз» – Балалар уақыты
17.30 Ем болсын
17.50 «Бабалар сөзі – өсиет» – Терме
18.00 Кешкі әңгіме
19.10 Ғибратты ғұмырлар
20.00 «Маңызды мәселе» – Тікелей эфир
21.00 «Үлкен үй-5» – телехикая
22.00 Talim History
22.30 «Менің анам, менің әкем» – Ата-ана туралы сыр
23.00 Жақсы кино
23.30 «Сырласайық» – Психологиялық бағдарлама

БЕЙСЕНЫ 26 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

6.00	Қорытынды жаңалықтар/Итоговые новости
7.00	Телехикая. Шыңғыс хан 15 серия
8.00	Таңғы студия
10.00	Ура, каникулы!
11.45	Телехикая. Бәрібір сені сүйем 7 серия
13.00	Телехикая. Махаббатым жүрегімде 5 серия
14.00	Телехикая. Шыңғыс хан 16 серия
15.00	Күндізгі жаңалықтар
15.15	Дневные новости
15.30	Женский киноклуб. Исклучение из правил Телесериал. Первая половина моей жизни 12 серия
17.30	Ваше право
18.30	Crime time
18.45	Қорытынды жаңалықтар
19.00	Итоговые новости
20.00	На особом контроле (прямой эфир)
20.40	Телехикая. TikTok House 4, 5 серия
21.55	Телехикая. Бәрібір сені сүйем 8 серия
23.10	Crime time
23.20	Қорытынды жаңалықтар/Итоговые новости (повтор)
0.20	Мужской киноклуб
2.20	На особом контроле (повтор)
2.50	Ваше право
3.05	Сәуле-ғұмыр
3.55	Бәрі біледі
4.25	Әсем әуен
4.40	Алматы кеші
5.55	Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

6.00	Әнұран
6.05	«Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм.
6.20	AQPARAT
7.00	«TANSHOLPAN». Таңғы ақпаратты-сазды бағдарлама. Тікелей эфир
10.00	«Ғашықтық дерті». Телехикая.
12.00	«Қызық екен...»
13.00	«АЙДАҒАРЛАР. БЕРК САҚШЫСЫ». Мультхикая. (АҚШ, 2013-2014 ж.ж.)
14.00	«Dağyn». Телеолимпиада
15.00	«Meniñ Qazaqstanym»
15.20	«Замандастар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
17.00	AQPARAT
17.15	«Қанатсыз құстар». Телехикая. (Qazaqstan) Ұлттық телеарнасы, 2019 ж.)
18.00	«ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00	AQPARAT
20.40	«ЗАМАНДАСТАР». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.)
22.30	«ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами)
23.30	«Жарқын жүздесу». Ток-шоу.
0.30	«САНА». Ток-шоу
1.35	AQPARAT
2.15	«Теледәрігер»
3.05	«Meniñ Qazaqstanym»
3.25	«Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2011 ж.)
3.45	Әнұран

ХАБАР

6.00	ҚР Әнұраны
6.00	Хабарлайын
7.00	Тікелей эфирде «Таңғы хабар»
10.00	«Ән әлемі»

10.30	«Тарих. Тағдыр. Тұлға». Тілеп Аспантайұлы
11.30	Телехикая. «Зәуре»
13.00	Телехикая. «Сырлы қала»
15.00	Телехикая. «Алпыстан асып барамын»
16.00	Российский сериал
18.00	Мегахит. «Опасные пассажиры поезда 123»
20.00	Қорытынды жаңалықтар
20.30	«Народный контроль»
21.00	Итоги дня
21.30	Телехикая. «Сырлы қала»
23.30	Российский сериал
1.15	Телесериал. «Тот, кто читает мысли»
2.00	ҚР Әнұраны

АСТАНА

6.00	«Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
6.30	«Қара ой» деректі драма
7.00	«Ұрланған тағдыр» түрік телехикаясы
8.00	М/ф «Маша и медведь»
9.50	«Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
11.20	«Қара ниет 2» түрік телехикаясы
12.20	«Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.00	«Айтарым бар» ток-шоуы. Тікелей эфир
15.00	«Менің жолым» деректі фильм
15.30	«Сүлеймен Сұлтан» түрік телехикаясы
17.00	«Аладдин» телехикаясы
18.00	«Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00	ASTANA TIMES
20.30	«Қазақы карантин» отандық телехикая
21.00	«Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00	«Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25	«Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55	«Қош келдіңіз»
1.45	ASTANA TIMES
2.15	«Біреудің есебінен» деректі драма
3.00	«KazNet» ғаламторға шолу
3.20	«Үздік әзілдер»
3.50	«Интерны» т/сериал
4.35	«Біздің ауыл»
5.05	«Отбасы»
5.30	«Бірегей»

7-КАНАЛ

06.00	Т/п «Қуырдақ»
07.00	«ОЯН, QAZAQSTAN» таңғы бағдарламасы
09.00	Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00	Т/с «Случайный кадр»
11.00	Х/с «Скорая помощь»
13.00	Т/х «Бастық боламын»
14.00	Скетчком «Q-елі»
15.00	Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.10	Т/с «Тайная жизнь моего секретаря»
17.30	Х/с «Гранд» 3 сезон
18.00	Т/с «Случайный кадр» Премьера!
19.00	Вечерняя программа «Студия 7»
19.30	Х/с «Скорая помощь»
21.30	Т/х «Ата-ана, бала-шаға»
22.00	Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
00.00	Х/с «Гранд» 3 сезон
00.30	Т/с «Анна-детектив»
01.30	Скетчком «Q-елі»
03.00	Т/х «Арам ақша. Адал махаббат»
05.00	Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

05.58	ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00	Ризамын (қазақша)
06.50	Әзілдер күнделігі (қазақша)
07.20	Информбюро (қайталау)
08.30	Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы
09.40	«Иффет» түрік телехикаясы (қазақша)

11.00	«Ананди» үнді телехикаясы (қазақша)
13.00	Тұсаукесер! «Құзғын» түрік телехикаясы (қайталау)(қазақша)
14.00	What's up? (қазақша)
14.30	Дмитрий Ульянов, Мария Машкова «Идеальный враг» детективті телехикаясында
17.00	Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы
18.10	КИНО. Адам Сэндлер «Большой папа» комедиясында (қайталау)
20.00	Информбюро (қазақша/орысша)
21.00	Тұсаукесер! «Ворон» түрік телехикаясы
21.50	КИНО. Боб Хоскинс, Кристофер Ллойд «Кто подставил Кролика Роджера» комедиясында
00.00	КИНО. Рутгер Хауэр «Слепая ярость» боевиінде (қайталау)
01.40	«Ананди» үнді телехикаясы (қайталау)
03.00	Кел, татуласайық! (қазақша)
05.00	Әзіл студия (қазақша)

КТК

07.00	ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05	КЕШКІ ЖАҒАЛЫҚТАР (қайталау)
07.30	«ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы. С субтитрами на русском
08.20	«ЯСМИННИҢ ТАҒДЫРЫ», түрік телехикаясы. С субтитрами на русском
09.50	НОВОСТИ (повтор вечернего выпуска)
10.30	«БЕЗ ФИЛЬТРОВ»
11.50	«ЛЕКТОР», остросюжетный детектив (повтор)
13.50	«БЕГЛЯНКА-2», мелодрама (повтор)
16.00	«НЕ ПАРА», детективная мелодрама
18.00	«СЕНСІЗ ӨТПЕС КҮНДЕРІМ». Өзбек телехикаясы. Тұсаукесер! С субтитрами на русском
19.30	КЕШКІ ЖАҒАЛЫҚТАР
20.00	«АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу
21.00	ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ
21.35	«БЕГЛЯНКА-2», мелодрама.
23.40	«ЛЕКТОР», остросюжетный детектив.
01.15	«НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
02.00	«АСТАРЛЫ АҚИҚАТ», ток-шоу (қайталау)
02.45	«ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы (қайталау)
03.25	«ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
04.10-	
04.40	КЕШКІ ЖАҒАЛЫҚТАР (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

7.00	Әнұран
7.05	ФУТЗАЛ. Қазақстан Чемпионаты. «Каспий» – «Атырау»
8.55	«ОЛИМПИАДА ҚОРЫТЫНДЫСЫ». Арнайы репортаж ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 4 тур «Жетісу» – «Алтай-2» (Әйелдер)
10.25	«BAQ LIGA. ФУТБОЛ». Арнайы репортаж ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Украина – Австрия
13.00	«Дзюдо. Бір қолаға қанағат». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
13.15	UEFA EURO 2020. Турнирдің барлық голдары

14.40	ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКИО 2020. ШОЛУ
15.30	ВОЛЕЙБОЛ. Қазақстан Чемпионаты. 3 тур «Ұшқын-Көкшетау» – «Атырау» (Ерлер)
17.00	ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу
17.55	ФУТБОЛ. OLIMPBET-Қазақстан Республикасының Кубогы. «Ордабасы» – «Қызыл-Жар»
19.50	Тікелей эфир ФУТБОЛ.UEFA Конференция Лигасы. Плей-офф. «Қайрат» (Қазақстан) – «Фола» (Люксембург)
22.05	Тікелей эфир САМБОШЫЛАР ЕЛ КУБОГЫН САРАПҚА САЛДЫ». Арнайы репортаж
22.25	ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКИО 2020. ШОЛУ
23.20	ФУТБОЛ.UEFA Конференция Лигасы. Плей-офф. «Маккаби ТА» (Израиль) – «Шахтер» (Қазақстан) Тікелей эфир
1.20	«Жалғыз қолаға қанағат қылдық». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж
1.35	Әнұран

balapan BALAPAN

7.00	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05	Анимация. Отандық / «Еркелер»
7.15	Анимация. «Сәби»
7.30	Анимация. «Пырақтар»
7.40	«Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
7.55	Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
8.10	«Супер Зак» Мультхикая.
8.35	Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
9.00	Анимация. «Еркетай»
9.15	Анимация. Отандық / «Көжектер»
9.25	«Клео мен Кукин» Мультхикая.
9.40	«Расулдың хикаялары» ситкомы
10.00	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
10.20	Анимация. Отандық / «Балақайлар»
10.30	«Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
10.40	Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
10.50	Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая.
11.10	Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
11.20	«Винкстер клубы» Мультхикая.
11.50	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
12.00	«Өнертапқыш» танымдық жобасы
12.10	Анимация. Отандық / «Сәби»
12.30	«Көке» ситкомы
12.45	Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
12.55	«Маймылдар мекені» Мультхикая.
13.20	Анимация. «Еркелер»
13.30	Анимация. Отандық / «Әли мен Айя»
13.40	Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
13.50	«Расулдың хикаялары» ситкомы
14.10	Анимация. «Еркетай»
14.20	«Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
14.45	«Үкілі әуен» телехикаясы
15.20	Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»

15.35	Анимация. Отандық / «Көжектер»
15.45	«Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
15.55	Анимация. «Балақайлар»
16.05	Анимация. «Сәби»
16.25	«Ғарыштық рейнджерлер» Мультхикая.
16.55	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
17.05	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
17.25	«Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая.
17.40	Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары»
18.00	«Байқа, балақай!» танымдық жобасы.
18.10	«Баданаму хикаялары» Мультхикая.
18.30	«Тәжірибе алаңы» танымдық бағдарламасы.
18.40	Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
18.50	«Венди» Мультхикая.
19.20	Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
19.30	Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
19.40	«Көке» ситкомы
20.00	Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені»
20.20	«Супер Зак» Мультхикая.
20.45	«Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы.
20.55	Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы»
21.05	Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер»
21.15	«Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая.
21.40	Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей»
21.50	Анимация. Отандық / «Әл-Фараби»
22.00	«Өнертапқыш» танымдық жобасы
22.10	«Сиқырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.25	Анимация. Отандық / «Еркелер»
22.35	Анимация. Отандық / «Балақайлар»
22.45	«Маймылдар мекені» Мультхикая.
23.10	«Клео мен Кукин» Мультхикая.
23.25	Анимация. Отандық / «Әли мен Айя»
23.35	Анимация. «Көжектер»
23.45	Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға»
23.55	«Бесік жыры» – Әнұран
0.00	Эфирдің жабылуы

TALIM TV TALIMTV

06.05	Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат
06.40	Рухани байлық
07.30	Балалық шаққа саяхат
08.10	Фибратты ғұмырлар
09.00	Қазақы әңгіме
09.40	Әжемнің әңгімесі
10.10	Repost times
10.30	OnLine
10.50	Ем болсын
11.00	«Маңызды мәселе» – Қайталау
12.20	«Тәлім TREND» – дебат
13.10	Ем болсын
13.20	Talim Speakers
14.00	Ем болсын
14.10	Айтыстар. Алтын қор.
14.50	Ем болсын
15.00	«Сырласайық» – Тікелей эфир
16.00	«Үлкен үй-5» – телехикая
17.00	Ем болсын
17.10	Тамашаліке
17.30	Ем болсын
17.50	«Бабалар сөзі – өсиет» – Терме
18.00	Кешкі әңгіме
19.10	Өнер қырандары
20.00	«Маңызды мәселе» – Тікелей эфир
21.00	«Үлкен үй-5» – телехикая
22.00	Қышқыл – мысқыл
22.30	«Summary 100 кітап»
23.00	Абайдың жолы
23.30	«Саморазвитие» – Маржан коуч

ЖҰМА
27 ТАМЫЗ

Almaty™ АЛМАТЫ 6.00 Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости 7.00 Crime time 7.10 Телехикая. Шыңғыс хан 16 серия 8.00 Таңғы студио 10.00 Sau bolashaq 10.15 Ура, каникулы! 11.45 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 8 серия 13.00 Телехикая. Махаббатым жүрегімде 6 серия 14.00 Телемедицина. COVID-19 14.30 Алматы тұнған тарих (ориг.) 15.00 Күндізгі жаңалықтар 15.15 Дневные новости 15.30 Женский киноклуб 17.30 Телесериал. Первая половина моей жизни 13 серия 18.30 Тіл қорғаны 19.00 Қорытынды жаңалықтар 19.30 Итоговые новости 20.00 Шешімі бар. Вакцинация! 20.40 Телехикая. TikTok House 5, 6 серия 21.55 Телехикая. Бәрібір сені сүйем 9 серия 23.10 Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости (повтор) 0.10 Мужской киноклуб 2.10 Шешімі бар. Вакцинация! 2.50 COVID-19. Телемедицина 3.15 Бақытты отбасы 3.40 Сәуле-ғұмыр 4.25 Әсем әуен 4.40 Алматы кеші 5.55 Әнұран QAZAQSTAN QAZAQSTAN 6.00 Әнұран 6.05 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2013 ж.) 6.20 AQPAPAT 7.00 «TANSHOLPAN». Таңғы ақпаратты-сазды бағдарлама. Тікелей эфир 10.00 «Ғашықтық дерті». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.) 12.00 «Қызық екен...» 13.00 «АЙДАҒАРЛАР. БЕРК САҚШЫСЫ». Мультхикая. (АҚШ, 2013-2014 ж.ж.) 14.00 «Daryn». Телеолимпиада 14.50 «Тәуелсіздік тәуекелдері». 15.20 «Замандастар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.) 17.00 AQPAPAT 17.15 «Қанатсыз құстар». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2019 ж.) 18.00 «ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.) 20.00 AQPAPAT 20.40 «ЗАМАНДАСТАР». Телехикая. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2020 ж.) 22.30 «ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами) 23.30 «Жарқын жүздесу». Ток-шоу. 0.30 «САНА». Ток-шоу 1.35 AQPAPAT 2.15 «Тәуелсіздік тәуекелдері». 2.55 «Ауылдастар». 3.20 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2013 ж.) 3.40 Әнұран	ХАБАР 6.00 ҚР Әнұраны 6.00 Хабарлайын 7.00 Тікелей эфирде «Таңғы хабар» 10.00 «Әсем әуен» 10.30 «Тарих. Тағдыр. Тұлға». Бердібек Соқпақбаев 11.30 Телехикая. «Зәуре» 13.00 Телехикая. «Сырлы қала» 15.00 Телехикая. «Алпыстан асып барамын» 16.00 Российский сериал 18.00 Мегахит. «Охранник» 20.00 Қорытынды жаңалықтар 20.30 «Індетпен күрескен Қазақстан». Вакциналау тарихы 20.45 «Как боролись с эпидемиями в Казахстане». История вакцинации 21.00 Итоги дня 21.30 Телехикая. «Сырлы қала» 23.30 Российский сериал 1.15 Телесериал. «Тот, кто читает мысли» 2.00 ҚР Әнұраны АСТАНА 6.00 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы 6.30 «Қара ой» деректі драма 7.00 «Ұрланған тағдыр» түрік телехикаясы 8.00 М/ф «Маша и медведь» 9.50 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы 11.20 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы 12.20 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы 14.00 «Айтарым бар» ток-шоуы. 15.00 «Менің жолым» деректі фильм 15.30 «Сүлеймен Сұлтан» түрік телехикаясы 17.00 «Аладдин» телехикаясы 18.00 «Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы 20.00 ASTANA TIMES 20.25 «Қазақы карантин» отандық телехикая 20.55 Loto 5/36. Прямой эфир 21.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы 22.00 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы 23.25 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы 0.55 «Қош келдіңіз» 1.45 ASTANA TIMES 2.15 «Біреудің есебінен» деректі драма 3.00 «KazNet» ғаламторға шолу 3.20 «Үздік әзілдер» 3.50 «Интерны» т/сериал 4.35 «Біздің ауыл» 5.05 «Отбасы» 5.30 «Бірегей» 7-КАНАЛ 06.00 Т/п «Қуырдақ» 07.00 «ОЯН, QAZAQSTAN» таңғы бағдарламасы 09.00 Т/х «Мезгілсіз сезім» 10.00 Т/с «Случайный кадр» 11.00 Х/с «Скорая помощь» 13.00 Т/х «Япырай» 14.00 Скetchком «Q-елі» 15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім» 16.10 Т/п «Орёл и решка» 17.10 Х/ф «Предок» 19.00 Вечерняя программа «Студия 7» 19.30 Шоу «Ну-ка, все вместе!» 21.30 Т/х «Ата-ана, бала-шаға» 22.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат» 00.00 Шоу «Маска» 03.00 Т/х «Арам ақша. Адал махаббат» 05.00 Т/п «Қуырдақ» 31-КАНАЛ 05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ	06.00 Ризамын (қазақша) 06.50 Әзілдер күнделігі (қазақша) 07.20 Информбюро (қайталау) 08.30 Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы (қайталау) 09.40 «Иффет» түрік телехикаясы (қазақша) 11.00 «Ананди» үнді телехикаясы (қазақша) 13.00 Тұсаукесер! «Күзғын» түрік телехикаясы (қайталау) (қазақша) 14.00 What's up? (қазақша) 14.30 Дмитрий Ульянов, Мария Машкова «Идеальный враг» детективті телехикаясында 17.00 Тұсаукесер! «Саған сендім» телехикаясы 18.10 КИНО. Боб Хоскинс, Кристофер Ллойд «Кто подставил Кролика Роджера» комедиясында (қайталау) 20.00 Информбюро (қазақша/ орысша) 21.00 Тұсаукесер! «Ворон» түрік телехикаясы 21.50 КИНО. Жан Клод Ван Дамм «Универсальный солдат 2. Возвращение» фантастикалық боевиінде 23.40 «Ананди» үнді телехикаясы (қайталау) (қазақша) 01.30 Кел, татуласайық! (қазақша) 03.30 1001 анекдот (қазақша) 04.50 Әзіл студио (қазақша) КТК 07.00 ҚР ӘНҰРАНЫ 07.05 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау) 07.30 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы. С субтитрами на русском 08.20 «ЯСМИННИҢ ТАҒДЫРЫ», түрік телехикаясы. С субтитрами на русском 09.50 НОВОСТИ (повтор вечернего выпуска) 10.30 «БЕЗ ФИЛЬТРОВ» 11.50 «ЛЕКТОР», остросюжетный детектив (повтор) 13.50 «БЕГЛЯНКА-2», мелодрама (повтор) 16.00 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама 18.00 «СЕНСІЗ ӨТПЕС КҮНДЕРІМ». Өзбек телехикаясы. Тұсаукесер! С субтитрами на русском 19.30 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР 20.00 «КТКweb» 21.00 ВЕЧЕРНИЕ НОВОСТИ 21.35 «ДЕКОРАЦИЯ УБИЙСТВА», остросюжетный детектив (1-4 серия). В ролях: Александр Пашков, Мария Луговая, Сергей Барковский 01.25 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор) 02.10 «КТКweb» (қайталау) 02.55 «ӨМІР САБАҒЫ», өзбек телехикаясы (қайталау) 03.35 «ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ» 04.20- 04.50 КЕШКІ ЖАҢАЛЫҚТАР (қайталау) QAZSPORT KAZSPORT 5.30 Әнұран 5.35 «ОЛИМПИАДА ҚОРЫТЫНДЫСЫ». Арнайы репортаж 5.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ПЛАВАНИЕ. Прямой эфир 8.15 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ДЗЮДО. Квалификация	11.25 «Қоржында қос қола». Олимпиада қорытындысы. Арнайы репортаж 11.40 UEFA EURO 2020. Турнирдің барлық голдары 12.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ДЗЮДО. ФИНАЛ. Прямой эфир 15.45 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ПЛАВАНИЕ. Финал 19.15 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА 22.50 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ШОЛУ 23.40 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу 0.35 Әнұран balapan BALAPAN 7.00 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны 7.05 Анимация. Отандық / «Еркелер» 7.15 Анимация. Отандық / «Сәби» 7.30 Анимация. Отандық / «Пырақтар» 7.40 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая. 7.55 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби» 8.10 Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая. 8.35 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары» 9.00 Анимация. Отандық / «Еркетай» 9.15 Анимация. Отандық / «Көжектер» 9.25 «Клео мен Кукин» Мультхикая. 9.40 Тұсаукесер! «Расулдың хикаялары» ситкомы 10.00 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға» 10.20 Анимация. Отандық / «Балақайлар» 10.30 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы. 10.40 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус» 10.50 Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая. 11.10 Анимация. Отандық / «Дала ойындары» 11.20 «Винкстер клубы» Мультхикая. 11.50 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей» 12.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы 12.10 Анимация. Отандық / «Сәби» 12.30 «Көке» ситкомы 12.45 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені» 12.55 «Маймылдар мекені» Мультхикая. 13.20 Анимация. Отандық / «Еркелер» 13.30 Анимация. Отандық / «Әли мен Айя» 13.40 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар» 13.50 «Расулдың хикаялары» ситкомы 14.10 Анимация. Отандық / «Еркетай» 14.20 «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая. 14.45 «Достар» телехикаясы 15.20 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы» 15.35 Анимация. Отандық / «Көжектер» 15.45 «Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы. 15.55 Анимация. Отандық / «Балақайлар» 16.05 Анимация. Отандық / «Сәби» 16.25 «Ғарыштық рейнджерлер» Мультхикая.	16.55 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей» 17.05 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға» 17.25 «Тайоның бастан кешкендері» Мультхикая. 17.40 Анимация. Отандық / «Балапан және оның достары» 18.00 «Байқа, балақай!» танымдық жобасы. 18.10 Тұсаукесер! «Баданаму хикаялары» Мультхикая. 18.30 «Тәжірибе алаңы» танымдық бағдарламасы. 18.40 Анимация. Отандық / «Тынымсыз шөжелер» 18.50 «Венди» Мультхикая. 19.20 Анимация. Отандық / «Дала ойындары» 19.30 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар» 19.40 «Көке» ситкомы 20.00 Анимация. Отандық / «Қызғалдақтар мекені» 20.20 Тұсаукесер! «Супер Зак» Мультхикая. 20.45 «Табиғат таңғажайыптары» танымдық жобасы. 20.55 Анимация. Отандық / «Шахмат патшалығы» 21.05 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус» 21.15 Тұсаукесер! «Айдаһарлар. Шалғайдағы шытырман» Мультхикая. 21.40 Анимация. Отандық / «Күлкі іздеген Күнекей» 21.50 Анимация. Отандық / «Әл-Фараби» 22.00 «Өнертапқыш» танымдық жобасы 22.10 «Сикырлы бөлме» кешкі ертегі. 22.25 Анимация. Отандық / «Еркелер» 22.35 Анимация. Отандық / «Балақайлар» 22.45 «Маймылдар мекені» Мультхикая. 23.10 «Клео мен Кукин» Мультхикая. 23.25 Анимация. Отандық / «Әли мен Айя» 23.35 Анимация. «Көжектер» 23.45 Анимация. Отандық / «Су астындағы оқиға» 23.55 «Бесік жыры» – Әнұран 0.00 Эфирдің жабылуы TALIM TV TALIMTV 06.05 Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат 06.40 Рухани байлық 07.30 Семейный доктор 08.10 Ой-талқы 09.00 Фибратты ғұмырлар 09.40 «По душам» – Психологиялық бағдарлама 10.10 «Ерте, ерте, ертеде...» – Балалар уақыты 10.30 «Менің анам, менің әкем» – Ата-ана туралы сыр 10.50 Ем болсын 11.00 «Маңызды мәселе» – Қайталау 12.20 Syrym story 13.10 Ем болсын 13.20 «Тәлім TREND» – Отбасы психологиясы. мәселе мен шешім 14.00 Ем болсын 14.10 Қазақ спортының классикасы 14.50 Ем болсын 15.00 «Сырласайық» – Қайталау 16.00 «Үлкен үй-5» – телехикая 17.00 Ем болсын 17.10 «Баланы бала деменіз» – Балалар уақыты 17.30 Ем болсын 17.50 «Балалар сөзі – өсиет» – Терме 18.00 Кешкі әңгіме 19.10 Емен жарқын 20.00 «Маңызды мәселе» – Тікелей эфир 21.00 «Үлкен үй-5» – телехикая 22.00 Дара тіл 22.30 Orken style 23.00 Балалық шаққа саяхат 23.30 Айтыс – Fights
---	---	---	---	--

СЕНБІ 28 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

- 6.00 Қорытынды жаңалықтар/ Итоговые новости
7.30 Ура, каникулы! Тобот, Джеки Чан, Аспаз бен қой, Татонка
8.45 Ура, каникулы! Маша и медведь
9.15 Ура, каникулы!
11.00 Обо всем без купюр (ориг.)
11.35 Pararazzi (ориг.)
12.05 Алматы кеші
13.00 Almaty BALA FEST
14.00 IQ Almaty
15.00 Цикл документальных фильмов «Алматы. Эра Независимости»
15.30 Женский киноклуб
19.30 Концерт
21.00 Мужской киноклуб
23.00 Сәуле-ғұмыр (ориг.)
0.00 Үздік әзілдер
1.00 Сәуле-ғұмыр
1.35 Шешімі бар
2.20 Өмір иірімі
3.40 Әсем әуен
4.40 Алматы кеші
5.55 Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

- 6.00 Әнұран
6.05 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2013 ж.)
6.25 «Ғасырлар үні»
7.10 AQRARAT
7.50 «Сырлы сахна».
8.25 «БЕЙМӘЛІМ ӘЛЕМ». Деректі фильм. (АҚШ, 2019 ж.)
9.15 «Ауыл жұлдыздары». Телехикая. (2019 ж.)
10.00 «Ғашықтық дерті». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
12.00 «Ән мен әнші»
13.40 «Ұлы дала комедиясы». Көркем фильм (Қазақстан, 2018 ж.)
15.45 Дисней ұсынады. «Қазыналы ғаламшар». Мультфильм (АҚШ, 2002 ж.)
17.10 «DARYN». Телеолимпиада
18.00 «ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00 «MÁSELE». Әлеуметтік-сараптамалық бағдарлама. Тікелей эфир
20.40 «Әзіл әлемі»
22.30 «ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами)
23.30 «ТРАНСФОРМЕРЛЕР. АЙДЫҢ ҚАРАҒЫ БЕТІ» Көркем фильм (АҚШ, 2011 ж.)
2.00 «Másele». Әлеуметтік-сараптамалық бағдарлама.
2.40 «Ауылдастар».
3.05 «Ғасырлар үні»
3.40 Әнұран

ХАБАР

- 6.00 ҚР Әнұраны
6.00 Кел, шырқайық!
7.30 «Өзін-өзі тану»
7.40 Телесериал.
«Чужое гнездо»
10.00 «Tangy fresh»

- 11.00 Телесериал.
«Полигон»
14.00 Телехикая марафоны.
«Қарлығаш уя салғанда 2»
16.00 Телехикая марафоны.
«Зәуре»
17.45 «Хит жазамыз»
19.15 Жұлдызды жекпе-жек
21.00 Ақпарат арнасы
«7 күн»
сараптамалық бағдарламасы (ориг.)
22.00 Кино.
«Балуан Шолақ»
0.15 «Әсем әуен»
2.00 ҚР Әнұраны

АСТАНА

- 6.00 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
6.30 «Күлдірген» әзіл-сықақ бағдарламасы
7.00 «Үздік әзілдер»
8.00 М/ф «Маша и медведь»
9.50 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
11.20 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
12.20 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.00 Х/ф «Танцор диско» (Индия, 1982)
18.00 «Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00 Үздік әндер
20.25 «100 сұхбат» бағдарламасы Loto 6/49.
20.55 Прямой эфир
21.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55 «Үздік әндер»
2.40 «Azil keshi» бағдарламасы
4.10 Той жыры
4.40 «KazNet» ғаламторға шолу
5.00 «Үздік әзілдер»
5.30 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы

7-КАНАЛ

- 06.00 Т/п «Гу-гулет»
06.30 Т/п «Айна-online»
07.30 Скetchком «Q-елі»
08.30 Т/п «Япырай»
09.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 Т/п «Регина+1»
12.00 Т/п «Орёл и решка»
13.00 Шоу «Ну-ка, все вместе!»
15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.00 Т/х «Барлау»
17.50 Скetchком «Q-елі»
18.15 Т/х «Зың-зың Күлпәш»
20.00 Шоу «Маска» 2 сезон
23.00 «Jaidarman» Премьера!
00.20 Х/ф «Игра Эндера»
02.40 Т/п «Япырай»
03.00 Скetchком «Q-елі»
04.00 Т/п «Гу-гулет»
05.00 Т/п «Айна-online»
05.30 Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

- 05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00 Ризамын (қазақша)
06.50 Әзілдер күнделігі (қазақша)
07.30 Бауыржан шоу (қазақша)
08.10 Информбюро (қайталау)

- 09.15 Tennis show (қайталау)
09.30 Готовим с Адель (қайталау)
10.00 Тәтті шоу (қазақша)
11.00 Тұсаукесер! «Өмір сахнасы» деректі фильмі
11.40 «Аладдин» мультхикаясы (қазақша)
13.00 «Лило и Стич» мультхикаясы (орысша)
14.00 «Три богатыря и наследница престола» анимациялық фильмі
15.50 КИНО. Хью Лори, Джина Дэвис «Стюарт Литтл 2» комедиясында
17.30 КИНО. Идрис Эльба, Бейонсе «Одержимость» триллерінде
19.50 КИНО. Харрисон Форд «Паутина лжи» триллерінде
22.20 КИНО. Мила Йовович «Обитель зла» фантастикалық боевикінде
00.30 «Экстрасенсы против детективов» мистикалық шоу
02.00 «Ян Гуйфей» телехикаясы (қазақша)
02.40 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері (қазақша)
03.30 1001 анекдот (қазақша)
05.00 Әзіл студио (қазақша)

КТК

- 07.00 ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05 «ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
07.50 «ҮЛКЕН ҮЙ-3», телехикая
08.30 «БАСТЫ РӨЛДЕ»
09.00 «КТК-да ҚАБАТОВ»
10.20 «ЮМОРИНА»
12.00 «ДЕКОРАЦИЯ УБИЙСТВА», остросюжетный детектив (повтор)
16.00 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехикаясы
18.30 «МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ»
19.20 «АҚ ТІЛЕК» Құдайберген Бекіштің ән-шауы
21.00 «О ЧЕМ НЕ РАССКАЖЕТ РЕКА», мелодрама. В ролях: Лянка Грыу, Евгений Олейник
00.50 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
02.20 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехикаясы (қайталау)
03.30-
04.30 «КТК-да ҚАБАТОВ» (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

- 5.30 Әнұран
5.35 «ОЛИМПИАДА ҚОРЫТЫНДЫСЫ». Арнайы репортаж
5.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ПЛАВАНИЕ. Прямой эфир
8.40 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. «Доп дода». қорытынды бағдарлама

- 9.30 ВЕЛОСПОРТ. «ТУР АЛМАТЫ». Прямой эфир
13.35 «ОЛИМПИАДА ҚОРЫТЫНДЫСЫ». Арнайы репортаж
13.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ПЛАВАНИЕ. Прямой эфир
17.45 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ДЗЮДО. Квалификация
20.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ДЗЮДО. ФИНАЛ
23.45 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ШОЛУ
0.35 Әнұран

balapan BALAPAN

- 7.00 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
7.15 «Миканың күнделігі» Мультхикая.
7.45 Анимация. Отандық / «Пырақтар»
8.00 Анимация. Отандық / «Көңілді көліктер»
8.10 «Түрлі текшелер» Мультхикая.
8.20 «Көртышқан мен панда» Мультхикая.
8.45 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
9.10 Анимация. Отандық / «Ағаш ат»
9.30 «Смайтиктер» Мультхикая.
9.50 «Сықырлы ас үй» Мультхикая.
10.00 Анимация. Отандық / «Ертемір»
10.10 Анимация. Отандық / «Менің елім»
10.20 Анимация. Отандық / «Сықырлы тас»
10.30 Анимация. Отандық / «Ақылды тентектер»
10.45 «Айдаһар Дигби» Мультхикая.
11.00 Анимация. Отандық / «Глобус»
11.10 «Табиғат мектебі» танымдық бағдарламасы
11.40 Анимация. Отандық / «Суперкөлік Самұрық»
11.55 Анимация. Отандық / «Қызыл мен Күлгін»
12.10 «Көртышқан мен панда» Мультхикая.
12.35 «Сезім қаласы» Ойын-сауықтық бағдарламасы
13.10 «Пороро» Мультхикая.
13.40 «Венди» Мультхикая.
14.10 «Теңбіл доп» телехикаясы.
14.50 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
15.00 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
15.10 Анимация. Отандық / «Бабалар ізі»
15.20 «Құпия кітап» ситкомы.
15.45 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
16.05 Анимация. Отандық / «Көңілді көліктер»
16.15 «Мисс Кәусар» танымдық бағдарламасы.
16.25 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
16.35 Анимация. Отандық / «Менің елім»
16.50 Анимация. Отандық / «Сықырлы кітаптар»
17.00 «Айгөлек» музыкалық бағдарламасы

- 17.10 Анимация. Отандық / «Пырақтар»
17.30 «Смайтиктер» Мультхикая.
17.50 «Табиғат сақшылары» ситкомы
18.15 Анимация. Отандық / «Суперкөлік Самұрық»
18.35 Анимация. Отандық / «Ертемір»
18.45 Анимация. Отандық / «Менің елім»
18.55 Анимация. Отандық / «Сықырлы тас»
19.05 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
19.15 «Табиғат мектебі» танымдық бағдарламасы
19.45 Анимация. Отандық / «Қызыл мен Күлгін»
20.00 «Трансформерлер. құтқарушы боттар» Мультхикая.
20.20 «Достық – жеңілмейтін күш» Мультхикая.
20.40 Анимация. Отандық / «Ақылды тентектер»
20.55 Анимация. Отандық / «Қалалар мен балалар»
21.00 Анимация. Отандық / «Бабалар ізі»
21.10 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
21.30 «Мисс Кәусар» танымдық бағдарламасы.
21.40 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Қобыланды»
21.50 «Айгөлек» музыкалық бағдарламасы
22.00 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
22.10 «Сықырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.20 «Түрлі текшелер» Мультхикая.
22.30 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
22.40 «Миканың күнделігі» Мультхикая.
23.10 Анимация. Отандық / «Суперкөлік Самұрық»
23.25 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
23.35 Анимация. Отандық / «Ағаш ат»
23.55 «Бесік жыры» – Әнұран
0.00 Эфирдің жабылуы

TALIM TV

TALIMTV

- 06.05 Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат
06.40 Рухани байлық
07.30 Балалық шаққа саяхат
08.10 Ғибратты ғұмырлар
09.00 «Тәтті time» – Аспаз уақыты
09.40 ОңLine
10.10 Біздің жанұя
10.30 «Саморазвитие» – Маржан коуч
10.50 Ем болсын
11.00 «Маңызды мәселе (Архив)» – Қайталау
12.20 Ой-талқы
13.10 Ем болсын
13.20 «Құшақ» – Деректі фильм
14.00 Ем болсын
14.10 Емен жарқын
14.50 Ем болсын
15.00 «Сырласайық» (Архив) – Қайталау
16.00 «Өтелмес борыш» – Қысқа метражды фильм
16.30 Проза параграфы
17.00 Ем болсын
17.10 Тамашаліке
17.30 Ем болсын
17.50 «Бабалар сөзі – өсиет» – Терме
18.00 «Дода» – Художественный фильм
20.00 Қазақы әңгіме
21.00 25 сағат
22.00 Talim Speakers
23.00 «Summary 100 кітап»
23.30 Жақсы кино

ЖЕКСЕНБІ
29 ТАМЫЗ

Almaty TV АЛМАТЫ

6.00 Әсем әуен
7.00 Ура, каникулы!
Тобот, Джеки Чан,
Аспаз бен қой,
Татонка
9.00 Ура, каникулы!
11.00 Алматынские истории
11.30 Almaty BALA FEST
12.30 Үздік әзілдер
13.30 Бәрі біледі
14.00 Жаңа жоба!
Бақытты отбасы
14.35 Женский кино клуб
18.35 Әсем әуен
19.00 IQ Almaty
20.00 Д/Ф. Қалам ғұмыр
20.35 Әсем әуен
21.00 Алматы кеші
22.00 Шынайы Ақберенмен
22.35 Мужской кино клуб
0.25 Мужской кино клуб
2.15 Алматынские истории
2.35 Сәуле-ғұмыр
3.20 Өмір иірімі
4.40 Алматы кеші
5.55 Әнұран

QAZAQSTAN QAZAQSTAN

6.00 Әнұран
6.05 «Қазақ даласының құпиялары». Деректі фильм. («Qazaqstan» Ұлттық телеарнасы, 2013 ж.)
6.35 «Tolagai».
7.35 «KYMIC KÖMEI».
Ұлттық музыкалық-танымдық (бағдарлама)
8.25 «БЕЙМӨЛІМ ӘЛЕМ». Деректі фильм. (АҚШ, 2019 ж.)
9.15 «Ауыл жұлдыздары». Телехикая. (2019 ж.)
10.00 «Ғашықтық дерті». Телехикая (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
12.00 «Әзіл әлемі»
13.30 «Сандыбад. жеті теңіз анызы». Мультфильм (АҚШ, 2003 ж.)
14.45 «Үмітінді үзбе». Көркем фильм (Қазақстан, 2013 ж.)
16.15 Қуандық Рахымның концерті
17.35 «СЕМЕЙ ПОЛИГОНЫНЫҢ ЖАБЫЛҒАНЫНА – 30 ЖЫЛ». Арнайы жоба
18.00 «ҒАШЫҚТЫҚ ДЕРТІ». Телехикая. (Түркия, 2016-2017 ж.ж.)
20.00 «АРТА». Сараптамалық бағдарлама. Тікелей эфир
20.50 «Жүзден жүйрік»
22.30 «ЖАТ МЕКЕН». Телехикая. (Түркия, 2020 ж.) (с субтитрами)
23.20 «ТРАНСФОРМЕРЛЕР. ЖОЙЫЛУ ДӘУІРІ». Көркем фильм (АҚШ, Қытай, Гонконг, 2014 ж.)
1.55 «Арта». Сараптамалық бағдарлама.
2.45 «Күміс көмей». Ұлттық музыкалық-танымдық бағдарлама
3.30 Әнұран

ХАБАР

Семей ядролық полигонының жабылған күні

6.00 ҚР Әнұраны
6.00 Кел, шырқайық!
7.20 «Самопознание»
7.30 Телесериал.
«Чужое гнездо»

9.30 Жұлдызды жекпе-жек
10.30 «Хронограф 2021»
11.00 Марафон телесериала.
«Полигон»
14.30 Телехикая марафоны.
«Алпыстан асып барамын»
17.45 «Ән әлемі»
18.30 «Мәжіліс.kz»
19.00 «Aitystar»
21.00 Информационный канал – аналитическая программа «7 күн»
22.00 Кино. «Қазақ хандығы. Алмас қылыш»
0.45 «Әсем әуен»
1.30 «Pro SPORT»
2.00 ҚР Әнұраны

АСТАНА

6.00 Қаламгер
6.30 «Үздік әзілдер»
8.00 М/ф «Маша и медведь»
10.00 ТелеBingo.
Прямой эфир
10.25 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
12.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
13.00 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
14.50 Х/ф «Аким» (Казахстан, 2019)
17.40 «Алдараспан»
18.00 «Тағдырым жазылған күн» түрік телехикаясы
20.00 Үздік әндер
20.45 Аялы алақан
21.00 «Қара ниет 2» түрік телехикаясы
22.00 «Үзілген моншақ» үнді телехикаясы
23.25 «Хон Гиль Дон» корей телехикаясы
0.55 «Bas times» бағдарламасы
2.05 «Үздік әндер»
3.30 «KazNet» ғаламторға шолу
3.50 «Өзілстан» жасырын камера
4.10 «Ән мен әзіл» концерттік бағдарламасы
5.10 «Үздік әзілдер»

7-КАНАЛ

06.00 Т/п «Гу-гулет»
06.30 Т/п «Айна-online»
07.30 Скetchком «Q-елі»
08.30 Т/п «Япырай»
09.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
10.00 Скetchком «Q-елі»
10.30 Т/п «Орел и решка»
11.3 Х/ф «Предок»
13.10 Х/ф «Розовая пантера 2»
15.00 Т/х «Мезгілсіз сезім»
16.00 К/ф «От пен су»
18.20 Скetchком «Q-елі»
18.40 Т/х «ҰЛЫ ДАЛА ЖАНҰЯСЫ»
19.40 «Jaidarman»
21.00 Х/ф «Человек ноября»
23.00 Т/с «Разведка»
00.50 Х/ф «Розовая пантера 2»
02.40 К/ф «От пен су»
05.00 Т/п «Айна-online»
05.30 Т/п «Қуырдақ»

31-КАНАЛ

05.58 ҚР ӘНҰРАНЫ
06.00 Ризамын (қазақша)
06.30 Әзілдер күнделігі (қазақша)
07.10 Бауыржан шоу (қазақша)
07.50 Тәтті шоу (қазақша)
08.50 Тұсаукесер!
«Өмір Сахнасы» деректі фильмі (қайталау)
09.30 Готовим с Адель

10.00 Tennis show
10.20 What's up? (қазақша)
11.30 «Аладдин» мультхикаясы (қазақша)
12.00 «Лило и Стич» мультхикаясы (орысша)
13.20 КИНО. Дәрил Ханна «Воссоединение семейки Адамс» фантастикалық комедиясында
15.20 КИНО. Идрис Эльба, Бейонсе «Одержимость» триллерінде (қайталау)
17.50 КИНО. Жан Клод Ван Дамм «Универсальный солдат 2. Возвращение» фантастикалық боевиінде (қайталау)
19.30 КИНО. Киану Ривз «Джон Уик 3» боевиінде
22.00 КИНО. Мила Йовович «Обитель зла 2» фантастикалық боевиінде
00.00 «Экстрасенсы против детективов» мистикалық шоу
01.30 «Ян Гуйфей» телехикаясы (қазақша)
02.10 Алдараспан, Нысана, Шаншар әзілдері (қазақша)
3.30 1001 анекдот (қазақша)
05.00 Әзіл студио (қазақша)

КТК

07.00 ҚР ӘНҰРАНЫ
07.05 «ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ»
07.50 «АҚ ТІЛЕК», ән-шашу (қайталау)
09.20 «ЮМОРИНА»
11.50 «О ЧЕМ НЕ РАССКАЖЕТ РЕКА», мелодрама (повтор)
16.00 «АТАЛАР СӨЗІ», өзбек телехикаясы
18.00 «ШАНШАР»
21.00 «ПОЧТИ ВСЯ ПРАВДА», мелодрама. В ролях: Алина Сергеева, Сергей Стрельников
01.00 «АКИМ», казахстанское кино. В главной роли Нуртас Адамбай
02.45 «НЕ ПАРА», детективная мелодрама (повтор)
03.25-04.10 «ӘЙЕЛ ҚЫРЫҚ ШЫРАҚТЫ» (қайталау)

QAZSPORT KAZSPORT

7.00 Әнұран
7.05 «САМБОШЫЛАР ЕЛ КУБОГЫН САРАПҚА САЛДЫ». Арнайы репортаж
7.25 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ДЗЮДО. Квалификация. Прямой эфир
9.30 ВЕЛОСПОРТ. «ТУР АЛМАТЫ». Прямой эфир
13.25 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020.

ДЗЮДО. ФИНАЛ. Прямой эфир
16.55 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ПЛАВАНИЕ
19.30 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА
23.05 ЛЕТНИЕ ПАРАЛИМПИЙСКИЕ ИГРЫ ТОКЮ 2020. ШОЛУ
23.55 ФУТБОЛ. UEFA EURO 2020. Қорытынды шолу
0.50 Әнұран

balapan BALAPAN

7.00 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұраны
7.05 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
7.15 «Миканың күнделігі» Мультхикая.
7.45 Анимация. Отандық / «Пырақтар»
8.00 Анимация. Отандық / «Көңілді көліктер»
8.10 «Түрлі текшелер» Мультхикая.
8.20 «Кертышқан мен панда» Мультхикая.
8.45 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
9.10 Анимация. Отандық / «Ағаш ат»
9.30 «Смайтиктер» Мультхикая.
9.50 «Сиқырлы ас үй» Мультхикая.
10.00 «Көңілді жексенбі» отбасылық сайысы.
10.30 Анимация. Отандық / «Ақылды тентектер»
10.45 «Айдаһар Дигби» Мультхикая.
11.00 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
11.10 «Табиғат мектебі» танымдық бағдарламасы
11.40 Анимация. Отандық / «Суперкөлік Самұрық»
11.55 Анимация. Отандық / «Қызыл мен Күлгін»
12.10 «Кертышқан мен панда» Мультхикая.
12.35 «Сезім қаласы» Ойын-сауықтық бағдарламасы
13.10 «Пороро» Мультхикая.
13.40 «Венди» Мультхикая.
14.10 «Теңбіл доп» телехикаясы.
14.50 Анимация. Отандық / «Дала ойындары»
15.00 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
15.10 Анимация. Отандық / «Бабалар ізі»
15.20 «Құпия кітап» ситкомы.
15.45 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
16.05 Анимация. Отандық / «Көңілді көліктер»
16.15 «Мисс Кәусар» танымдық бағдарламасы.
16.25 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
16.35 Анимация. Отандық / «Менің елім»
16.50 Анимация. Отандық / «Глобус»
17.00 «Айгөлек» музыкалық бағдарламасы
17.10 Анимация. Отандық / «Пырақтар»
17.30 «Смайтиктер» Мультхикая.

17.50 ВВС ұсынады. «Сүйкімді күшіктер мен марғаулар» деректі фильмі.
18.35 Анимация. Отандық / «Ертемір»
18.45 Анимация. Отандық / «Менің елім»
18.55 Анимация. Отандық / «Сиқырлы тас»
19.05 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
19.15 «Табиғат мектебі» танымдық бағдарламасы
19.45 Анимация. Отандық / «Қызыл мен Күлгін»
20.00 «Трансформерлер. құтқарушы боттар» Мультхикая.
20.20 «Достық – жеңілмейтін күш» Мультхикая.
20.40 Анимация. Отандық / «Ақылды тентектер»
20.55 Анимация. Отандық / «Қалалар мен балалар»
21.00 Анимация. Отандық / «Бабалар ізі»
21.10 Анимация. Отандық / «Ойыншықтар»
21.30 «Мисс Кәусар» танымдық бағдарламасы.
21.40 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Қобыланды»
21.50 «Айгөлек» музыкалық бағдарламасы
22.00 Анимация. Отандық / «Кемпірқосақ»
22.10 «Сиқырлы бөлме» кешкі ертегі.
22.20 «Түрлі текшелер» Мультхикая.
22.30 Анимация. Отандық / «Ырысты ыдыстар»
22.40 «Миканың күнделігі» Мультхикая.
23.10 Анимация. Отандық / «Суперкөлік Самұрық»
23.25 Тұсаукесер! Анимация. Отандық / «Глобус»
23.35 Анимация. Отандық / «Ағаш ат»
23.55 «Бесік жыры» – Әнұран
0.00 Эфирдің жабылуы

TALIM TV

TALIMTV

06.05 Сүбелі сөз (Қазақша) – сұхбат
06.40 Рухани байлық
07.30 Балалық шаққа саяхат
08.10 Емен-жарқын
09.00 Тәтті time – Аспаз уақыты
09.40 Айтыстар. Алтын қор
10.10 «Баланы бала деменіз» – Балалар уақыты
10.30 Orken style
10.50 Ем болсын
11.00 «Маңызды мәселе (Архив)» – Қайталау
12.20 Ғибратты ғұмырлар
13.10 Ем болсын
13.20 Өнер қырандары
14.00 Ем болсын
14.10 Talim History
14.50 Ем болсын
15.00 «Сырласайық» (Архив) – Қайталау
16.00 Қазақ спортының классикасы
16.30 Әжемнің әңгімесі
17.00 Ем болсын
17.10 Проза параграфы
17.30 Ем болсын
17.50 «Бабалар сөзі – өсиет» – Терме
18.00 «Ғибратты саяхат – Индонезия»
19.00 «Қажымұқан» – Мультфильм
19.30 Пруст сауалнамасы
20.00 «Тәлім TREND» – дебат
21.00 Қышқыл – Мысқыл
21.30 Айтыс – фойтс
22.00 Talim Speakers
23.00 Repost times
23.30 «Сырласайық» Психологиялық бағдарламасы

ДҮЙСЕНБІ
23 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

2.00	Телеканал «Доброе утро» 6+
5.00	Новости
5.05	Телеканал «Доброе утро» 6+
6.15	«Поле чудес» 16+
7.15	«Жить здорово!» 16+
8.05	«Модный приговор» 6+
9.00	Новости
9.25	«Время покажет» 16+
12.00	Новости (с субтитрами)
12.30	«Давай, поженимся!» 16+
13.15	«Мужское / Женское» 16+
14.00	«Время покажет» 16+
15.00	Вечерние новости (с субтитрами)
15.40	«На самом деле» 16+
16.35	Новости (с субтитрами)
16.50	«Пусть говорят» 16+
18.00	Екатерина Вилкова, Елена Панова, Марьяна Спивак, Сергей Пускепалис в многосерийном фильме «Шифр» 16+
20.10	«Вечерний Ургант» 16+
20.45	К 100-летию Якова Костюковского. «Бриллиантовая ручка короля комедии» 12+
21.40	«Время покажет» 16+
0.00	Новости
0.05	«Время покажет» 16+
0.50	«Мужское / Женское» 16+

НТВ-МИР

6.00	«Утро. Самое лучшее».
7.25	«Чрезвычайное происшествие».
8.00	«Сегодня».
8.25	Максим Аверин, Денис Рожков, Мария Болтнева, Виктория Тарасова в детективном сериале «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«Скандалисты», «Няня» (начало).
10.00	«Сегодня».
10.25	Сериал. «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ». «Няня» (продолжение), «Мечта», «Я – табуретка».
13.00	«Сегодня».
13.25	«Чрезвычайное происшествие».
14.00	«Место встречи».
16.00	«Сегодня».
16.30	«ДНК».
17.40	«ДНК».
18.40	Андрей Смирнов, Александр Панкратов-Чёрный, Евгений Миллер, Анна Васильева в остросюжетном сериале «ДИНОЗАВР-2». 1-я серия (начало).
19.00	«Сегодня».
19.45	Сериал. «ДИНОЗАВР-2». 1-я серия (продолжение), 2-я серия.
21.25	Константин Юшкевич, Вадим Андреев, Инга Оболдина в детективном сериале «БАЛАБОЛ-4». «Мы ещё встретимся».
23.35	«Сегодня».
23.45	Эдуард Флёров, Николай Козак, Михаил Горевой, Елена Полякова, Михаил Павлик в детективном сериале «ЛЕГАВЫЙ». 9-я и 10-я серии.
1.40	Игорь Лифанов, Марина Баева, Артём Мазунов в детективном сериале «ДИКИЙ-3».
	«Фальшивомонетчики», «Гастармафия».
5.15	«Живая еда» с Сергеем Малозёмовым».

СЕЙСЕНБІ
24 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

2.00	Телеканал «Доброе утро» 6+
4.00	Выборы-2021
5.00	Новости
5.05	Телеканал «Доброе утро» 6+
6.15	«Пусть говорят» 16+
7.15	«Жить здорово!» 16+
8.05	«Модный приговор» 6+
9.00	Новости
9.25	«Время покажет» 16+
12.00	Новости (с субтитрами)
12.30	«Давай, поженимся!» 16+
13.15	«Мужское / Женское» 16+
14.00	«Время покажет» 16+
15.00	Вечерние новости (с субтитрами)
15.40	«На самом деле» 16+
16.35	Новости (с субтитрами)
16.50	«Пусть говорят» 16+
18.00	«Время».
18.30	«Шифр». Многосерийный фильм 16+
20.10	«Вечерний Ургант» 16+
20.45	«Маргарита Терехова. Одна в Зазеркалье» 12+

21.40	«Время покажет» 16+
0.00	Новости
0.05	«Время покажет» 16+
0.50	«Мужское / Женское» 16+

НТВ-МИР

6.00	«Утро. Самое лучшее».
7.25	«Чрезвычайное происшествие».
8.00	«Сегодня».
8.22	Максим Аверин, Денис Рожков, Мария Болтнева, Виктория Тарасова в детективном сериале «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«Присяжный», «Война» (начало).
10.00	«Сегодня».
10.25	Сериал. «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ». «Война» (продолжение), «Поджог», «В огне».
13.00	«Сегодня».
13.25	«Чрезвычайное происшествие».
14.00	«Место встречи».
16.00	«Сегодня».
16.30	«ДНК».
17.40	«ДНК».
18.40	Андрей Смирнов, Александр Панкратов-Чёрный, Евгений Миллер, Анна Васильева в остросюжетном сериале «ДИНОЗАВР-2». 3-я серия (начало).
19.00	«Сегодня».
19.45	Сериал. «ДИНОЗАВР-2». 3-я серия (продолжение), 4-я серия.
21.25	Константин Юшкевич, Вадим Андреев, Инга Оболдина в детективном сериале «БАЛАБОЛ-4». «Брат за брата».
23.40	«Сегодня».
23.55	Эдуард Флёров, Николай Козак, Михаил Горевой, Елена Полякова, Михаил Павлик в детективном сериале «ЛЕГАВЫЙ». 11-я и 12-я серии.
1.45	Игорь Лифанов, Марина Баева, Артём Мазунов в детективном сериале «ДИКИЙ-3». «Без тормозов», «Ищу тебя».
5.20	«Чудо техники».

СӘРСЕНБІ
25 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

2.00	Телеканал «Доброе утро» 6+
4.00	Выборы-2021
5.00	Новости
5.05	Телеканал «Доброе утро» 6+
6.15	«Пусть говорят» 16+
7.15	«Жить здорово!» 16+
8.05	«Модный приговор» 6+
9.00	Новости
9.25	«Время покажет» 16+
12.00	Новости (с субтитрами)
12.30	«Давай, поженимся!» 16+
13.15	«Мужское / Женское» 16+
14.00	«Время покажет» 16+
15.00	Вечерние новости (с субтитрами)
15.40	«На самом деле» 16+
16.35	Новости (с субтитрами)
16.50	«Пусть говорят» 16+
18.00	«Время».
18.30	«Шифр». Многосерийный фильм 16+
20.10	«Вечерний Ургант» 16+
20.45	«Георгий Данелия. Небеса не обманешь» 16+
21.40	«Время покажет» 16+
0.00	Новости
0.05	«Время покажет» 16+
0.50	«Мужское / Женское» 16+

НТВ-МИР

6.00	«Утро. Самое лучшее».
7.25	«Чрезвычайное происшествие».
8.00	«Сегодня».
8.25	Максим Аверин, Денис Рожков, Мария Болтнева, Виктория Тарасова в детективном сериале «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«Зануда», «Эскулап» (начало).
10.00	«Сегодня».
10.25	Сериал. «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«Эскулап» (продолжение), «Сумасшедшие деньки», «Сокровища Тибета».
13.00	«Сегодня».
13.25	«Чрезвычайное происшествие».
14.00	«Место встречи».
16.00	«Сегодня».
16.30	«ДНК».
17.40	«ДНК».
18.40	Андрей Смирнов, Александр Панкратов-Чёрный, Евгений Миллер, Анна Васильева в остросюжетном сериале «ДИНОЗАВР-2». 5-я серия (начало).

19.00	«Сегодня».
19.45	Сериал. «ДИНОЗАВР-2». 5-я серия (продолжение), 6-я серия.
21.25	Константин Юшкевич, Вадим Андреев, Инга Оболдина в детективном сериале «БАЛАБОЛ-4». «Шансон на крови».
23.40	«Сегодня».
23.55	Эдуард Флёров, Николай Козак, Михаил Горевой, Елена Полякова, Михаил Павлик в детективном сериале «ЛЕГАВЫЙ». 13-я и 14-я серии.
1.45	Игорь Лифанов, Марина Баева, Артём Мазунов в детективном сериале «ДИКИЙ-3». «Сила убеждения», «Дебет-кредит».
5.20	«Их нравы».

БЕЙСЕНБІ
26 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

2.00	Телеканал «Доброе утро» 6+
4.00	Выборы-2021
5.00	Новости
5.05	Телеканал «Доброе утро» 6+
6.15	«Пусть говорят» 16+
7.15	«Жить здорово!» 16+
8.05	«Модный приговор» 6+
9.00	Новости
9.25	«Время покажет» 16+
12.00	Новости (с субтитрами)
12.30	«Давай, поженимся!» 16+
13.15	«Мужское / Женское» 16+
14.00	«Время покажет» 16+
15.00	Вечерние новости (с субтитрами)
15.40	«На самом деле» 16+
16.35	Новости (с субтитрами)
16.50	«Пусть говорят» 16+
18.00	«Время».
18.30	«Шифр». Многосерийный фильм 16+
20.10	«Вечерний Ургант» 16+
20.45	К 125-летию Фаины Раневской. «Красота – страшная сила» 12+
21.35	«Время покажет» 16+
0.00	Новости
0.05	«Время покажет» 16+
0.45	«Мужское / Женское» 16+

НТВ-МИР

6.00	«Утро. Самое лучшее».
7.25	«Чрезвычайное происшествие».
8.00	«Сегодня».
8.25	Максим Аверин, Денис Рожков, Владимир Фекленко, Виктория Тарасова в детективном сериале «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«По совести», «Цемент» (начало).
10.00	«Сегодня».
10.25	Сериал. «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ». «Цемент» (продолжение), «Офисный планктон», «Папаша».
13.00	«Сегодня».
13.25	«Чрезвычайное происшествие».
14.00	«Место встречи».
16.00	«Сегодня».
16.30	«ДНК».
17.40	«ДНК».
18.40	Андрей Смирнов, Александр Панкратов-Чёрный, Евгений Миллер, Анна Васильева в остросюжетном сериале «ДИНОЗАВР-2». 7-я серия (начало).
19.00	«Сегодня».
19.45	Сериал. «ДИНОЗАВР-2». 7-я серия (продолжение), 8-я серия.
21.25	Константин Юшкевич, Вадим Андреев, Инга Оболдина в детективном сериале «БАЛАБОЛ-4». «Почём у вас мусор?».
23.40	«Сегодня».
23.55	Эдуард Флёров, Николай Козак, Михаил Горевой, Елена Полякова, Михаил Павлик в детективном сериале «ЛЕГАВЫЙ». 15-я и 16-я серии.
1.45	Игорь Лифанов, Марина Баева, Артём Мазунов в детективном сериале «ДИКИЙ-3». «Ромео и Джульета», «Парфюмер».
5.20	«Большие родители».

ЖҰМА
27 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

2.00	Телеканал «Доброе утро» 6+
4.00	Выборы-2021
5.00	Новости
5.05	Телеканал «Доброе утро» 6+
6.15	«Пусть говорят» 16+

7.15	«Жить здорово!» 16+
8.05	«Модный приговор» 6+
9.00	Новости
9.25	«Время покажет» 16+
12.00	Новости (с субтитрами)
12.30	«Давай, поженимся!» 16+
13.15	«Мужское / Женское» 16+
14.00	«Время покажет» 16+
15.00	Вечерние новости (с субтитрами)
15.40	«На самом деле» 16+
16.35	Новости (с субтитрами)
16.50	«Поле чудес» 16+
18.00	«Время».
18.30	Премьера. Музыкальный фестиваль «Жара» в Москве.
	Гала-концерт 12+
20.15	«Вечерний Ургант» 16+
21.05	Документальный фильм «Наполеон: Путь императора» 12+
22.35	Наталья Медведева, Никита Панфилов, Ирина Гринёва, Гарик Харламов в комедии «30 свиданий» 16+
0.10	Игорь Петренко, Алена Бабенко, Богдан Ступка в фильме Павла Чухрая «Водитель для Веры» 16+
2.10	«Наедине со всеми» 16+

НТВ-МИР

6.00	«Утро. Самое лучшее».
7.25	«Чрезвычайное происшествие».
8.00	«Сегодня».
8.25	Максим Аверин, Денис Рожков, Владимир Фекленко, Виктория Тарасова в детективном сериале «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ».
	«Ноябрь», «Собачник» (начало).
10.00	«Сегодня».
10.25	Сериал. «ГЛУХАРЬ. ВОЗВРАЩЕНИЕ». «Собачник» (продолжение), «Другой», «Когтистый зверь».
13.00	«Сегодня».
13.25	«Чрезвычайное происшествие».
14.00	«Место встречи».
16.00	«Сегодня».
16.30	«ДНК».
17.40	«Жди меня».
18.35	Андрей Смирнов, Александр Панкратов-Чёрный, Евгений Миллер, Анна Васильева в остросюжетном сериале «ДИНОЗАВР-2». 9-я серия (начало).
19.00	«Сегодня».
19.45	Сериал. «ДИНОЗАВР-2». 9-я серия (продолжение), 10-я серия (заключительная).
21.20	Константин Юшкевич, Вадим Андреев, Инга Оболдина в детективном сериале «БАЛАБОЛ-4». «Подстава».
23.25	«Своя правда» с Романом Бабаевым.
1.20	Игорь Лифанов, Марина Баева, Артём Мазунов в детективном сериале «ДИКИЙ-3». «Старый враг», «Золото мафии».
5.00	«Прокурорская проверка».

СЕНБІ
28 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

3.00	Телеканал «Доброе утро. Суббота» 6+
6.45	«Слово пастыря» 6+
7.00	Новости
7.05	«На дачу!» с Наташей Барбее 6+
7.55	«Видели видео?» 6+
9.00	Новости
9.05	«Видели видео?» 6+
10.15	Ко дню рождения Натальи Гундаревой. «О том, что не случилось» 12+
11.05	К 125-летию Фаины Раневской. «Красота – страшная сила» 12+
11.55	Данила Козловский, Олег Меньшиков, Светлана Иванова, Владимир Меньшов в фильме «Легенда №17» 12+
14.05	«Кто хочет стать миллионером?» с Дмитрием Дибровым 12+
15.25	«Сегодня вечером» 16+
18.00	«Время».
18.20	«Клуб Веселых и Находчивых». Встреча выпускников-2021 16+
20.10	Изабель Юппер в фильме Гундаревой. «О том, что не случилось» 12+
21.55	Наталья Гундарева, Владимир Ильин, Алла Клюка, Борис Щербakov в фильме Аллы Суриковой «Хочу в тюрьму» 16+
0.25	Константин Крюков, Аглия Шилова, Михаил Пореченков, Роман Мадьянов, Андрей Руденский в фильме «Вурдалаки» 12+
1.45	«Наедине со всеми» 16+

НТВ-МИР

6.10	Владимир Фекленко, Светлана Брюханова, Алексей Моисеев, Александр Воеводин в детективном сериале «МУХТАР. НОВЫЙ СЛЕД». «Спасатели», «Флешка».
8.00	«Сегодня».
8.20	«Их нравы».
8.55	«Поедем, поедим!»
9.35	«Готовим с Алексеем Зиминным».
10.00	«Сегодня».
10.25	«Главная дорога».
11.00	«Кто в доме хозяин?»
12.15	«Живая еда» с Сергеем Малозёмовым».
13.10	«Квартирный вопрос».
14.15	«Своя игра».
16.00	«Сегодня».
16.25	«Следствие вели...»
19.00	«Центральное телевидение» с Вадимом Такменёвым.
20.25	«Ты не поверишь!»
21.35	Никита Панфилов в детективном сериале «ПЁС».
	«Ставки сделаны», «Тролль».
23.40	«Международная пилорама» с Тиграном Кеосаяном.
0.25	«Квартирник НТВ у Маргулиса». «40 лет Ленинградскому Рок-клубу».
2.15	Игорь Лифанов, Артём Мазунов, Марина Баева в детективном сериале «ДИКИЙ-3». «Что в чёрном ящике?», «Последняя битва» (заключительная серия).
5.40	«Эксклюзив».

ЖЕКСЕНБІ
29 ТАМЫЗ

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

3.00	Новости
3.10	Евгений Леонов в фильме «Донская повесть» 12+
4.45	«Играй, гармонь любимая!» 12+
5.20	«Часовой» 12+
5.45	«Здоровье» 16+
6.40	«Непутёвые заметки» с Дм. Крыловым 12+
7.00	Новости
7.25	Жанна Бадоева в проекте-путешествии «Жизнь других» 12+
8.10	«Видели видео?» 6+
9.00	Новости
9.10	«Видели видео?» 6+
10.25	«Три богатыря и Морской Царь». Анимационный фильм 6+
11.40	«Ирина Печерникова. Мне не больно» 12+
12.20	Ирина Печерникова, Вячеслав Тихонов в фильме «Доживем до понедельника» 12+
14.05	«О чем молчал Вячеслав Тихонов» 12+
14.50	Премьера. «Дмитрий Нагиев. Портрет» 16+
16.20	«Три аккорда» 16+
18.00	«Время».
19.00	Премьера. Виктория Исакова, Максим Суханов в фильме «Один вдох» 12+
20.40	«Владимир Мулявин. «Песняры» – молодость моя» 16+
22.10	Павел Деревянко, Оксана Акиньшина, Ирина Пегова, Роман Мадьянов, Владимир Толokonnikov в комедии «СуперБобровы. Народные мстители» 16+
23.40	Денис Шведов, Агния Литковските, Иван Жвакин, Лукерья Ильяшенко в фильме «Танцы насмерть» 16+

НТВ-МИР

6.05	«У нас выигрывают!» Лотерейное шоу.
8.00	«Сегодня».
8.25	«Я художник».
9.30	«Едим дома».
10.00	«Сегодня».
10.20	«Медицинские тайны».
10.40	«Первая передача».
11.10	«Чудо техники».
12.00	«Дачный ответ».
13.05	«НашПотребНадзор».
14.05	«Однажды...»
15.00	«Кремлёвские дети».
	«Михаил Коллонтай. Сын первой и единственной» (заключительная серия).
16.00	«Сегодня».
16.25	«Следствие вели...»
18.00	«Новые русские сенсации».
19.00	«Итоги недели» с Ирадой Зейналовой.
20.15	«Секрет на миллион».
22.05	«Звёзды сошлись».
23.35	«Основано на реальных событиях». «Довгань-шоу. Секрет фирмы».
2.35	Игорь Лифанов, Артём Мазунов, Марина Баева в детективном сериале «ДИКИЙ-4». «Возвращение героя», «Призрачные гонимые».

СІЗ БІЛЕСІЗ БЕ?

«НАНАҒАШ» ТА, «СИЫРАҒАШ» ТА БАР

• Ағаш өзіне пайдалы затты атмосферадан алады. Ал оннан бірін топырақтан алады.
• Әр ағаш өмірінің соңына дейін әлденеше тонна көмірқышқыл газын өңдеумен болады.
• Ағаш бір жылда мың шақырым жол жүрген көліктен шыққан газды жұтады.
• Бір ағаш жылына 100 кубометр, яғни 120 келі оттегі шығарады. Мұнша көлемдегі оттегі шағын отбасыға бір жылға жетеді.
• Орманда жүрген адамның жүрек қағысы минутына 20 соққыға баяулайды. Тыныс алуы жеңілдейді. Жүйке жүйесінің тітіркенуі тоқтап, тыныштала түседі.

БАНЬЯН

• Аумағы ең үлкен ағаш – фикус тұқымдас БАНЬЯН ағашы. Оны «тоғай ағаш» деп те атайды. Себебі, баньянның діңі басқа ағаштар секілді біреу емес, бірнешеу. Оның жас шыбығы жан-жаққа бұтақтарын жаяды. Ал бұл бұтақтардан жапырақтар ғана емес, тамырлар да өсіп шығып, төмен иіледі. Мұндай тамыр жерге жетісімен-ақ жуанданып, ағаштың тағы бір діңіне айнала бастайды. Ең үлкен баньян ағашының 4 мыңнан астам діңі бар екені анықталған. Мұндай бір ағаштың саясы екі полк солдаттың дамылдап, еркін демалуына жарайды. Сол кезде олардың штабы қалыңдығы он метрге жететін ең негізгі діңінің түбіне жайғасар еді.

НАНАҒАШ

• Үндістанда, Индонезияда, тағы басқа да тропиктік елдерде НАНАҒАШ өседі. Әрине, оның бұтақтарында батон да, бөлке де, тоқаш та салбырап тұрмайды. Алайда, пішіні домалақ, әрқайсысының салмағы 30 килограмдай ап-ауыр жемістері болады. Жергілікті тұрғындар бұл жемістің жұмсақ етін күлге көміп, күлше пісіреді, оның дәмі нағыз нанға ұқсайды.
• Америкадағы ең биік ағаш – СЕКВОЙЯ. Кайсыбір жылдары үндістер бір секвойяның діңін тесіп, үлкен ойық – ұзындығы тоғыз метрлік туннель жасапты. Одан қазіргі жүк көлігі еркін өте алатындай екен. Ал басқа бір кәрі секвойяның түбірі би алаңын жасауға жарапты. Мерекелерде оның үстінде шағын оркестр ойнап, 15 жүп бишінің шыр көбелек айналуына орын жетіпті. Ал сол сәтте алаңның шет-шетінде 20 шақты көрермен биді тамашалап, еркін жайғасып отыра алады екен.

СЕКВОЙЯ

• СҮТАҒАШ Бразилияда өседі. Кейде оны жергілікті тұрғындар «сиырағаш» деп те атайды. Бұл ағашты «сауу» үшін қабығын тіліп жіберу қажет, сол сәтте-ақ тосқан ыдысына аппақ сұйық зат аға бастайды. Осынау ағаш шырынының түсі ғана емес, дәмі де сүтке өте ұқсас.

«АҚШАМ-АҚПАРАТ».

АҒАШТАРМЕН ӘЛЕМІМІЗ ӘДЕМІ

Ағаштарды құшақтаудан әлем чемпионаты өтуде

Айкерім
РАЙЫСҚЫЗЫ

Финляндияның ең ірі тау-шаңғы курорты орналасқан Лапландия қаласында ағаштарды құшақтаудан дүниежүзілік чемпионат өтуде. Тамыз айының 13–28 аралығында онлайн және офлайн форматта өтетін ерекше сайысқа әлемнің кез келген елінің тұрғыны қатыса алады.

21 тамыз күні Леви тау-шаңғы курортындағы ХалиПуу (HaliPuу) орманында офлайн форматтағы жарыс өтеді. Оған Финляндия, АҚШ, Австралия, Эстония, Германия, Италия, Малайзия, Ресей мен Шотландия елдерінің тұрғындары қатыса алады. 9 елдің қатысушыларына 8 минут беріледі. Сол уақыт аралығында кім көп ағашты құшақтап үлгерсе, сол жеңімпаз атанады. Бір ескеретіні, әр ағашты кемінде 5 секунд құшақтау қажет екен.

Пандемияға байланысты сайысқа онлайн қатысу үшін ағашты құшақтап түскен суретті жобаның ресми

сайтында немесе Instagram желісінде #TreeHugging2021 немесе #HaliPuу хэштегімен бөлісу жеткілікті. Өтінімдерді қабылдау 28 тамыз күні сағат 11.00-ге дейін жалғасады. Ең соңында «спортшының» шынайылығы да бағаланады. Фристайл

кезеңінде қатысушы бір минут ішінде ағашпен бірлесу, үйлесу әрекетін мүмкіндігінше креативті етіп, жүзеге асыруы керек.

Ал сайыс жеңімпазы өз жұбымен бірге тегін саяхатқа аттану мүмкіндігіне ие болмақ.

P.S.:

Біле білсек, ағаштарды құшақтағанда олар адамға керемет күш-қуат беріп, бойдағы жағымсыз қуатты, тіпті кейбір кеселді де өзіне «сорып» алады екен. Олар ауаны ғана емес, адамды да тазалай алатын қасиетке ие. Табиғат аясына демалысқа шыққанда ағашты 5–7 минут құшақтау керектігі ғылыммен де дәлелденген екен. Үй маңында немесе жақын жерде саябақ болса, ағаштан қуат алу тәсілін айына бір рет жасау керек дейді мамандар.

Дәл қазіргі кезде ағаштар ерекше қамқорлыққа зәру. Олар «көмектесші» деп айтарға тілі болмағандықтан ғана үнсіз қалпын сақтап тұрған секілді. Дүниенің бір шетінде олар өртке оранса, бір шетінде күннің

ыстығынан зардап шегуде, шөл азабын тартуда. Соның бәріне қарап осы бір чемпионаттың керектігін тағы бір мойындайсыз. Ағаштар да басқа өсімдіктер тәрізді. Бірақ олар бір ғана маусым емес, бірнеше жыл, кейде бірнеше ғасырға дейін өмір сүреді. Біздің ата-бабамыздың көзін көргендері де бар. Біз тыныстайтын ауаны тазартады, көлеңкесіне саялатып, азығын береді. Көптеген құстар мен жәндіктерге, аңдарға қорек беріп, пана да болады. Оларды ыстық күннен, қатты желден және жауыннан қорғайды. Ал енді олар бізге зәру болған кезде неге көмек қолын созбасқа?! Оларды құшақтайық, су құйып, күтіп-баптайық. Қолымыздан келеді ғой!!

Көненің көзі – Киелі ағаш

Жақында жолымыз түсіп, Алматы облысы, Панфилов ауданы, Үлкен Ағаш ауылдық округінде болып, халық арасында «Әулие-ағаш», «Киелі ағаш» атанып кеткен Киелі ағашты көріп қайттық. «Туған жерге – туынды тік» деген халқымыздың қанатты сөзін басылыққа алған ауыл азаматтары соңғы екі-үш жылдың көлемінде жұмыла бірігіп, қаржы жинап, өз күштерімен біршама істерді атқарып тастапты. Аудан әкімі тарапынан да Киелі ағаштың төңірегін абаттандыруға көмектер беріліп жатыр екен. Киелі ағаштың төңірегі қоршалып, ішкі жағы гүлдендірілген. Киелі ағаштың айналасында адамдар демалып отыруға арналған орындықтар қойылған. Айналасы тап-таза. Бару үшін де жолдан қиналмайсың, жол төселген. Барып көріп қайтуға толық мүмкіндік бар. Ауылдық округтен арнайы бөлінген адамдар Киелі ағаштың айналасын күтіп, тазартып отырады екен.

Киелі ағаштың шырақшысы Рая Нұржапарқызымен жолығып, тілдескенімізде, ол кісіден білгеніміз: Осы өңірден шыққан Шамашұрық әулие Меккеге бара жатқан жолында осы жерге түнген екен. Түнде таяғын қадап қойған жерден осы Киелі ағаш өсіп шығыпты. VII ғасырлық тарихы бар осындай Киелі ағаш үш-ақ жерде бар екен. Біріншісі осы, келесісі Түркияда, үшіншісі Қытайда. Және үшеуі де бір белдікте орналасқан. Ауруына ем, шипа тілеп келіп, жазылып кетіп жатқандар да баршылық. Ағашқа табынуды, Ислам дініне жат «шірік» дегенді алға тартқан жат ағымдағылар арнайы балон, бензин әкеліп өрттемек болғанда, Киелі ағаш жанбапты. Бірақ бүлінген. Сонда да өсіп, өніп тұр.

Ал енді өзіміз көрген, әсерге бөленген жағдайларға тоқталып өтсем, бұл – ені 6,5 метр болатын алып ағаш. Өз басым еліміздің қай түкпіріне барсам да, бұндай үлкен ағашты

көрмеппін. Естімедім де. Бұл халық Киелі ағаш атап кеткен алып қара ағашқа VII ғасыр толды ма, толмады ма, ашып айту қиын. Бірақ ағаштың ауқымы оның бірнеше ғасырлық тарихы бар екенінен өз хабарын беріп тұр. Киелі ағаштың жанында 25–30 минут болғанымда тылсым тыныштықты байқадым. Жанында отырып демалғанның өзі бір керемет деп айтар едім. Әдетте ағаштар өскен жерге әртүрлі құстардың ұя салып, үйір болатыны белгілі ғой. Бұл жерден ұшып-қонып, шиқылдап, мазаны алатын құстарды да байқамадым.

Жалпы, қазақ халқы ежелден көшпелі өмірмен айналысқаннан кейін табиғатқа жақын болып, оны күтіп баптауға айрықша мән бергені белгілі. Жер, табиғат, мал халқымыздың тіршілік көзінің негізі болды. Осы

тіршілік көздерінен өзіне керегін алды да және өзінің құрметін де көрсетті. Халқымыздың көнеден келе жатқан Жер-Анаға, айналадағы тылсым табиғатқа, алдындағы малына қатысты наным-сенімдер, жөн-жоралғылар, ырымдар, сондай-ақ лайықты құрмет содан қалса керек. Мен бұны Киелі ағашқа деген халқымыздың құрметімен байланыстыра айтып отырмын.

Киелі ағашты көрушілердің саны жылдан-жылға артып келе жатқаннан кейін, аудан, ауыл әкімдерінің туризмді дамыту бағытындағы орындар Киелі ағаштың төңірегіне дүкен салу, алыстан арнайы көруге келгендерге арналған қонақүй салу сынды жұмыстарды қолға алып жатқаны құптарлық іс. Оның үстіне Киелі ағашқа республика жұртшылығына белгілі «Жаркент-Арасан» шипажайы жақын орналасқан. «Керімағаш» шипажайы да алыс емес. Бұл алдағы уақытта да Киелі ағашқа саяхаттап келушілердің саны арта береді деген сөз. Сондықтан басталған игі шаралар жалғасын тауып, Жаркент өңіріндегі табиғаттың ғажайып көріністерін насихаттау, көрсету мақсатындағы фотоальбомды кітаптар, арнайы кітапшалар шығару істері де қолға алынса дейміз. Ақпараттық технология заманы дамыған қазіргі уақытта Киелі ағаш жөнінде құжатты фильмдер, көріністі роликтер және тағы да басқа жұмыстарды қолға алу орынды болар еді. Киелі ағаш жөніндегі аңыз-әпсаналарды да бір ізге түсіріп, аңыздан ақиқатқа жетелейтін ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізу ісін де қолға алу мәселесі сұранып тұр. Киелі ағаш жөнінде интернетті ақтарып қарағанымызда, «Азаттықтың» жігіттері мен «Хабар» арнасы дайындаған шағын хабардан басқаны көре алмадық. Сонымен қатар, тағы да бір айта кететін мәселе – Киелі ағаштың табыну, сыйыну орны емес екендігі жөніндегі түсіндіру жұмыстарын жүргізу де артықтық етпейді.

Досалы САЛҚЫНБЕК,
тарихшы ғалым.

2021 жылға «Almaty aqshamy» газетіне төрт айға жазылу жүріп жатыр

«ALMATY AQSHAMY» – алматылықтардың да, еліміздің барлық дерлік өңірлеріндегі оқырмандарымыздың да асыға күтетін, сүйіп оқитын басылымы! Қазақ сөз өнері мен журналистикасының дәстүрлі мектебі!

«ALMATY AQSHAMY» жарияланымдары мектептерде, колледждер мен университеттерде оқылады, әлеуметтік желілерде зерделеніп, талқыланады.

БІЗ газетімізді асыға күтетін оқырмандарымызбен әрдайым БІРГЕМІЗ!

«Almaty aqshamy» газетіне «Қазпошта» АҚ Алматы поштамты бөлімшелерінде, «Евразия Пресс» агенттігі, «Эврика Пресс» пен «Дауыс» ЖШС-нің өкілдіктерінде жазылуға болады.

Бізді almaty-akshamy.kz сайтынан да оқыңыздар!

«ALMATY AQSHAMY» ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСТЕРІ:

65503 (жеке жазылушылар үшін) 4 айға 2402,00 теңге
15503 (кәсіпорындар мен ұйымдар үшін) 4 айға – 6482,00 теңге
95503 (зейнеткерлер, мүгедектер мен ҰОС ардагерлері үшін) 4 айға – 1732,00 теңге

Анықтама үшін телефондар: 8 (727) 232-36-51; 8 (727) 232-36-61.

ОҚЫРМАН НАЗАРЫНА!

Бас директор –
Төлеміс КҮЛМҰХАМЕДОВ

Қабылдау бөлмесі:
232-36-61.

Бас редактор –
Төрехан ДАНИЯР
тел.: 232-36-53

Бас редактордың
орынбасары –
Әнуарбек ӘУЕЛБЕК

Жауапты хатшы –
Роза РАҚЫМҚЫЗЫ

Жаңалықтар мен ақпарат
бөлімінің редакторы –
Әсел ДАҒЖАН

Қала тынысы бөлімінің
редакторы –
Нұржамал ӘЛІШЕВА

Шаһар шаруашылығы және
тұрғын үй-коммуналдық
шаруашылық бөлімінің
редакторы –
**Құралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ**
тел.: 232-36-54.

WEB-редакция жетекшісі –
Дәурен ДҮЙСЕБАЕВ,
тел.: 232-36-64.

Коммерциялық директор –
Қуаныш ДЮСКАЛИЕВ,
тел.: 232-36-51.
e-mail: d_kuanys@mail.ru

Жарнама және тарату
бөлімінің менеджері –
Дана ӘЛІМШЕ,
тел.: 232-36-56. e-mail:
dalemesh@vecher.kz

Шығармашылық даму жөніндегі кеңес

Кеңес төрағасы –
Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ

Кеңес мүшелері:
Мұрат ӘУЕЗОВ,
Сағымбай ҚОЗЫБАЕВ,
Сейітқазы МАТАЕВ

Республикаға тарайтын
қоғамдық-саяси қалалық
басылым.

Меншік иесі:
«Almaty Aqparat» ЖШС.
almatyagparat@mail.ru
Мекенжайымыз:
Индекс: 050022.
Шевченко көшесі, 106 А.

Газет сейсенбі, бейсенбі,
сенбі күндері шығады.
Апталық
таралымы – 15 663

Кезекші редактор –
Рая ЕСКЕНДІР

Газет Қазақстан
Республикасының Ақпарат
және қоғамдық даму
министрлігінің
Ақпарат комитетінде тіркелген.
Тіркеу туралы
№КЗ80VPY00026040
күәлігі 19.08.2020 жылы
берілген.

Газет «Almaty aqshamy»-ның
компьютер орталығында
теріліп, беттелді.
Суреттердің сапасына
редакция жауапты.
Жарнама мәтініне жарнама
беруші жауап береді.
Автордың мақалалары
редакция көзқарасын
білдірмейді.
Газет «Дәуір» ЖШС РПБК-де
басылды. 050044, Алматы
қаласы, Қалдаяқов көшесі, 17.
Тел.: 273-50-53
Офсеттік басылым,
көлемі 2 баспа табақ.

ТУБЕРКУЛЕЗ

Туберкулез – жануарлар мен адамда ішкі бездер мен мүшелерде ерекше түйіндердің (туберкула) дамуымен сипатталатын ауру.

Таралуы және тарихи деректері. Туберкулез жөніндегі деректер адамзатқа ерте кезден белгілі. Бұған ауру қоздырушысының археологиялық қазбалар кезінде табылуы дәлел бола алады. Ғылыми тұрғыдан туберкулездің жұқпалылығы, қоздырушысын анықтап, аллергия ретінде туберкулинді ұсыну жұмыстарын зерттеу XVII-XVIII ғасырда Р.Кохтың еңбектерінен басталды. Қазіргі уақытта туберкулез жер шарының көптеген елдерінде кездеседі.

Қоздырушы зардапты микробактериум туыстығына жататын адамда, ірі қарада және құста ауру тудыратын ғылымға белгілі үш түрді қамтиды. Ал табиғатта бұл туыстықтың ауру тудырмайтын түрлері де белгілі. Қоздырушы кышқыл мен спиртке төзімді жіңішке, аздап иілген таяқша. Төзімділігі жағынан ең ұзақ сақталатын микроорганизм екендігін – қақырықта 5-6 ай, жайылымда 2-4 жыл сақталу ерекшеліктерінен көруге болады.

Индеттанулық деректері. Туберкулезге сүтқоректілер мен құстардың 80-ге жуық түрі бейім. Ауруға ірі қара, құс және адам өте жиі шалдығады. Ауру жануар сыртқы ортаны нәжіспен, қақырықпен кейде шәуәтпен қоздырушыны көп мөлшерде бөлу арқылы ластайды. Ластанған азық, суат, жайылым, қора, аула, т.б. осыған байланысты берілу тетігі болып табылады. Қоздырушы берілуінің негізгі жолдары алиментарлық және аэрогендік деп саналады. Құстарда сонымен қатар, болашақ балапандарға жұмыртқасы арқылы берілу қаупі тағы бар. Ағзаның тұрақтылығының төмендеуі және ауруға икемділігі әдетте бағыт-күтудегі олқылықтардың болуы, малды таза ауаға шығармау кең өріс алғанда жиіленіп, індет түріне көшуіне әкеліп соғады. Сонымен қатар, аталған аурудың тұқым қуалаушылық ерекшелігін ескерген дұрыс (Бестужев тұқымды мал төзімді).

Аурудың дамуы мен сыртқы белгілері. Ағзаға енген алғашқы микробактерияларға қарсы жасушалар өз тарапынан заттар бөліп, қабыну процестерін өрбітеді. Кейіннен бөлінген заттар тор түзеп, сыртын қатты қабыққа, ал ішін ірінді затқа айналдырады да, оны тамырсыз қалдырады. Егер ағза жағымсыз факторларға кезіксе (суық тию, азықтандыру мәселесіндегі кемшіліктер, ылғалы көп қорада ұстау, далаға серуендеуге шығармау), ауру қозып, қайта жанданады. Дерттенудің деңгейіне қарай бірінші реттегі толық емес аффе́кт, толық аффе́кт, жайлаған, миллиарлық, т.б. түрлерін ажыратады.

Туберкулездің жасырын кезеңі ұзақ – 14-44 күннен, кейде жылдап созылуы ықтимал. Созылмалы өтуіне байланысты аурудың алғашқы сыртқы белгілері анық байқалмайды да, жасырын микробизм түрінде өтеді. Бұл жағдайын тек аллергиялық зерттеу уақытында, я болмаса ішкі ағзалардан алынған материалды тексеру арқылы ғана анықтауға мүмкіндік бар. Аурудың бастапқы кезіндегі дене температурасының көтерілуі, азыққа тәбетінің болмауы сыртқары қалып, дерттену процесі асқынғанда: мал қоңының төмендеуі, жиі жөтел байқалуы туберкулездің бар екендігін аңғартады. Алғашқыда өкпеде дамыған ошақтар кейіннен жөтелгендегі сораны ішке жұтып қоюына байланысты ішек туберкулезіне әкеліп соғады. Ауру ірі қара мал азып, арықтайды, азықтан қалады, енгітіп дем алады, жиі жөтеледі. Өкпені аукультациялау кезінде сырыл естіледі. Желін туберкулезінде сүті күрт азаяды, желін безі ұлғайып қатайды, қабынған жағына қарай қисаяды. Жайлаған туберкулезде (генерализованная форма) таяу орналасқан жақ асты, жауырын алды, шап тұсы, желін үсті бездері ұлғайып көрініп тұрады. Шошқада туберкулез тек өкпе қабынғанда жөтел түрінде өтеді. Қой мен ешкі туберкулезі ірі қарадағыдай байқалады. Құстың туберкулезіне бұл белгілер тән емес, тек жайлаған жағдайда ғана жұмыртқалауының төмендеуіне, дене етінің солуына әкеліп соғады.

Өлекседегі өзгерістер. Аурудан күдікті мал өлексесін жарып сою кезінде аңғарылады. Ірі қара малдың өкпесі мен сөл түйіндері жиі қабынса, тауықтың бауырында миллиарлық туберкулез кездеседі. Ерекше түйіндерді кескенде тас кескендей дыбыс естіледі. Ішінен іріткі зат байқалады. Сонымен қатар, туберкулездің жайлаған түрінде сір қабықтарда меруерттену (жүзім пішінді) процесі, ал өкпеде қаверналар дамиды.

Ауруды анықтау. Туберкулезге диагноз қою индеттанулық деректерді ескерумен, сыртқы белгілерге назар аударумен қатар, аллергиялық және серологиялық зерттеулерге сүйене жүргізіледі.

Емі. Ауырған ірі қара малды емдеу тиімсіз. Терісі бағалы аңдар формасында туберкулезді емдеуге тубазил (изониазид) қолданылады.

Дауалау және күрес шаралары. Ауруға қарсы шаралар кешенді түрде жүргізіледі. Аурудан сәтті мекендерде екі айдан асқан бұзаулардан бастап барлық ірі қара мал жылына екі рет тексерістен өтеді.

Аурудан сәтсіз ошақтарда карантин енгізіліп, ірі қараны әрбір 45-60 күн сайын жүргізген аллергиялық зерттеулер нәтижесінде «он» немесе «күдікті» реакция бергендерін оқшаулап, 5 күн аралығында етке өткізеді. Туберкулезден сауықтыру жұмыстарын осы іспеттес қатарынан екі рет «теріс» нәтиже алғанға дейін жүргізеді. Осыдан кейін үш айлық бақылауға қойылған мерзімде қайталап, екі рет зерттеу нәтижесі «теріс» алынса, қорытынды залалсыздандыру өткізілген соң ауру ошағынан карантин доғарылады. Құс фермаларында туберкулез байқалған жағдайда бүкіл арық және күйі кеткен құстар оқшауланып, бірден етке, ал қалғандарын жемдеп, кейіннен союға жібереді. Шошқа өсіретін фермаларда сауықтыру жұмыстары ірі қара малдағыдай жүргізіледі. Атқарылатын залалсыздандыру міндетті түрде ыстық 3%-дық сілтілі формальдегидтің, 3-5%-дық хлораминнің, 5%-дық белсенді хлоры бар хлорлы әктің ерітінділерімен жүргізіледі.

Айман ҚАЛДЫБЕКОВА,
ҚР АШМ Ветеринариялық бақылау және
қадағалау комитетінің Алматы қаласы бойынша
аумақтық инспекциясының бас маманы.

ҚАПЕРІҢІЗДЕ БОЛСЫН!

«Almaty aqshamy» газеті Нұр-Сұлтан мен Алматы қалаларына, сондай-ақ, Алматы, Ақтөбе, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қызылорда, Қостанай, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан, Түркістан облыстарына тарайды.

ЕГЕР:

- * мекемеңіздің, компанияңыздың жұмысы ілгерілесін десеңіз;
- * бизнесте мол табысқа қол жеткізгіңіз келсе;
- * әр бастаған ісіңіз сәттілік пен пайда әкелсін десеңіз

«Almaty aqshamy» газетіне ЖАРНАМА беріңіз де, ТАБЫСКЕР болыңыз!

«Almaty aqshamy» Жарнама бөліміне хабарласып, қажетті ақпаратты мына телефондар арқылы ала аласыздар:
8 (727) 232-36-51; 8 (727) 232-36-56.

ҚҰРМЕТТІ ОҚЫРМАН!

ЕГЕР:

- * құттықтау, хабарландыру, еске алу жариялау ниетіңіз болса;
- * құжаттарыңызды жоғалтқаныңыз, жеке кәсіпкерлік қызметті тоқтатқаныңыз туралы, мұрагерлік және басқа да ресми құжаттарды рәсімдеу жайлы хабарлама жасау қажеттілігі туса, БІЗГЕ хабарласыңыз!

Барлық сауалдар бойынша жұмыс күндері сағат 9.00-ден 18.00-ге дейін

«Almaty aqshamy» Жарнама бөліміне хабарласыңыздар:
8 (727) 232-36-51; 8 (727) 232-36-56.

«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ ұжымы Жарықбасов Едіге Солтанбайұлына бауыры

ЕРБОЛДЫҢ

қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

● ЕКПЕ АЛ!

НЕ СЕБЕПТІ ВАКЦИНА
САЛДЫРУ ҚАЖЕТ?Себебі, бұл – коронавирусқа
қарсы күресудің бірден-бір
тиімді тәсіліСебебі, бұл – иммунитетті
көтерудің ең қауіпсіз тәсіліӨзіңді, жақындарыңды және
екпе салынбайтындар санатына
жататын басқа адамдарды
қорғау үшінКоронавирустың таралуын және
оның мутациясын тоқтату үшін

● KAZHYDROMET.KZ

Алматы қаласы бойынша
ауа райы болжамы
(бүгін және ертең)

19.08.2021

Түнде:

+16+18 °C

Көшпелі бұлтты,
жауын-шашынсыз.

Күндіз:

+28+29 °C

Көшпелі бұлтты,
жауын-шашынсыз.Желдің жылдамдығы:
2-7 м/с

20.08.2021

Түнде:

+17+19 °C

Көшпелі бұлтты,
жауын-шашынсыз.

Күндіз:

+29+31 °C

Көшпелі бұлтты,
жауын-шашынсыз.Желдің жылдамдығы:
2-7 м/сАПТАЛЫҚ
ЖҰЛДЫЗ-ЖОРАМАЛ
(19 – 25 тамыз, 2021 жыл)

ТОҚТЫ (21 наурыз – 20 сәуір)

Бұл аптада сәттілік сіздің жағыңызда. Сондықтан еш саспай, барлық нәрсеге бас сұға беріңіз – акция, лотерея, конкурс, тағысын-тағылар. Біреуінен болмаса біреуінен әйтеуір жолыңыз болады. Сауда-саттық жасасаңыз, онда да сәттілік сергініз болмақ. Жеке өмірде махаббат ұшқыны қайта маздайды.

ТОРПАҚ (20 сәуір – 20 мамыр)

Келер жетіде сізге тыныштық пен оңашалық көбірек қажет. Ешкімнің мазаңызды алуына жол бермеңіз. Ұялы телефоннан да демалыңыз. Бір-екі күнді толықтай тек өзіңізге арнасаңыз, қалған күндердің жемісі молырақ болады.

ЕГІЗДЕР (21 мамыр – 21 маусым)

Қаржылық жағынан айыңыз оңынан туғалы тұр. Ең мол табыс әкелетін – жаңа жобалар емес, қолға алынбай қалып жатқан шаруалар. Сондықтан біраздан бері кейінге ысырып келе жатқан істерді дәл осы аптада қолға алыңыз. Сондай-ақ, бұл жетіні жолға шығып, қысқа қашықтыққа сапар шеккен Егіздер де жақсы өткізеді.

ШАЯН (22 маусым – 22 шілде)

Апта басында алға қойған мақсатқа қарай жүрсеңіз, оңай әрі тез жетесіз. Басшылық не туыстарыңыз тарапынан қолдау да қарқынды. Қажет болса, дүйсенбі не сейсенбіде еш қысылмай басшылықпен жалақыңызды өсіру жайын талқылаңыз. Сіздің ұсынысыңыз қабылдануы мүмкін.

АРЫСТАН (23 шілде – 22 тамыз)

Апта басында біліміңізді жетілдірумен айналысыңыз. Себебі, дәл осы күндері қызығушылығыңыз бен интеллектуалды қабілетіңіз жоғары. Кез келген нәрсені тез үйреніп, оңай меңгеріп кетесіз.

БИКЕШ (23 тамыз – 22 қыркүйек)

Апта күндері көтеріңкі көңіл күймен өтеді. Қолға алған істердің шешімін оңай тауып, тез-ақ тындырып тастайсыз. Материалдық мәселе де мазаңызды алмайтын болады. Қаржылай сыйақы не үстеме еңбекақыңыз қолға тиеді. Сенбі-жексенбіні көптен уайымға салып жүрген маңызды мәселелерді шешуге арнаңыз. Өзгелерден кеңес сұрап, керек жерін түртіп алып, қажетіңізге жартыңыз.

Әзірлеген Ақтолық ТҰРЛЫҒАЗЫ.

ТАРАЗЫ (23 қыркүйек – 23 қазан)

Бұл жұманың барлық күнін махаббатқа мас болып, романтикалық жайлардың әсеріне елтіп жүріп өткересіз. Салдарынан алаяқтарға алданып қалуыңыз мүмкін. Алайда, біздің кеңесімізді ескеріп, сақ жүрсеңіз, ешкім суық қолын сала алмайды қалтаңызға. Қалтаға ғана емес, қолыңызға да «қарауыл» болыңыз. Бұл дегеніміз – маңызды құжаттарға қол қоймаңыз.

САРЫШАЯН (24 қазан – 22 қараша)

Бұл аптада ми қыртыстарыңыздағы жаңашыл идеялар тығыны ашылады. Жазып алып үлгерсеңіз болғаны. Бұл, жақсы, әрине. Дегенмен, оларды әзірге қағазға түртіп, ойыңызда қорықта тұрыңыз. Жүзеге асыруға асықпаңыз. Аздап кейінге қалдырған жөн.

МЕРГЕН (23 қараша – 21 желтоқсан)

Сіз үшін өзіңізді дамытуға ең қолайлы күндер келіп жетті. Білім алу, екінші не үшінші жоғары оқу орнына құжат тапсыру, курстарға бару ойыңызда болса, осы аптада үлгеріңіз. Жұлдыздар жақсы мүмкіндік сыйлайды. Туристтік сапарға шығып не табиғат аясында демалсаңыз да уақытты жақсы өткізесіз.

ТАУЕШКІ (22 желтоқсан – 20 қаңтар)

Біз білеміз, сіздің үйде қандай да бір жөндеу жұмысы жасалу кезегін күтіп тұр. Тек өзіңіз жалқаулық танытып жүрсіз. «Рас» десеніз, аптаның орта шенінде жасап тастауға кеңес береміз. Осы күндері қолға алған кез келген ісіңіз оңай дөңгелей жөнеледі.

СУҚҰЙҒЫШ (21 қаңтар – 18 ақпан)

Келер жетіде мойныңызға артылған міндеттер, қызықты ұсыныстар мен жобалар, кездесуге шақырулар әдеттегіден көп болады. Соның әсерінен апта күндері байқалмай зуылдап өте шығады. Арасында өзіңізге де уақыт арнауы қаласаңыз, барлық жауапкершілікті мойныңызға ала бермей, кейбірінен бас тартыңыз. Бұл күндері жеке өмірдегі қарым-қатынаста өзіңізге сенімдірек бола түсесіз.

БАЛЫҚТАР (19 ақпан – 20 наурыз)

Маңызды бір жобаның жасаушылары қатарына қосыласыз. Бұл жоба – сіздің көптен бергі арманыңыз да болуы мүмкін. Апта бойы өз күшіңізді жоғары бағалап, мотивацияға тұнып тұрсаңыз, расында да мақтан тұтуға болатын іс тындырасыз.

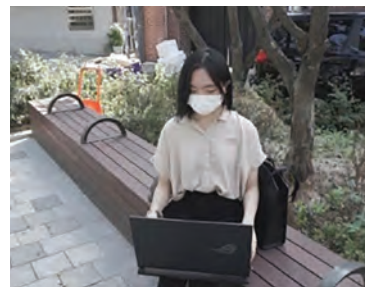
● ОҚИ ОТЫРЫҢЫЗ

Абай шығармашылығы – Сеулде

Оңтүстіккореялық студенттер Абай Құнанбайұлының шығармашылығымен танысты. Онлайн дәріс Сеул қаласында өтті.

Түркітану институтында өткен іс-шараға хакім Абайдың шығармашылығын корей тіліне аударған аудармашы, ақын Ким Бён Хақа қатысты.

– Осы дәрістер арқылы қазақ халқының ақыны Абай Құнанбаевпен жақынырақ таныстым. Оның шығармашылығы мен даналығына тәнті болдым. Әсіресе, «Ескендір» поэмасы әсерлі болды. Онда ұлағатты, нақыл сөздер көп екен, – деді Түркітану институтының қызметкері Ли Ен Джон.

Жылжымалы сән салоны

Алматыда жылжымалы сән салоны ашылады. Жоба Корея – Орталық Азия ынтымақтастық форумының хатшылығы ұйымдастырған бизнес-идеялар сайысында жеңіске жетті. Байқауға жүздеген жас кәсіпкер қатысқан. Ең үздік идеяның авторларына 6 миллион вон (шамамен 5 мың доллардан астам қаражат) табыс-талды. Енді сол қаржының көмегімен олар келер жылдың басында Алматыда жылжымалы сән салонын ашады.

– Бұл жоба Қазақстан үшін әзірленді.

Өйткені, Орталық Азия елдері арасында сіздерде жалпы ішкі өнім мен орташа айлық табысы жоғары. Жылжымалы сән салонының ерекшелігі – тұтынушыға бізге келудің қажеті жоқ. Кез келген жерге ыңғайлы уақытта барып, қызмет көрсете береміз, – деді бизнес-идеялар сайысының жеңімпазы Чо Ын Дже.

Жанармай
қымбаттайды

Бір жыл ішінде елімізде бензин құны 14,8%-ке өсті. Шілде айында республика бойынша АИ-92 маркалы бір литр бензин орта есеппен 173 теңгеден сатылған. Ол маусыммен салыстырғанда, 0,9%-ға жоғары. Өсім алдағы уақытта да жалғасуы мүмкін. Мұнай-газ саласының сарапшысы Олжас Байділдиновтың айтуынша, қазір Павлодардағы мұнай өңдеу зауытында АИ-92 нің көтерме бағасы 6-7 теңгеге қымбаттады. Бір екі апта ішінде бұл жанармай құю бекеттеріндегі бағаға әсер етеді. Сондай-ақ, көрші Ресейде де жанармай жыл басынан бері 6%-ға қымбаттады. Онда АИ-92 маркасы төл ақшамызға шаққанда 270–290 теңгені құрайды.

ЭЛЕКТРЛІ
КӨЛІК
ҚЫЗМЕТІНЕ
КІРІСТІ

Әлеуметтік желілерде алматылықтарды жаңа полиция автокөлігі бейнеленген фотосурет қызықтырды. Қалалық Полиция департаменті мұндай көлік құралы туристік және патрульдік полицияға жататынын мәлімдеді.

Электрлі көлік қалалық саябақтарда, скверлерде, сондай-ақ мегаполистің көрікті жерлерінде, мәселен, Тұңғыш Прези-

дент атындағы саябақта, Медеу мен Көктөбе секілді көрікті орындарда, қалалық алаңдарда және халықаралық әуежай аумағында Туристтік полиция желісі бойынша қызмет атқаратын болады. Алматы полициясының қарамағында бүгінде 14 электрлі көлік бар.

Әзірлеген
Айкерім
РАЙЫСҚЫЗЫ.